

การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดี
ที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

นางสาวนิตญา อุงพุดชา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Extension of Safety Chilli Cultivation according to Appropriate Good
Agricultural Practice Standards of Farmers
in Kanchanaburi Province**

Miss Nittaya Tungpudsa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของ
เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี
ชื่อและนามสกุล นางสาวนิศญา อึ้งพุดชา
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ คุ่มหิรัญ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2562

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ คุ่มหิรัญ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ คุ่มหิรัญ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธทาพิทักษ์ผล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรใน
จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้วิจัย นางสาวนิศญา อุงพุดชา รหัสนักศึกษา 2599000524 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนา การเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. เถลิงศักดิ์ คุ้มทรัพย์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (2) สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร (3) ความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริก (4) การปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกปลอดภัย (6) ความต้องการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยของเกษตรกร ประชากร ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกพริกจำนวน 1,415 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 312 ราย ใช้การสุ่มตัวอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรร้อยละ 71.5 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 45.23 ปี มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 383,961.54 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 72,152.31 บาท/ปี รายจ่ายภาคการเกษตรเฉลี่ย 215,641.03 บาท/ปี (2) พื้นที่ปลูกพริกเฉลี่ย 8.34 ไร่ เป็นพื้นที่ราบ ดินร่วนปนทราย ไม่มีการปรับปรุงดินก่อนปลูก เกษตรกรซื้อต้นกล้ามาปลูก ใช้น้ำบาดาลในการปลูกพริก ใช้วิธีเพาะกล้าปลูก กำจัดวัชพืชใช้สารเคมีร่วมกับแรงงานคน ป้องกันกำจัด โรค-แมลงใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ ใส่ปุ๋ยเคมี ราคาพริกสดเฉลี่ย 33.73 บาท/กิโลกรัม จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าในพื้นที่ ผลผลิตเฉลี่ย 929.49 กิโลกรัม/ไร่ (3) เกษตรกรทุกคนมีความรู้ในระดับมากที่สุด เรื่องการเลือกใช้เมล็ดพันธุ์จากต้นที่แข็งแรง ไม่มีโรคและแมลง และปฏิบัติตาม GAP ทำให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค (4) การปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น คือ ทำความสะอาดร่างกายทันทีหลังการฉีดพ่นวัตถุอันตราย การใช้ปุ๋ยเคมีต้องเลือกปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร เลือกใช้ให้เหมาะสมกับพืชตามอัตราที่แนะนำบนฉลาก และมีการตรวจสอบสภาพประจำปีของพนักงานที่ฉีดพ่นสารเคมี (5) ปัญหาของเกษตรกรมี 3 ประเด็น คือ ทบทุนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีหรือทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง ขาดความรู้ในการทำลายภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้แล้วหรือเสื่อมสภาพ และแหล่งจำหน่ายสารเคมี สารชีวภัณฑ์และสารสกัดธรรมชาติมีน้อย (6) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ผ่านสื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ต้องการวิธีส่งเสริม แบบบรรยาย สาธิต ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา

คำสำคัญ การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม การผลิตพริก จังหวัดกาญจนบุรี การส่งเสริม

Thesis title: Extension of Safety Chilli Cultivation according to Appropriate Good Agricultural Practice Standards of Farmers in Kanchanaburi Province

Researcher: Miss Nittaya Tungpudsa; **ID:** 2599000524;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Chalerm Sak Toomhirun, Associate Professor;
(2) Dr. Jinda Khlibtong, Associate Professor; **Academic year:** 2019

Abstract

This research aimed to study: (1) social and economic conditions of chilli farmers, (2) investigate chilli production, (3) the farmers' knowledge concerning chilli production, (4) GAP compliance of chilli production by farmers. (5) Problems and suggestions for safe chilli production., (6) Extension needs for promoting safe chilli cultivation of farmers in Kanchanaburi province.

The population was 1,415 chilli farmers using 1 simple sampling. The sample size was determined by using the Taro Yamane formula at the tolerance level of 0.05%. The sample size was 312 cases. The research instruments were interview form. The statistics used for analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, minimum, maximum. And ranking the research results found that. (1) Most of the farmers are male.

The average age is 45.23 years. Average household income in agriculture 383,961.54 baht/year. Average non-agricultural income 72,152.31 baht/year. The average expenditure from agriculture is 215,641.03 baht/year. (2) The average chilli planting area is 8.34 rai. It is flat, sandy loam, without soil improvement before planting. Use seeds to collect by yourself. Use groundwater to grow chillies. Use the method of cultivation. Weeding and using chemicals together with human labor. Prevent disease – insect, use chemical together with biological substances, and chemical fertilizer, average price of fresh chillis 33.73 baht/kilogram, distribute produce to merchants in the area, an average yield of 929.49 kilograms/rai (3) Every farmer has the highest level of knowledge. Regarding the selection of seeds from strong trees Without diseases and insects And comply with GAP, resulting in quality and safe pepper products for consumers. (4) The compliance with GAP in chili production is found to be at the highest level 3 points:cleaning the body immediately after the spraying of harmful substances. The use of chemical fertilizers must select fertilizer that is registered with the Department of Agriculture. Choose suitable plants according to the rate recommended on the label. And have an annual health check of employees spraying chemicals. (5) The 3 problems of farmers are to review the practice of good agricultural practices or to review the data once a year, lack of knowledge about destroying used or deteriorated chemical containers and chemical sources. There are few biological substances and extracts. And (6) Agricultural extension officers continuously monitor their operations through private and public sector media, through private and public sector.

Keywords: Good agricultural practice, Chilli production, Kanchanaburi Province Extension

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ดูแลเอาใจใส่ และให้การช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ฉัฐติณี หาญกิตติชัย ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คือ รองศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ และอาจารย์ ที่ปรึกษาร่วม คือ รองศาสตราจารย์ ดร. จินดา ขลิบทอง สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาชี้แนะ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจน แนะนำแนวทางด้วยความเอาใจใส่ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิด ส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์นี้ จนเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณพี่น้อง และเพื่อนร่วมรุ่นที่คอยแนะนำให้คำปรึกษา ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานจากบริษัทกริเฟิร์ช จำกัด และเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือ และสนับสนุน และที่สำคัญขอขอบคุณเกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอด่านมะขาม เตี้ย อำเภอทองผาภูมิ อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา อำเภอบ่อพลอย อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอ สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ความร่วมมือตอบ แบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนกำลังใจซึ่งเป็นแรงผลักดันให้สำเร็จ จากคุณพ่อ สำราญ คุณพุดชา และคุณแม่พิระ คุณพุดชา พร้อมทั้งญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ที่ให้ความห่วงใย และให้กำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง จนทำให้การวิจัยครั้งนี้นำไปสู่ ความสำเร็จ

ประ โยชน์และคุณค่า อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะยังประโยชน์ต่อการศึกษา และการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกษตรกร คุณค่าและความดีอันพึงมี จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

นิตยา คุณพุดชา

พฤศจิกายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรี.....	7
การผลิตพริก.....	11
การปฏิบัติตามแนวทางการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริก.....	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร.....	24
ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร.....	24
แนวคิดของการส่งเสริมการเกษตร.....	24
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร.....	26
รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร.....	33
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี.....	55
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตพริก.....	64
ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก.....	70
ตอนที่ 4 การปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร.....	74
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก.....	88
ตอนที่ 6 ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตร ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี.....	91
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	124
สรุปการวิจัย.....	124
อภิปรายผล.....	130
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	136
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	142
แบบสอบถาม.....	143
ประวัติผู้วิจัย.....	148

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	การแบ่งการปกครองของจังหวัดกาญจนบุรี..... 9
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา..... 44
ตารางที่ 4.1	ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 55
ตารางที่ 4.2	ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 59
ตารางที่ 4.3	ลักษณะพื้นที่การถือครองในการเกษตร..... 63
ตารางที่ 4.4	ขนาดพื้นที่ปลูกพริกและสภาพการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี..... 64
ตารางที่ 4.5	ราคาพริกสดและสถานที่จำหน่ายผลผลิตในจังหวัดกาญจนบุรี..... 69
ตารางที่ 4.6	ผลผลิตเฉลี่ยพริกที่เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีผลิตได้ (พริกสด)..... 69
ตารางที่ 4.7	ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก..... 70
ตารางที่ 4.8	ระดับการปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร ในจังหวัดกาญจนบุรี..... 74
ตารางที่ 4.9	ระดับความสำคัญของปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ปลูกพริก ในจังหวัดกาญจนบุรี..... 85
ตารางที่ 4.10	ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 91
ตารางที่ 4.11	ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อบุคคล ที่เป็นหน่วยงานราชการของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 93
ตารางที่ 4.12	ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อบุคคล ที่เป็นหน่วยงานเอกชนของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 95
ตารางที่ 4.13	ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบแผ่นพับของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 98
ตารางที่ 4.14	ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบคู่มือของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 100
ตารางที่ 4.15	ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบโปสเตอร์ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 102
ตารางที่ 4.16	ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในวิทยุของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี..... 105

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.17 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบทีวีของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี	107
ตารางที่ 4.18 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบวีดีโอของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี	109
ตารางที่ 4.19 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอินเตอร์เน็ตของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี	112
ตารางที่ 4.20 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีบรรยายการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี	114
ตารางที่ 4.21 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีสาธิตการผลิตพริกปลอดภัยของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี	117
ตารางที่ 4.22 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีฝึกปฏิบัติการผลิตพริกปลอดภัยของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี	119
ตารางที่ 4.23 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีทัศนศึกษาการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี	121

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	หน้า 4
------------	-------------------------	-----------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์ที่มีการแข่งขันการผลิต และการส่งออกพริกในปัจจุบัน โดยเฉพาะจากประเทศในกลุ่มอาเซียนที่แข่งขันกันอย่างรุนแรง ประเทศเวียดนามครองแชมป์การส่งออกพริกมากที่สุดในโลก มีผลทำให้พริกที่ผลิตจากประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าในการส่งออกพริกไปสหภาพยุโรป หรือกลุ่มประเทศในเอเชีย ที่มีมาตรการในการตรวจสินค้าเกษตรอย่างเข้มงวด ตั้งแต่เรื่องของสารเคมีตกค้าง หรือตรวจพบแมลงศัตรูพืชที่ติดไปกับผลผลิต ส่งผลให้ผู้ผลิต และผู้ส่งออก ให้ความสนใจเรื่องความปลอดภัย และคุณภาพของผลผลิต โดยเฉพาะวัตถุดิบทางการเกษตรจะต้องมีการผลิตอย่างถูกวิธี มีคุณภาพ และปลอดภัยจากสารพิษ กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลัก ในด้านการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศไทย ซึ่งได้ตระหนักถึงสถานการณ์โลกที่เกิดขึ้น จึงได้มีการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ให้มีความปลอดภัย ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต ไปจนถึงการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งมีโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพืชปลอดภัย ตั้งแต่ปี 2556 เช่น โครงการเกษตรปลอดภัย (Food Safety) โครงการส่งเสริมการผลิตพืชในระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP : Good Agricultural Practice) โครงการเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น เป็นการลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลง และใช้ให้ถูกวิธี เพื่อให้เกษตรกร ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานปลอดภัยต่อผู้บริโภค และเป็นที่ต้องการของตลาด (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2552:4-10) พริกในประเทศไทยที่นิยมปลูกมีพริกอยู่ 2 ชนิด ได้แก่ พริกหวาน พริกหยวก พริกชี้ฟ้า (ในกลุ่ม *C. annuum*) และพริกเผ็ด ได้แก่ พริกชี้หนุสวน พริกชี้หนุใหญ่ (ในกลุ่ม *C. furtescens*) โดย พริกที่นิยมปลูกภายในจังหวัดกาญจนบุรี คือ พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพผลผลิตตรงตามเกณฑ์การคัดเลือก คือ ผลแก่สีเขียวเข้ม ผลสุกสีแดงสด ผิวมันผลยาว 5 - 7 เซนติเมตร ผลกว้าง 0.8 - 1.0 เซนติเมตร และก้านผลยาวมากกว่า 3 เซนติเมตร ได้แก่ พันธุ์พื้นเมือง และ พันธุ์การค้า (ซูเปอร์ฮอท) เกษตรกรทำการปลูกอยู่ 2 ฤดูกาล คือ ฤดูแล้ง และฤดูฝน ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าการปลูกพริกในฤดูแล้งให้ผลผลิตสดอยู่ที่ 1,015 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนการปลูกในฤดูฝน ผลผลิตพริกในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ที่ 744 กิโลกรัมต่อไร่ การใช้สารเคมีในการปลูกพริก เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพียงแต่เกษตรกร

จะมีการจัดการในเรื่องนี้ให้ดีทีเดียวใด มีการตั้งโปรแกรม การฉีดพ่นสารเคมีปราบศัตรูพืชอย่างกว้าง ๆ เฉลี่ยสัปดาห์ละครั้ง ส่วนความถี่ในการฉีดพ่น จะมากขึ้นอยู่กับการสำรวจแมลงและโรค ที่พบเป็นหลัก เกษตรกรที่จะปลูกพริกให้ประสบความสำเร็จจะต้องมีการศึกษาและหาความรู้ เรื่องสารเคมีที่ดีพอสมควร สำหรับการเลือกใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช จะต้องมองถึงรายละเอียด ต้องทราบว่าสารเคมีแต่ละชนิดมีฤทธิ์ตกค้างนานขนาดไหน เป็นสารเคมีที่ต้องห้ามของประเทศปลายทางหรือไม่ แนวทางในการป้องกันโรค และแมลงศัตรูในพริก เกษตรกรที่มีอาชีพในการปลูกพริกต่างก็ทราบว่า เมื่อพบการระบาดของโรค และแมลงในแปลงปลูกพริก ผลผลิตของการปลูกพริกในฤดูกาลนั้น มีโอกาสที่จะได้รับความเสียหายมาก จนขาดทุน การป้องกัน เป็นวิธีการที่ดีที่สุด ในการป้องกันการเกิดโรค คือ การฉีดพ่นสารเคมีป้องกัน และกำจัดให้ถูกจังหวะ เกษตรกรจะต้องเป็นคนที่มีมันสังเกต ว่าเมื่อมีโรค หรือแมลง เข้ามารบกวน ต้นพริกจะเริ่มแสดงอาการให้เห็น เช่น เริ่มมีใบจุดเล็กๆ บนใบพริกหรือบริเวณโคนต้น หลังจากฝนตกหนักมีหมอกลงจัด หลังการให้น้ำ หรือแปลงปลูกพริกข้างเคียง ก็ให้พื้ระวัง และเตรียมป้องกันว่าในแปลงพริกของท่านมีโอกาที่จะมีการระบาดของโรค และแมลง เกษตรกรจะต้องมีการเริ่มฉีดพ่นสารเคมีป้องกัน และกำจัดโรคพืช ประเภทคูดซึม ทันทิ อาจจะใช้ยาเชื้อราที่มีราคาไม่แพงนัก เพื่อป้องกันกำจัดเชื้อที่เป็นสาเหตุของโรคไว้ก่อน เพื่อไม่ให้ปริมาณของเชื้อมีปริมาณมากขึ้นจนก่อให้เกิดโรคได้ (เพยาว์ พรหมพันธุ์ใจ, 2558) จากสภาพปัญหาของการผลิตพริกที่เกิดขึ้น ยังพบว่ามีปริมาณผลผลิตไม่พอเพียง และไม่สม่ำเสมอ ประกอบกับต้นทุนการผลิตที่สูง และปัญหาด้านคุณภาพ และยังไม่ได้มาตรฐานสากล และปลอดภัยจากสารพิษ ซึ่งทำให้ประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์พริกมีการส่งกลับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลเสียต่อชื่อเสียง และการค้าของไทย พริกเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญสร้างรายได้ (จิราวดี สุแดงน้อย และเพียรศักดิ์ ภัคดี, 2554) แก่เกษตรกรของจังหวัดกาญจนบุรี การผลิตพริกของเกษตรกร ยังมีการใช้สารเคมีอย่างไม่ถูกต้อง ปริมาณผลผลิต ต่อไร่ต่ำ การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวของเกษตรกรไม่ได้คุณภาพ จังหวัดกาญจนบุรีจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมการปลูกและพัฒนาการผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษ พื้นที่เป้าหมาย คือพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมจำนวน 312 ราย วัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มคุณภาพผลผลิต และให้เกษตรกรผลิตพริกตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี การถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุน การจัดการข้อมูล การปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

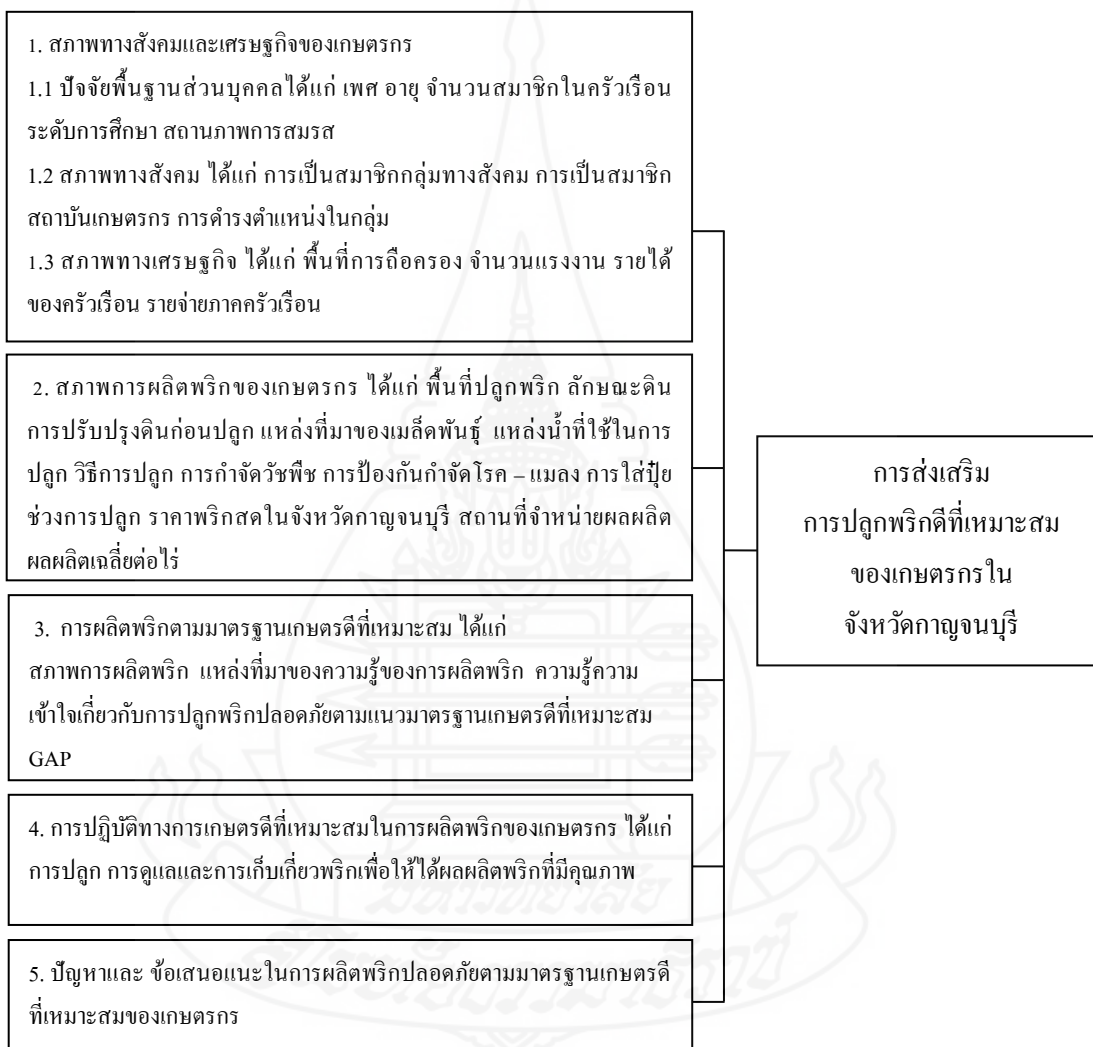
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกพริก
- 2.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตพริกของเกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริก
- 2.4 เพื่อศึกษาการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
- 2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
- 2.6 เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตพริกปลอดภัยสำหรับเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดประเด็นในการศึกษาวิจัย ได้ตามภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีขอบเขตการวิจัย 3 ส่วน ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาพื้นที่และประชากรที่ประกอบด้วยเกษตรกรที่ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี ที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพริกของกรมส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดกาญจนบุรีเท่านั้น

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาดังนี้ 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคม 2) สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร 3) การผลิตพริกตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร และ5) การส่งเสริมตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน 2561

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยไว้ ดังนี้

5.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพริกของกรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีตั้งแต่ฤดูการผลิต 2560 / 2561

5.2 การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) หมายถึง กระบวนการผลิตพริกที่ทำให้ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัยและมีคุณภาพปราศจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในผลผลิตและปราศจากแมลงศัตรูพืชติดไปกับผลผลิต

5.3 แหล่งที่มาของความรู้ หมายถึง การได้รับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกปลอดภัยตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริก จากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานเอกชน วิทยุ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โทรทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

5.4 สภาพการผลิตพริก หมายถึง การผลิตพริกของเกษตรกร ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวไปจนถึงการจำหน่ายในฤดูการผลิต

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการวิจัยเรื่องการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

6.1 เพื่อนำไปส่งเสริม วางแผน และพัฒนาการผลิตพริกของเกษตรกร ให้สามารถผลิตพริกที่มีคุณภาพและปลอดภัยจากสารพิษ ปลอดภัยจากแมลงศัตรูพืช ตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) เพื่อนำไปวางแผนส่งเสริมขยายผลสู่เกษตรกรผู้ปลูกพริกทั่วไปของจังหวัดกาญจนบุรีต่อไป

6.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปวางแผนปรับปรุงการส่งเสริมการปลูกพริกให้มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมแก่เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปเป็นแนวทางพัฒนาด้านการผลิตพริกต่อไป

6.3 เพื่อให้บริษัทส่งออก และพ่อค้าคนกลางมีแหล่งรับซื้อผลผลิตพริก มีการคัดเลือกผลผลิตพริกที่มีคุณภาพ ปลอดภัยจากสารพิษปราศจากแมลงศัตรูพืชที่ติดไปกับผลผลิต เพื่อใช้ในการส่งออกมากขึ้น ใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น และส่งเสริมให้เกษตรกรผู้สนใจ นำไปปฏิบัติตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดหลักการ ทฤษฎี รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรี
2. การผลิตพริก
3. การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริก (GAP) พริก
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรี

แผนพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2561 - 2564 (2561 : 1 – 22) อธิบาย สภาพทั่วไปและสภาพการเกษตรของ จังหวัดกาญจนบุรี ไว้ดังนี้

1.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดกาญจนบุรี

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดกาญจนบุรีประกอบด้วยทิวเขา หุบเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำ พื้นที่ด้านเหนือและตะวันตกของจังหวัดเป็นเทือกเขาแล้วค่อย ๆ ลาดลงด้านทิศใต้และทิศตะวันออก แบ่งออกเป็น 3 เขตใหญ่ ๆ ได้แก่

1. เขตภูเขาที่ราบสูง

พื้นที่เหนือของจังหวัด ในอำเภอศรีสวัสดิ์และทองผาภูมิมีลักษณะเป็นเทือกเขาต่อเนื่องมาจากเทือกเขาถนนธงชัยถัดไปทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นเทือกเขาตะนาวศรี กั้นพรมแดนระหว่างประเทศพม่าทอดยาวลงไปทางใต้อยู่ในพื้นที่ของ อำเภอสังขละบุรี ทองผาภูมิ ไทรโยค เมืองกาญจนบุรีและด่านมะขามเตี้ย บริเวณนี้เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารของจังหวัด มีภูเขาที่มีความสูง

ตั้งแต่ 1,000 เมตรขึ้นไป ในตอนเหนือของจังหวัด โดยเฉพาะในบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เช่น เขาใหญ่ เป็นต้น ส่วนบริเวณที่มีระดับความสูง 400 – 1,000 เมตร เป็นภูเขาในลุ่มน้ำแควใหญ่และแควน้อยในเขตอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์และอำเภอเมืองกาญจนบุรี และส่วนที่มีความสูง 100 – 400 เมตร อยู่ในเขตภูเขาบริเวณอำเภอไทรโยค อำเภอบ่อพลอย และอำเภอศรีสวัสดิ์

2. เขตที่ราบลูกฟูก

พื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับเนินเขาเตี้ย ๆ อยู่บริเวณอำเภอบ่อพลอย อำเภอเลาขวัญและบางส่วนของอำเภอพนมทวน

3. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง

พื้นที่ทางใต้ของจังหวัดมีลักษณะเป็นที่ราบทำให้ดินมีสภาพความอุดมสมบูรณ์ อยู่ในบริเวณบางส่วนของอำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอพนมทวน อำเภอท่าม่วงและอำเภอท่ามะกา จึงเป็นพื้นที่เกษตรกรรมในการปลูกอ้อยและนาข้าวตลอดปี

1.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดตากและสหภาพเมียนมาร์

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดราชบุรีและจังหวัดนครปฐม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์

1.1.2 ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูร้อน ระหว่าง กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีลมฝ่ายใต้พัดมาปกคลุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

ฤดูฝน ระหว่างกลางเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมทำให้มีฝนตกชุกที่สุดในเดือนกันยายน

ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ในช่วงนี้ ความกดอากาศสูงจากประเทศจีนและลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมทำให้อากาศหนาวเย็นและความแห้งแล้งแผ่ปกคลุมจังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรีมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด เฉลี่ย 40.9 องศาเซลเซียสปริมาณน้ำฝน เฉลี่ย 1,496 มิลลิเมตร/ปี

1.1.3 การปกครองจังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 95 ตำบล 905 หมู่บ้าน 220,126 หลังคาเรือน เทศบาล 27 แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล 95 แห่ง และองค์การบริหารส่วนอำเภอต่าง ๆ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอไทรโยค อำเภอบ่อพลอย อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอน้ำมะกา อำเภอท่าม่วง อำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี อำเภอพนมทวน อำเภอเลาขวัญ อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอหนองปรือ และอำเภอห้วยกระเจา

ตารางที่ 2.1 การแบ่งการปกครองของจังหวัดกาญจนบุรี

ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล	สุขาภิบาล	สภาตำบล
1.	เมือง	11	98	11	1	3	-
2.	ท่าม่วง	13	107	13	-	4	-
3.	น้ำมะกา	16	150	16	1	5	-
4.	พนมทวน	8	89	7	-	2	1
5.	เลาขวัญ	7	71	7	-	2	-
6.	บ่อพลอย	6	74	6	-	2	-
7.	ไทรโยค	53	7	-	2	-	-
8.	ทองผาภูมิ	7	42	6	-	1	1
9.	ศรีสวัสดิ์	6	31	6	-	1	-
10.	สังขละบุรี	3	19	3	-	1	-
11.	ด่านมะขามเตี้ย	4	38	3	-	1	-
12.	หนองปรือ	3	39	3	-	1	-
13.	ห้วยกระเจา	4	66	4	-	-	-
รวม		95	877	92	2	25	2

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี (ข้อมูล ณ มีนาคม 2561)

1.1.4 เศรษฐกิจจังหวัดกาญจนบุรี

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกาญจนบุรี (Gross Provincial Product: GPP) ปี 2555 มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี มีมูลค่าเท่ากับ 72,349 บาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.7 สาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด 3 อันดับแรก คือสาขาเกษตรกรรม การจับสัตว์น้ำ และการป่าไม้ จังหวัดกาญจนบุรีในปี 2554 มีรายได้ในภาคการเกษตร ขยายตัวร้อยละ 2.0 จากที่หดตัวร้อยละ 0.9 ในปีที่แล้ว เนื่องจากการเพาะปลูกมันสำปะหลังขยายตัวร้อยละ 18.0 จากที่หดตัว ร้อยละ 22.5 ในปีที่แล้ว ยางพาราขยายตัวร้อยละ 8.7 จากที่ ขยายตัวร้อยละ 0.8 ในปีที่แล้ว ขณะที่อ้อยหดตัวร้อยละ 1.6 จากที่ขยายตัวร้อยละ 2.4 ในปีที่แล้ว นอกจากนี้การเลี้ยงสัตว์ ยังขยายตัวร้อยละ 16.3 หดตัวจากที่ขยายตัวร้อยละ 28.7 เนื่องจากการเลี้ยงโคเนื้อ ขยายตัวร้อยละ 28.9 การเลี้ยงไก่ขยายตัว ร้อยละ 13.9 และการเลี้ยงกระบือขยายตัว ร้อยละ 95.2 และการบริการทางการเกษตรขยายตัว ร้อยละ 2.1 จากที่ขยายตัวร้อยละ 3.9 ในปีที่แล้ว

1.2 สภาพด้านการเกษตร

สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี (2560, น. 6) ระบุว่า ประชากรในจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ คือข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดหวาน หน่อไม้ฝรั่ง สับปะรด ยางพารา มีพื้นที่การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น พืชที่มีจำนวนไร่ต่อการเพาะปลูกมาก ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวนาปี ปศุสัตว์ เกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภค และสัตว์ที่นิยมเลี้ยงมากที่สุด 5 ลำดับแรกได้แก่ ไก่, โค, เป็ด, สุกร และแพะ

ประมง การประมงของจังหวัดกาญจนบุรี มีการเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เป็นส่วนใหญ่แต่ในอนาคตมีการพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรม เนื่องจากมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สามารถทำการประมงน้ำจืดได้กว่า 5 แสน ไร่ และมีพื้นที่สำหรับปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ได้ในหลายอำเภอ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี 2560

1.3 สภาพการผลิตพริกของเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี

พริกของจังหวัดกาญจนบุรี มีเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดจำนวน 1,415 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกครอบครัวยุทธประมาณ 3-6 ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ย 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี (2560) ระบุว่า พริกเป็นพืชที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญในการบริโภคสินค้าที่ปลอดภัยจากสารพิษ แต่พริกที่ผลิตได้ในจังหวัดกาญจนบุรีมีการตรวจพบสารเคมีตกค้างในผลผลิตกับเกษตรกรบางราย จึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพริกปลอดภัย

จากสารพิษ โดยถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษ ระบบการผลิตพืชที่ดี (GAP) การส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพของเกษตรกรผู้ผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษในจังหวัดกาญจนบุรี

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ และกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพริก จำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับพืชชนิดอื่นๆ เนื่องจากพื้นที่ภายในจังหวัดส่วนใหญ่ ผลิตพืชที่ต้องใช้น้ำฝนเป็นหลัก พื้นที่ผลิตพริกส่วนมากอยู่ในเขตชลประทาน และใช้น้ำบาดาล แต่ก็มีเกษตรกรบางรายที่ปลูกพริกน้ำฝน แต่ผลผลิตที่ได้จะน้อยกว่าเกษตรกรที่ปลูกอยู่ในเขตชลประทาน เนื่องจากพริกต้องการน้ำในช่วงการติดดอก เพื่อป้องกันดอกร่วงซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มผลผลิตต่อไปได้อีกทางหนึ่ง

2. การผลิตพริก

กรมวิชาการเกษตร (2556) ระบุว่า การปลูกพริก ควรเลือกพันธุ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง และมีลักษณะตรงตามพันธุ์ และวิลาวัณย์ ไคร์ครวญ (2558) ระบุว่า ความต้องการพริกมีความแตกต่างกัน ขึ้นกับลักษณะของตลาด และท้องถิ่น ทั้งนี้เกษตรกรผู้ปลูกพริกไม่ว่าจะเป็นพริกกลุ่มใดต่างต้องการพริกที่ให้ผลผลิตสูง ทนทานต่อโรค และแมลง และเก็บเกี่ยวได้ง่าย ในบางฤดูผลผลิตพริกในประเทศไม่เพียงพอหรือมีราคาสูง เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ สาเหตุที่ทำให้ผลผลิตต่ำมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์พื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่น พริกจี๋หนูได้แก่ พันธุ์จินดา พันธุ์เตี้ยไก่ พันธุ์หัวเรือ พริกบางช้าง พันธุ์บ้านแพ้ว พันธุ์พิชัย พันธุ์พื้นเมืองสุโขทัย พันธุ์ตากฟ้า พันธุ์พื้นเมืองเลย นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จะเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เอง ไม่มีการคัดเลือก และรักษาพันธุ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงทำให้เมล็ดพันธุ์มีความแปรปรวนสูง ไม่ได้มีวิธีการเลือกที่เหมาะสม ทำให้พันธุ์ที่ได้ด้อยคุณภาพ ส่วนปัญหาต้นทุนการผลิตสูง มาจากเกษตรกรบางรายมีการใช้เมล็ดพันธุ์ลูกผสมที่มีราคาสูง และต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ทุกครั้งที่ปลูก นอกเหนือไปจากพริกเป็นพืชที่มีการเข้าทำลายของโรค และแมลงหลายชนิดทำให้ต้องใช้สารกำจัดศัตรูพืชจำนวนมาก ตลอดระยะเวลาการผลิต ซึ่งส่งผลให้มีปริมาณสารตกค้างในบางครั้ง หรือบางรายอาจเกินค่ามาตรฐาน โรคที่มีความสำคัญอื่น ๆ ได้แก่ โรคเหี่ยว โรคราکم โรคใบหงิกใบด่างที่เกิดจากเชื้อไวรัส ส่วนแมลงที่เข้าทำลายพริกได้แก่ เพลี้ยไฟ ไรขาวแมลงวันผลไม้ และไส้เดือนฝอย ที่เป็นตัวการของโรครากปม

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า พริกที่เกษตรกรนิยมปลูกมีอยู่หลายสายพันธุ์ ซึ่งเป็นการพันธุ์ที่ตลาดต้องการ ให้ผลผลิตต่อไร่สูง มีโรคและแมลงน้อย

การเตรียมเมล็ดและต้นกล้าก่อนปลูก

กรมส่งเสริมการเกษตร (2552, น. 8 - 18) ระบุว่า วิธีการปลูกโดยการเพาะกล้า แล้วย้ายปลูกเป็นที่นิยม ให้ต้นกล้าที่แข็งแรง และใช้เมล็ดพันธุ์น้อย และวิลาวัณย์ ไกรครวญ (2558) ระบุว่า การเตรียมเมล็ดมีทั้งการหว่าน และหยอดเมล็ดโดยตรง หรือการเตรียมเมล็ดแล้วนำไปแช่น้ำร้อน โดยใช้น้ำร้อนเทลงไปในภาชนะ 1 ส่วน และตามด้วยน้ำเย็น 1 ส่วน ทดสอบโดยใช้มือจุ่มลงไป พอมือเราทนได้ ก็ใช้ได้หรือประมาณ 50 องศาเซลเซียส แช่ไว้ราว 30 นาทีนำไปมัดไว้ในผ้าขาวบาง บ่มไว้ 1 คืนในกระติก แล้วนำเมล็ดไปเพาะ

การเพาะกล้าพริก

1. นำเมล็ดไปหยอดในถาดเพาะโดยตรง ถ้าเมล็ดไหนไม่ออกต้องถอนย้ายมาปลูกซ่อมแทนเพื่อความสม่ำเสมอของต้นกล้า วิธีนี้ถือว่าสะดวก และเร็วสุด

2. นำไปหว่านในตะกร้าพลาสติกในทราย แนะนำให้ใช้ทรายจืดแล้วนำมาใส่ตะกร้าพลาสติก ก่อนใส่ทรายรองด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ นำเมล็ดหว่านลงในตะกร้าพลาสติกแล้วกลบด้วยปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอกที่ร่อนเอากากออก รดน้ำ และสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น เทอร์ราคลอร์ ซูเปอร์เอ็กซ์ ในอัตรา 10 ซีซี.ต่อน้ำ 20 ลิตรไม่ต้องรดน้ำตาม หลังจากหว่านเมล็ดพริกได้ 7-10 วัน ในฤดูร้อนก็สามารถย้ายลงถาดหลุมได้ ถ้าเป็นฤดูหนาวจะใช้เวลา 15 วัน หรือมากกว่านั้นตามอุณหภูมิที่เย็น

3. ใช้แปลงเพาะกว้าง 1 เมตร ยาว 5-10 เมตร ขุดพลิกดินตากดินไว้ 2-3 สัปดาห์ ย่อยดินใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก 25 กิโลกรัมต่อแปลง คลุกเคล้าให้เข้ากัน เกลี่ยดินให้เรียบ แล้วเพาะเมล็ดอัตรา 50 กรัมต่อพื้นที่ปลูกพริก โดยโรยเมล็ดเป็นแถวตามความกว้างของแปลงลึก 0.5 เซนติเมตร แต่ละแถวห่างกัน 10 เซนติเมตร กลบดินบาง ๆ เสมอ พื้นดินผิวดินเดิมแล้วใช้ฟางข้าวคลุมแปลงบาง ๆ รดน้ำ แล้วรดด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น เทอร์ราคลอร์ เมื่อกำลังออกขึ้นมาเหนือพื้นดินแล้วค่อย ๆ ดึงฟางออกให้บางลง เพื่อกล้าจะได้เจริญเติบโต การโรยเมล็ด ถ้าเป็นการปลูกโดยการย้ายกล้าจากแปลงเพาะไปปลูกในแปลงโดยตรง ไม่ย้ายกล้าลงถาดพลาสติก ควรโรยเมล็ดให้มีระยะห่างเพิ่มขึ้น เมื่อกกล้าโตมีใบจริง 4-5 ใบควรพ่นสารเคมีป้องกัน และกำจัดแมลงอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

การปลูกและการดูแลรักษา

1. ใตตากดินพร้อมกำจัดวัชพืช นาน 1 สัปดาห์
2. ทำการหว่านปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมักในอัตรา 2-3 ตัน/ไร่พร้อมไถกลบยกร่องแปลงสูง 20-30 เซนติเมตร กว้าง 40-60 เซนติเมตร

วิธีการปลูก

เมื่อต้นกล้ามีอายุ 30-40 วัน สูงประมาณ 15-20 เซนติเมตร มีใบจริง 5-7 ใบ และให้กิ่งน้ำต้นกล้า 2-3 วัน ก่อนย้ายปลูกโดยมีขั้นตอนปลูก ดังนี้

1. ขุดหลุมในระยะห่างระหว่างหลุม 50-80 เซนติเมตร ระหว่างแถว 75-80 เซนติเมตร
2. นำกล้าที่ถอนเตรียมไว้ลงหลุมปลูก ปลูกให้ลึก พร้อมกลบดินให้แน่นพอประมาณ เพื่อกันต้นกล้าโยกเอียง
3. รดน้ำให้ชุ่ม และรดทุกวัน วันละ 1-2 ครั้ง

การดูแลรักษา

1. การให้น้ำพริก ต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอในช่วงแรกของการเจริญเติบโต ในช่วงเก็บผลผลิตควรลดการให้น้ำ เพื่อจะทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี สีของผลสวย

การให้น้ำทำได้ 2 วิธี

1.1 การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์

ข้อดี คือ น้ำกระจายทั่วแปลงใช้เวลาสั้น ในการให้น้ำสร้างความชุ่มชื้นให้ต้นพริก และแปลงปลูก และยังช่วยไล่แมลงศัตรูพืชได้อีกด้วย

ข้อเสีย คือ เกิดเชื้อโรคพืชได้ง่าย เนื่องจากความชื้น ควรหลีกเลี่ยงการรดน้ำต้นพริกตอนเย็น

1.2 มินิสปริงเกอร์แบบหัวฉีดฝอย

ข้อดี คือ ระบบนี้สามารถปล่อยปุ๋ยไปพร้อมกับระบบน้ำได้ ระบบนี้ค่อนข้างจะเป็นที่นิยม เนื่องจากเป็นการสร้างความชื้นให้ทั่วหน้าดิน และรดน้ำเฉพาะใต้ทรงพุ่มเท่านั้น

ข้อเสีย คือ ต้องใช้เวลาในการให้น้ำนานกว่าระบบสปริงเกอร์ และหัวฉีดอุดตันได้ง่าย ดังนั้นน้ำที่ใช้ต้องผ่านระบบกรองที่ดีพอสมควร ไม่มีเศษใด ๆ เข้ามาในระบบการให้น้ำ

2. การกำจัดวัชพืช ในระยะที่ต้นพริกยังเล็กควรมีการกำจัดวัชพืชให้บ่อยครั้ง หากวัชพืชคลุมต้นพริก จะทำให้แคะแกระ็น คุณภาพผลผลิตไม่ดี การกำจัดวัชพืชอาจใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็น หรือใช้แรงงานคนถอน หรือหาวัสดุคลุมหน้าดิน เช่น ฟาง หญ้าแห้ง หรือเกลบ เป็นต้น

3. การใส่ปุ๋ย พริกเป็นพืชที่มีอายุการเก็บผลค่อนข้างยาวนาน ปุ๋ยที่ใช้ควรเป็นปุ๋ยที่มีธาตุอาหารครบ เช่น ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 ในอัตรา 25-50 กก. ต่อไร่ ขึ้นกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อเป็นการช่วยเสริมการเจริญเติบโต ควรใส่ปุ๋ยน้ำทางใบ โดยฉีดพ่นทุกครั้งหลังการเก็บเกี่ยว การใส่ปุ๋ยลงในดิน จำเป็นต้องมีความชื้นอย่างเพียงพอถ้าไม่เช่นนั้น ปุ๋ยเคมีไม่ละลาย จะไม่เป็นประโยชน์ต่อพืช การใส่ปุ๋ย ควรแบ่งใส่ 2 ครั้ง ใส่ครั้งแรกปริมาณครึ่งหนึ่งก่อนปลูก เป็นปุ๋ยรองพื้นพรวนกลบลงในดิน เมื่อพริกอายุ 10 -14 วัน หลังจากย้ายกล้า ใส่ครั้งที่สองปริมาณครึ่งหนึ่งที่เหลือใส่โรยข้างแล้วแต่งหน้าด้วยปุ๋ยไนโตรเจน พรวนกลบลงในดิน หรืออีกสูตรคือ การให้ปุ๋ยระยะ 1 เดือนแรก ก็ให้ปุ๋ยทางดินร่วมกับทางใบเป็นหลัก โดยการให้ทางดินให้สูตร 46-0-0 สลับกับ 15-0-0 หรือ 15-15-15 ในเดือนแรกในอัตรา 5 กิโลกรัมต่อ/ไร่/ครั้ง แต่ไม่เกิน 10 กิโลกรัมต่อ/ไร่/ครั้ง ห่างกัน 7 วัน ส่วนทางใบใช้สูตร 20-20-20 สลับ 30-20-10 เพื่อเร่งการเจริญเติบโต ในอัตรา 10 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ระยะเดือนที่ 2-3 ระยะนี้พริกมี อายุ 30-90 วัน มีการติดผลของพริกในชุดแรกธาตุอาหารทางดิน และทางใบยังจำเป็น ทางดินใช้สูตร 15-15-15 สลับ 13-13-21 ส่วนทางใบใช้ธาตุแคลเซียมในช่วงติดผลเล็ก และช่วยในการเร่งดอกติดผล ในอัตรา 30 กรัม/ น้ำ 20 ลิตร ระยะเดือนที่ 4-6 ระยะนี้พริกมีอายุ 120-180 วันซึ่งมีการเก็บผลผลิตของพริกในชุดแรก ธาตุอาหารทางดินและทางใบยังจำเป็น ทางดินใช้สูตร 15-15-15 สลับ 13-13-21 ร่วมกับปุ๋ยหมักแห้งผสมเชื้อไตรโคเดอร์มาสด อัตรา 1 : 25 ส่วนทางใบใช้สูตร 20-20-20 สลับ 10-20-30 ในอัตรา 30 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ให้ปุ๋ยทุกครั้งหลังเก็บผลผลิตจำหน่าย แต่ทั้งนี้ขอแนะนำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีเท่าที่จำเป็น เนื่องจากปุ๋ยเคมีจะสร้างความเป็นกรดให้กับดิน และมีผลเสียในระยะยาว ปุ๋ยที่ดี และมีธาตุอาหารหลัก และอาหารรองครบ คือปุ๋ยอินทรีย์ เช่น จีว้าวุ่น จีหมูვნุ่น จีไก่เนื้อ ปุ๋ยหมัก เป็นต้น ซึ่งจะปลดปล่อยสารอาหารได้แบบต่อเนื่อง

4. ศัตรูพืชที่สำคัญและวิธีการป้องกันกำจัด

4.1 โรค โรครากเน่าโคนเน่า และโรคกุ้งแห้งหรือแอนแทรคโนส ป้องกันโดยการคัดเมล็ดพันธุ์ที่ปราศจากโรคใช้ ไตรโคเดอร์มา ร่องกันหลุมก่อน หรือใช้สารเคมีจำพวก โปรพิเนบ (propineb) การป้องกันกำจัดอัตรา 20-30 กรัม ต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ (copper hydroxide) 77% WP หรือ แมนโคเซบ (mancozeb)

4.2 แมลง เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง ทำให้พริกใบหงิกงอ ลักษณะใบม้วนผิดปกติ ระบาดในช่วงแห้งแล้ง ป้องกันโดยใช้น้ำหมักสมุนไพร ฉีดพ่นทุก 5-7 เชื้อราบิวเวอเรีย หรือ เมธา-โรเซียมแอนิโซเพีย สลับกันไป หรือใช้สารเคมีคาร์บาริล (carbaryl) อะบาเม็กติน (abamectin) แลมบ์ดา ไซฮาโลทริน (lambda-cyhalothrin) หรือ ซัลเฟอร์ (sulfur) เป็นต้น

5. การเก็บเกี่ยว

หลังย้ายปลูกประมาณ 60 วัน พริกจะเริ่มทยอยเก็บผลผลิต การเก็บเกี่ยวพริกถ้าเป็นการจำหน่ายผลสด นิยมเก็บเกี่ยวทั้งผลสีเขียว และผลสีแดงปะปนกันหรือเก็บเฉพาะผลที่แก่จัด แต่ยังมีสีเขียว หรือผลที่สุกแล้วแต่ผู้ปลูก และผู้รับซื้อถ้าเป็นการเก็บเกี่ยวผลเพื่อนำมาตากแห้ง ก็เก็บเฉพาะผลที่สุกหรือมีสีแดงเท่านั้น โดยเก็บติดมาทั้งก้านทั้งผล และในการเก็บเกี่ยวพริกนั้น สามารถเก็บได้ทุก ๆ อาทิตย์ผลผลิตพริกจะเก็บเกี่ยวอยู่ได้นานมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับวิธีการปลูก และชนิดของพันธุ์ที่ปลูก ผลผลิตต่อไร่ เฉลี่ย 2,000-2,500 กิโลกรัม ราคารับซื้อ เฉลี่ย 20-60 บาทต่อกิโลกรัม ขึ้นอยู่กับฤดูกาลที่ปลูก ฤดูฝนราคารับซื้อจะแพงกว่าฤดูอื่นรายได้เฉลี่ยประมาณ 15,000-20,000 บาทต่อไร่

วิธีการจำหน่ายพริก

1. จำหน่ายพริกสดราคาขึ้นอยู่กับคุณภาพ และปริมาณพริกในท้องตลาด
2. จำหน่ายเป็นพริกแห้ง จะได้ราคาที่สูงกว่าพริกชนิดอื่น
3. ตลาดแปรรูปในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูป พริกป่น พริกคอง ซอสพริก หรือน้ำจิ้ม น้ำพริก พริกแกง พริกแช่แข็ง อาหารสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป

6. ทิศทางการตลาดพริก

กมล เลิศรัตน์ (2560) กล่าวว่า พริกเป็นพืชผักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ รูปแบบในการจำหน่ายพริกมีทั้งจำหน่ายในรูปของการผลิตพริกสด และพริกแห้ง สำหรับใช้ในการบริโภค และส่งโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร เพื่อแปรรูปออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ รวมทั้งยังมีการผลิตเมล็ดพันธุ์พริกลูกผสมเพื่อการส่งออก

ช่องทางในการจำหน่ายพริกมี 3 ช่องทาง คือ

- 1) การนำพริกไปขายเอง โดยนำไปขายตามตลาดขายปลีกภายในจังหวัด หรือนำไปขายที่ตลาดขายส่ง/ปลีกในต่างจังหวัด และมีการนำพริกไปขายเองที่ตลาดกรุงเทพฯ
- 2) การขายผ่านพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรจะขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่น และพ่อค้าต่างท้องถิ่น ที่เข้ามารับซื้อ แล้วนำมาส่งโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อนำมาใช้ในการส่งออก

3) ตลาดแปรรูปในอุตสาหกรรมแปรรูป พริกป่น พริกคั่ว พริกคอง ซอสพริก หรือน้ำจิ้ม น้ำพริก น้ำพริกแกง อาหารสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป พริกแช่แข็ง

วิถีตลาดพริก มี 2 ระดับ คือ

- 1) ผู้รวบรวม มีหน้าที่รวบรวมผลผลิตพริกจากเกษตรกร เพื่อขายส่งต่อไปให้กับพ่อค้าส่ง
- 2) พ่อค้าส่งรวบรวมผลผลิตพริกจากผู้รวบรวมและเกษตรกร เพื่อขายส่งต่อไปให้กับพ่อค้าส่งในตลาดกลาง และตลาดกรุงเทพฯ ตลอดจนส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศด้วย

ตลาดสำคัญในการส่งออกพริกของไทย

- 1) จำหน่ายในรูปพริกสดส่งออก ตลาดที่สำคัญ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ใต้หวัน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย อิสราเอล และซาอุดีอาระเบีย
- 2) จำหน่ายในรูปพริกแห้งเม็ด ตลาดที่สำคัญ ได้แก่ สิงคโปร์ และมาเลเซีย
- 3) ในรูปแบบอื่น ๆ ตลาดที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และใต้หวัน พริกแห้งป่น ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ และออสเตรเลีย

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในการจำหน่ายพริกในปัจจุบันเกษตรกรมีช่องทางในการจำหน่ายหลัก ๆ คือจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง และเกษตรกรจำหน่ายเอง ตลาดรับซื้อที่สำคัญคือตลาดในท้องถิ่น ตลาดในกรุงเทพและมีเกษตรกรบางส่วนจำหน่ายให้กับโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการแปรรูปจำหน่ายในรูปแบบสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น พริกป่น พริกแกง ซอสพริก พริกคอง หรือพริกแช่แข็ง เป็นต้น

3. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืชม (GAP) พริก

กรมวิชาการเกษตร (2556, น. 58-65) กล่าวถึง หลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริกไว้ดังนี้

1. แหล่งน้ำ

1.1 น้ำที่ใช้ในกระบวนการเพาะปลูก ควรมาจากแหล่งน้ำที่ไม่อยู่ในสภาพเสี่ยงต่อการปนเปื้อน และมีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้ในการเกษตร ไม่ใช้น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือน้ำที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น โลหะหนัก จุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค กรณีจำเป็นต้องใช้น้ำดังกล่าว ต้องมีหลักฐานหรือผ่านการบำบัดน้ำเสียมาแล้ว และสามารถนำมาใช้ในการเกษตร

1.2 ในระยะเริ่มจัดระบบการเกษตร ควรมีการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ส่งห้องปฏิบัติการของทางราชการ เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนสิ่งอันตรายตามสภาพความเสี่ยงของ แหล่งน้ำและบันทึกรายละเอียดตามตัวอย่างแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ดินและน้ำ รวมทั้งเก็บใบแจ้ง ผลการวิเคราะห์น้ำไว้เป็นหลักฐาน

1.3 แหล่งน้ำสำหรับการเกษตร ควรเป็นแหล่งน้ำถาวรและมีการอนุรักษ์แหล่งน้ำ และสภาพแวดล้อม

2. พื้นที่ปลูก

2.1 จัดทำข้อมูลประจำแปลงปลูก ระบุ ชื่อเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก สถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแล แปลง (ถ้ามี) สถานที่ติดต่อ ที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังแปลงปลูก ชนิดพืชและพันธุ์ ที่ปลูก ประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี และรายละเอียดอื่น ๆ ตามแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ของเจ้าของพื้นที่เพาะปลูก

2.2 กรณีพื้นที่ปลูกอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในระยะเริ่ม จัดระบบการเกษตร ควรมีการวิเคราะห์ดินเพื่อตรวจสอบคุณภาพดิน และการปนเปื้อนจากสิ่งอันตราย ตามสภาพความเสี่ยงของพื้นที่อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยเก็บตัวอย่างดินส่งห้องปฏิบัติการ และบันทึก รายละเอียดตามตัวอย่างแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ดินและน้ำ รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำ ไว้เป็นหลักฐาน

3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.1 หากมีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำ ของกรมวิชาการเกษตร หรือฉลากที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ การใช้ต้องสอดคล้องกับศัตรูพืชที่สำรวจ ควรหยุดใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อน การเก็บเกี่ยวตามช่วงเวลาที่เหมาะสมไว้ในฉลากกำกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรแต่ละชนิด และบันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกข้อมูลการสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

3.2 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรต้องใช้วัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตาม กฎหมายมีเลขทะเบียนวัตถุอันตราย และมีคำแนะนำบนฉลากให้ใช้กับพืชนั้น ๆ ไม่ใช้วัตถุอันตราย ทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และในกรณีที่ปลูกเพื่อการส่งออกห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ประเทศคู่ค้าห้ามใช้

3.3 อ่านคำแนะนำที่ฉลากเพื่อให้ทราบคุณสมบัติ และวิธีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ก่อนนำไปใช้

3.4 ผู้ประกอบการ และแรงงานที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรรู้จักศัตรูพืช การเลือกชนิด และอัตราการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเลือกใช้เครื่องพ่นสารเคมี และอุปกรณ์ หัวฉีดรวมทั้งวิธีการพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง โดยตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมีให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานตลอดเวลา เพื่อป้องกันสารพิษเปื้อนเสื้อผ้าและร่างกาย ผู้ปฏิบัติงานควรสวมเสื้อผ้ามิดชิด มีอุปกรณ์ป้องกันสารพิษ ได้แก่ หน้ากากหรือผ้าปิดจมูก ถุงมือ และสวมรองเท้า เพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ

3.5 เตรียมวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีความเข้มข้นที่ถูกต้อง ก่อนนำไปพ่นให้ปรับปริมาณน้ำและคนให้เป็นเนื้อเดียวกัน พ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ หลีกเลี่ยงการพ่นในเวลาแดดจัดหรือลมแรง และขณะปฏิบัติงานผู้พ่นต้องอยู่เหนือลมตลอดเวลา

3.6 เตรียมวัตถุอันตรายทางการเกษตรในปริมาณที่ใช้ให้หมดในคราวเดียว ไม่ควรเหลือติดค้างในถังพ่น

3.7 เมื่อใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรหมดแล้ว ให้ล้างภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรนั้น ๆ ด้วยน้ำ 2-3 ครั้ง เทน้ำลงในถังพ่นสาร

3.8 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้หมดแล้ว ต้องทำให้ซำรุดเพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้อีก แล้วนำไปทิ้งในสถานที่ที่จัดสำหรับทิ้งภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตร โดยเฉพาะ หรือทำลายโดยการฝังดินห่างจากแหล่งน้ำ ให้มีความลึกมากพอที่สัตว์ไม่สามารถขุดขึ้นมาได้ และห้ามเผาทำลาย

3.9 หลังการพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรทุกครั้ง ให้อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันที เสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะพ่นสารควรนำไปซักให้สะอาดทุกครั้ง

3.10 ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้ไม่หมดในคราวเดียว ให้ปิดฝาภาชนะให้สนิทเมื่อเลิกใช้ และนำไปเก็บในสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.11 ให้จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตในสถานที่มิดชิด ปลอดภัยป้องกันแดดและฝนได้ และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

3.12 ให้แยกสถานที่เก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุอันตรายทางการเกษตรสู่ผลิตภัณฑ์ อาหารและสิ่งแวดล้อม

3.13 ให้จัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรในภาชนะปิดมิดชิดแสดงป้ายให้ชัดเจน และแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกับปุ๋ย สารควบคุมการเจริญเติบโตพืช และอาหารเสริมต่าง ๆ สำหรับพืช วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เปิดใช้แล้วห้ามถ่ายออกจากภาชนะบรรจุเดิม

3.14 มีเครื่องมือและวัสดุป้องกันอุบัติเหตุ เช่น น้ำยาล้างตา น้ำสะอาด ทราย และอุปกรณ์ดับเพลิง เป็นต้น ในสถานที่เก็บหรือสถานที่ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.15 ไม่มีวัตถุอันตรายที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เก็บรักษาอยู่ในสถานที่เก็บสารเคมี หรือภายในแปลงเพาะปลูก

3.16 ผู้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ควรได้รับการฝึกอบรม วิธีการใช้วัตถุอันตรายอย่างถูกต้อง

4. กระบวนการก่อนเก็บเกี่ยว

4.1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

4.1.1 เกษตรกรควรรู้จักชนิด วงจรชีวิตของศัตรูพืชที่สำคัญ ตลอดจนวิธีป้องกันกำจัดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ รายละเอียดศัตรูพืชที่สำคัญของพริก

4.1.2 ติดตามการระบาดของศัตรูพืชในระยะต่าง ๆ หากตรวจพบในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจให้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นอย่างเหมาะสมตามคำแนะนำของทางราชการและบันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกข้อมูลสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

4.1.3 ควรใช้วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ดังต่อไปนี้เป็นอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน ได้แก่

- 1) วิธีทั่วไป เช่น การใช้กับดักกาวเหนียว ถอดต้นที่เป็นโรคแล้วทำลาย การกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนขณะที่วัชพืชรยังเล็กหรือยังไม่ออกดอก และการคลุมดินในแถวปลูก
- 2) วิธีใช้ศัตรูธรรมชาติ เช่น สารชีวอินทรีย์ ตัวห้ำ ตัวเบียน
- 3) วิธีใช้สารสกัดจากธรรมชาติ เช่น สารสกัดจากสะเดา
- 4) วิธีใช้สารเคมี เช่น วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ และอยู่ในคำแนะนำของทางราชการ

4.2 ปัจจัยการผลิต

4.2.1 จัดทำรายการปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา และรายละเอียดเฉพาะของปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย วัตถุอันตรายทางการเกษตร ที่ใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งระบุรายการปริมาณ วัน เดือน ปีที่จัดซื้อ และบันทึกข้อมูล

4.2.2 เมล็ดพันธุ์

- 1) เลือกใช้พันธุ์ที่มีคุณภาพดี ตรงกับความต้องการของตลาด
- 2) เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ มีความต้านทานศัตรูพืช จากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีประวัติการผลิตที่น่าเชื่อถือ หรือเลือกเก็บเมล็ดพันธุ์ จากแปลง/ต้นที่มีคุณภาพดี
- 3) ถ้าเก็บเมล็ดพันธุ์เอง ต้องเลือกเก็บเมล็ดจากต้นที่ไม่เป็นโรค และถ้าเป็นเมล็ดพันธุ์ ที่ซื้อมา ควรคลุกเมล็ดด้วยสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- 4) การเตรียมเมล็ดก่อน ปลูก ให้แช่น้ำอุ่น (อุณหภูมิ 50-55 องศาเซลเซียส นาน 15-20 นาที) หรือคลุกเมล็ดด้วยสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- 5) บันทึกรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เช่น ชื่อพันธุ์ บริษัทจำหน่าย วัน เดือน ปี ที่ผลิต หรือ แปลงที่เลือกเก็บเมล็ดพันธุ์เป็นต้น ตามตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของ เจ้าของแปลงปลูก
- 6) คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยวัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ใช้ตามวิธีการ และอัตรา ที่แนะนำบนฉลากของวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

4.2.3 การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ควรผ่านกระบวนการหมัก หรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์

หรือกระบวนการอื่นอย่างเพียงพอ ที่จะลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคต่อคนลงได้ ไม่ใช่ สิ่งขับถ่ายของมนุษย์มาเป็นปุ๋ย

- 1) ปุ๋ยอินทรีย์ ควรผ่านกระบวนการหมักหรือย่อยสลายโดยสมบูรณ์ หรือกระบวนการ อื่นอย่างเพียงพอที่จะลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคต่อคนลงได้ ไม่ใช่ สิ่งขับถ่ายของมนุษย์มาเป็นปุ๋ย
- 2) ไม่ควรใช้ตะกอนน้ำเสียมาเป็นวัสดุผลิตปุ๋ยอินทรีย์ หรือหากใช้ควรมีข้อมูลที่ แสดงว่าปุ๋ยอินทรีย์ไม่มีสารปนเปื้อน ประเภท โลหะหนักที่เป็นอันตราย
- 3) หากมีการซื้อปุ๋ยอินทรีย์จากผู้จำหน่าย ควรมีข้อมูลประเภท หรือกระบวนการ ที่ผู้ผลิตปุ๋ยใช้ในการลดเชื้อจุลินทรีย์ และควรมีเอกสารยืนยันจากผู้ผลิตแสดงถึง ผลการตรวจวิเคราะห์ปุ๋ย แสดงรายละเอียดลักษณะทางจุลินทรีย์และเคมี
- 4) วิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ไม่ควรใช้ปุ๋ยสัมผัสโดยตรงกับส่วนเก็บเกี่ยว
- 5) บริเวณหมัก หรือเก็บรักษาปุ๋ยอินทรีย์ ควรอยู่ห่างจากแปลงพริก และอยู่ในบริเวณ ที่จะไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนลงสู่แปลงพริก จากการชะล้างของฝนหรือน้ำท่วม

6) บันทึกรายละเอียด เกี่ยวกับการได้มาและการใช้ปุ๋ย เช่น วันที่ ชนิด ปริมาณ และวิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ รวมถึงช่วงระยะเวลาของการปลูกพริก ที่มีการใช้ปุ๋ยตามตัวอย่าง แบบบันทึกข้อมูลแหล่งที่มาของปุ๋ย และการใช้ปุ๋ย และเก็บรักษาไว้เพื่อการตรวจสอบ

4.2.4 การใช้ปุ๋ยเคมี เลือกใช้เฉพาะปุ๋ยเคมีที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการ เกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลือกใช้ชนิดที่เหมาะสมต่อพืชที่ปลูก ในอัตราตามคำแนะนำบน ฉลากทั้งควรใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

4.3 เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

4.3.1 จัดทำรายการและการจัดเก็บเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร

4.3.2 จัดให้มีอุปกรณ์การเกษตรที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

4.3.3 จัดให้มีสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วนปลอดภัย ง่ายต่อการนำไปใช้งาน

4.3.4 จัดทำแผนการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร และมีการ บำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรตามแผนที่กำหนดไว้ พร้อมบันทึกข้อมูลการบำรุงรักษาทุกครั้ง

4.3.5 ตรวจสอบสภาพเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องพ่นสารเคมี อุปกรณ์ การเก็บเกี่ยว ก่อนนำไปใช้งาน เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรที่ต้องอาศัยความเที่ยงตรง ในการปฏิบัติงาน เช่น หัวฉีดพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตร ควรมีการตรวจสอบความเที่ยงตรง อย่างสม่ำเสมอ หากพบมีความคลาดเคลื่อนให้ปรับปรุงซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ ให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานเมื่อนำมาใช้

4.3.6 มีการทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งภาชนะที่ใช้ ในการบรรจุ และขนส่งผลิตผลทุกครั้งก่อนการใช้งาน และหลังใช้งาน ก่อนนำไปเก็บ

4.4 การจัดการของเสียและวัสดุเหลือใช้

4.4.1 แยกประเภทของขยะให้ชัดเจน เช่น กล่องกระดาษ พลาสติก แก้ว น้ำมันสารเคมี และเศษซากพืช เป็นต้น รวมทั้งควรมีถังขยะให้เพียงพอหรือระบุประเภท และจุดทิ้งขยะให้ชัดเจน

4.4.2 เศษส่วนของกิ่งพืชที่เป็นโรคนอกแปลงปลูก

4.4.3 เศษพืชหรือกิ่งที่ตัดแต่งจากต้น และไม่มีโรคสามารถนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักหรือ ปุ๋ยพืชสดได้

5. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

5.1 อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวพริก เช่น มีด ต้องคมและสะอาด เมื่อใช้งานเสร็จแล้วให้ทำความสะอาดก่อนนำไปเก็บ

5.2 ภาชนะบรรจุผลิตผลระหว่างเก็บเกี่ยวต้องสะอาด และทำความสะอาดทุกครั้งก่อนการใช้งาน

5.2.1 อุปกรณ์และภาชนะที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว (ถ้ามีการใช้) เช่น มีด กรรไกร ควรสะอาดและเหมาะสมกับการเก็บเกี่ยว ไม่มีการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค และคุณภาพของพริก และควรมีการรักษาความสะอาดอุปกรณ์ และภาชนะอย่างถูกสุขลักษณะ ทั้งก่อนและหลังการใช้งาน

5.3 วิธีเก็บเกี่ยวพริก ควรปฏิบัติดังนี้

5.3.1 เก็บเกี่ยวผลิตผลทั้งก้านอย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้ผลิตผลเสียหาย และให้นำพริกเข้าที่ร่มหรือพักในที่ที่มีการระบายอากาศดี และไม่วางสุมทับซ้อนกัน เพราะจะทำให้เกิดการเน่าเสียหาย

5.4 การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก ควรปฏิบัติดังนี้

5.4.1 สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนจากวัตถุอันตรายที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค

5.4.2 คัดแยกพริกที่มีตำหนิหรือด้อยคุณภาพออก คัดแยกผลิตผลที่มีคุณภาพ และขนาดตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่องพริก ตามข้อตกลงกับผู้ซื้อ และบันทึกข้อมูลการปฏิบัติ

6. การพักผลิตผล การขนย้ายในบริเวณแปลงปลูก การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล

6.1 ภาชนะบรรจุพริกต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีคุณสมบัติถ่ายเทอากาศ และทนทานต่อการขนส่งปราศจากกลิ่น และวัตถุแปลกปลอม

6.2 แยกภาชนะที่ใช้ในการบรรจุผลิตผลออกจากภาชนะที่ใช้ในการขนย้าย หรือขนส่งวัตถุอันตรายทางการเกษตรหรือปุ๋ย เพื่อป้องกันการปนเปื้อน ที่เป็นอันตรายต่อการบริโภคและสร้างความเสียหายแก่ผลิตผล ในกรณีที่ไม่สามารถแยกภาชนะผลิตผลจากภาชนะขนย้ายสารเคมีหรือปุ๋ย ควรทำความสะอาดภาชนะบรรจุอย่างระมัดระวัง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนด้วย

6.3 อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาด

6.4 สถานที่เก็บรักษาหรือที่พักรั่วครว ต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ เช่น ไม่อยู่ใกล้แหล่ง ปฏิภูล มีการหมุนเวียนอากาศดี ไม่เกิดความร้อนสะสม ป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายจากสัตว์พาหนะนำ โรค รวมทั้งสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ และต้องป้องกันไม่ให้ฟริกถูกแสงแดด

6.5 ไม่ควรขนย้ายผลิตผลร่วมกับวัตถุดิบอันตราย หากจำเป็นต้องมีการขนย้ายต้องป้องกัน ไม่ให้เกิดการปนเปื้อน

6.6 หากยังไม่มีการขนส่งไปถึงผู้รับซื้อ ควรเก็บรักษาฟริกในร่มและเย็น ไม่วางสุมทับกัน

6.7 ผลิตผลที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย ควรมีการติดรหัสหรือเครื่องหมายแสดง แหล่งที่มาของเกษตรกรและแปลงปลูก หรือวันที่เก็บเกี่ยวในภาชนะบรรจุเพื่อความสะดวกในการ ตรวจสอบแหล่งที่มาอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. สุขลักษณะส่วนบุคคล

7.1 ผู้ที่จะสัมผัสกับฟริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล เพื่อ ป้องกัน ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตผล

7.2 จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล ให้เพียงพอและอยู่ใกล้ แหล่งผลิต เพื่อสามารถขจัดของเสียต่าง ๆ และหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะปลูกผลิตผลและ ปัจจัยการผลิต

7.3 ห้ามบุคคลที่เจ็บป่วยเข้าแปลง เพราะอาจปนเปื้อนสู่ผลิตผล เช่น โรคติดต่อทางระบบ ทางเดินอาหาร อุจจาระร่วง บิด เข้าไปในบริเวณปฏิบัติงาน ผู้ประกอบการหรือแรงงานที่เจ็บป่วยให้ รายงานให้ผู้จัดการดูแลการผลิตทราบ

8. การบันทึกข้อมูล

8.1 จัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน รายการเอกสารที่สำคัญต่าง ๆ และบันทึกข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรับรองระบบการผลิตฟริก

8.2 แบบบันทึกและเอกสาร ควรจัดทำให้เป็นปัจจุบันสำหรับการผลิตในฤดูกาลนั้น ๆ และ ในกรณีที่มีแปลงผลิตมากกว่า 1 แปลง ให้มีการแยกบันทึกข้อมูลรายแปลง ควรลงชื่อผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ บันทึกทุกครั้งที่มีการบันทึกข้อมูล

8.3 เก็บบันทึกข้อมูลอย่างน้อย 3 ปี ของการผลิตติดต่อกัน หรือตามที่ผู้ประกอบการคู่ค้า ต้องการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

ทั้งนี้ ต้องกำหนดมาตรฐานวิธีปฏิบัติและแบบบันทึก สำหรับการตรวจรับรองให้เป็นมาตรฐาน เดียวกัน และสะดวกในการปฏิบัติ

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

4.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

พงศศักดิ์ กสิทธี และคณะ (2553, น. 3-15) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึงการบริการ การศึกษาแบบนอกโรงเรียน มีกระบวนการถ่ายทอดวิชาความรู้ทักษะประสบการณ์และบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการผลิตทางการเกษตรให้กับเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ และบุคคลอื่นที่สนใจ โดยใช้วิธีการฝึกปฏิบัติ และเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต และความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ สภาพสังคมของเกษตรกร

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2553, น. 8-6 – 8-61) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร (Agricultural Extension) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรสู่เกษตรกร เพื่อบรรลุปรัชญาการส่งเสริมการเกษตรที่ต้องการ ให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาให้ดีขึ้นทั้งตัวเกษตรกรและครอบครัวยุทธศาสตร์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการส่งเสริมการเกษตร ช่วยให้เกษตรกรพัฒนาการผลิต ชีวิตความเป็นอยู่ให้กับตัวเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ ให้สามารถช่วยเหลือตัวเองและครอบครัวได้ เพื่อให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4.2 แนวคิดของการส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมการเกษตรมีแนวคิดเกี่ยวกับระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบธรรมชาติเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมในรูปแบบต่างๆการส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการให้การศึกษาด้านการเกษตร นอกกรอบที่มาจากความต้องการอาหารและมีการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรกระบวนการผลิตพัฒนาผลผลิตและการประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมดังนั้นแนวคิดของการส่งเสริมการเกษตรจึงมีหลายแนวคิดในรูปแบบต่าง ๆตามความเหมาะสมเช่นแนวคิดของการส่งเสริมการเกษตรโดยยึดพระบรมราโชวาทยึดปรัชญาการส่งเสริมซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 แนวคิดของการส่งเสริมการเกษตร

สมจิต โยชะคง และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2553, น. 7-23 - 7-37) กล่าวว่า พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อ วันที่ 19 กรกฎาคม 2517 ได้ทรงพระราชทาน แนวพระราชดำริการพัฒนาประเทศในรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรไว้ว่า “ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำ

ตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือ ความมีกินมีใช้ของประชาชน ด้วยวิธีการที่ประหยัด รั้งมัดระวังถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดความมั่นคงเสริมสร้างความเจริญให้สูงขึ้นต่อไป การถือหลักส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และประหยัด เพื่อป้องกันความผิดพลาด และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์” จากพระบรมราโชวาทข้างต้นให้ความสำคัญในการพัฒนา ก่อนสร้าง ความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจต้องดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้น การพัฒนาต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกินพอใช้ และขยายให้มีความเจริญขั้นที่สูงสุดและการพัฒนาใช้วิธีการ และอุปกรณ์ที่ประหยัดถูกต้องตามหลักวิชาการ

จากแนวความคิดดังกล่าว ในฐานะนักส่งเสริมการเกษตรสามารถนำมาปรับเปลี่ยนแนวคิดในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรได้แก่ (1) ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจ และปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ให้เป็นระบบเป็นขั้นตอน เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อทราบประวัติความเป็นมารากฐานทางสังคม ทรัพยากรของชุมชน ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาของชุมชน เพื่อกำหนดรูปแบบ และวิธีการในการส่งเสริม (2) การส่งเสริมการเกษตรจุดมุ่งหมายแรกก่อนการพัฒนาด้านอื่นต้องมีการสร้างความพอมีพอกินพอใช้ และสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร โดยนักส่งเสริมการเกษตร ควรตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติเพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ในปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของเกษตรกรและครอบครัว โดยเฉพาะปัจจัยสี่ (3) ใช้วิธีการอุปกรณ์ที่ประหยัดและเหมาะสมแก่เกษตรกร และพื้นที่เริ่มจากการศึกษาชุมชนเกษตรกร ทำให้ทราบถึงความสามารถในการเรียนรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งพบว่าในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังนั้นนักส่งเสริมจึงไม่สามารถใช้วิธีการ และอุปกรณ์ที่เหมือนกันในทุกชุมชนได้ ดังนั้นจึงต้องศึกษาเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชน

4.2.2 แนวคิดของการส่งเสริมการเกษตรโดยยึดปรัชญาการส่งเสริม

ปรัชญาเป็นศาสตร์ที่มีหลักเกณฑ์ในการคิดค้นอย่างมีเหตุผล ปรัชญาเป็นหลักการหรือแนวทางที่จะช่วยนำพฤติกรรม หรือกิจกรรมของมนุษย์

แนวคิดการสื่อสารตาม ทฤษฎี SMCR ของเบอร์โล (Berlo) กล่าวว่า ผู้ส่งจะส่งสารอย่างไรและผู้รับจะรับแล้วแปลความหมาย และมีการโต้ตอบกับสารนั้นอย่างไรทฤษฎี SMCR ประกอบด้วย

- ผู้ส่ง (source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถเข้ารหัส (encode) เนื้อหาข่าวสาร มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับ เพื่อผลของการสื่อสารมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูล

ข่าวสารที่จะส่งเป็นอย่างดี และควรมีความสามารถปรับระดับข้อมูลนั้นให้เหมาะสม และง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับตลอดจนพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย

- ข้อมูลข่าวสาร(message) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสาร

- ช่องทางในการส่ง (channel) เป็นการส่งข่าวสารให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูล โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือการได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น

- ผู้รับ (receiver) ต้องเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถถอดรหัสสาร (decode) เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ระดับความรู้ และพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรมเช่นเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกับผู้ส่ง จึงทำให้การสื่อความหมายหรือการสื่อสารนั้นได้ผล

พรทิพย์ อุดมสิน (2555) กล่าวว่าประมวลปรัชญาที่เน้นการศึกษาเกษตรกำหนดขึ้นและใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศ และต่างประเทศ คือ (1) การจัดการศึกษาเกษตรยึดหลัก “การเรียนรู้โดยการกระทำจริง” เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น (2) โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการเกษตรของชุมชน (3) ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเกษตร (4) การศึกษาเกษตรเป็นการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างสม่ำเสมอไม่มีที่สิ้นสุด (5) วิชาทางการเกษตร และแนวปฏิบัติต้องทันสมัยอยู่เสมอ

4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร

สุนันท์ สีสังข์ (2555, น. 5-20 - 5-25) กล่าวว่า ในการส่งเสริมการเกษตร มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่สำคัญได้แก่ ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการยอมรับนวัตกรรม ดังนี้

4.3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ อธิบายพฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลว่าการแสดงออกของเขามีที่มาจากอย่างไร และสามารถเข้าใจกระบวนการทั้งหมดได้ สามารถใช้ประโยชน์จากกระบวนการเหล่านั้นในการควบคุมดูแล หรือกระตุ้นพฤติกรรมการแสดงออกในทางที่ตนหรือองค์กรต้องการได้ ได้แก่ทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎีความต้องการของแมคเคลแลนด์ ทฤษฎีอ็อร์จิชของอัลเดอร์เฟอร์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ทฤษฎีลำดับขั้นของมาสโลว์

อับราฮัมเอช. มาสโลว์ ตั้งสมมติฐานความต้องการของมนุษย์ไว้ 3 ประการ ได้แก่ (1) มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด (2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วไม่ทำให้เกิดพฤติกรรม หรือลดแรงขับเคลื่อนต่อพฤติกรรม (drive reduction) (3) ความต้องการของมนุษย์จะเรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการการยกย่อง และความต้องการความสำเร็จในชีวิต

2) ทฤษฎีความต้องการของแมกคลีแลนด

David C. McClelland แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

(1) ความต้องการความสำเร็จ (need for achievements: nACH) มนุษย์ย่อมมีความต้องการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองต้องการ เป็นความต้องการความสำเร็จในสิ่งที่มีความซับซ้อน และเลียนแบบจากผู้อื่นได้ยาก (2) ความต้องการความผูกพัน (need for power: nPOW) มนุษย์ย่อมมีความต้องการ ความเป็นมิตร ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการเป็นที่ยอมรับ ต้องการความรัก ไม่ต้องการสร้างศัตรูที่มีอำนาจคุกคามตนเอง (3) ความต้องการอำนาจ (need for affiliation: nAFF) มนุษย์ต้องการยืนยัน ความมั่นคงของตนเอง จึงต้องการมีอิทธิพลควบคุมบุคคลอื่น โดยบุคคลมีความต้องการอำนาจต้องการข่าวสารในระดับสูงเพื่อใช้ชักจูงให้ผู้อื่นคล้อยตาม

3) ทฤษฎีอีอาร์จีของแอลเคอร์เฟอร์

เคลย์ตันพี. แอลเคอร์เฟอร์ เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการปรับปรุง จากทฤษฎีของมาสโลว์โดยอัลเคอร์เฟอร์ กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ความต้องการการดำรงอยู่ (existence needs) เป็นความต้องการ การมีชีวิตโดยอาศัยปัจจัยสี่ ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย เปรียบความต้องการของมาสโลว์ 2 ลำดับแรก คือ ความต้องการขั้นพื้นฐาน และความต้องการความปลอดภัย (2) ความต้องการความสัมพันธ์ (relatedness needs) เป็นความต้องการทางสังคม และการยกย่องจากสังคมกับความ ต้องการ ขั้นที่ 3 และ 4 ของมาสโลว์ ได้แก่ ความต้องการการมีส่วนร่วม และการยอมรับ (3) ความต้องการความก้าวหน้า (growth needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุดที่เกิดจากความต้องการของตนเองตรงกับความต้องการ ขั้นที่ 5 หรือเป็นความต้องการการบรรลุสิ่งที่ตั้งใจของมาสโลว์

4.3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ

1) แนวคิดและทฤษฎีการจัดการของ Frederick Herzberg

Frederick Herzberg ศึกษาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจ และมีความไม่พึงพอใจในการทำงาน จากผลการศึกษาของเขาสรุปเป็นทฤษฎีสองปัจจัยว่า มนุษย์เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานเมื่อทำงานที่ไม่ชอบการแสดงออกจะเป็นในรูปแบบการทำงานด้วยความรู้สึก “เฉย ๆ” ไม่ใช่การทำงานด้วยความรู้สึกขุ่นเคืองเกี่ยวกับเวลา ดังนั้น ความต้องการในการทำงานของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 กลุ่มได้แก่ (1) ปัจจัยจูงใจ (motivator factor) หมายถึงความสำเร็จหรือการยอมรับในที่ทำงานความก้าวหน้าในหน้าที่การงานหรือการได้รับรางวัล (2) ปัจจัยชำระรักษา (maintenance factor) หมายถึงสภาพที่ทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยหรือป้องกันความไม่พึงพอใจในการทำงาน เช่น วัฒนธรรมขององค์กรที่เอื้อแก่การทำงานหรือการได้รับรางวัล โดดเด่น

2) ทฤษฎีเอ็กซ์และวายของแมคเกรเกอร์

ทฤษฎีเอ็กซ์และวาย เป็นทฤษฎีความคิดบนพื้นฐานการทำงานให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับทัศนคติการทำงานระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา (1) ทฤษฎีเอ็กซ์ (X Theory) มีข้อสมมติฐานว่า คนโดยทั่วไปมีพื้นฐานความเกียจ (2) ทฤษฎีวาย (Y Theory) มีข้อสมมติฐานว่า คนโดยพื้นฐานมีความขยันหมั่นเพียร ให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และเชื่อว่าคนทุกคนมีศักยภาพในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3) ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม

วิกเตอร์เอช.วรูม (Victor H. Vroom) นำเสนอความคาดหวัง (Expectancy Theory) เพื่ออธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดจากแรงจูงใจ โดยเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตัดสินใจที่จะกระทำการที่เชื่อ จะส่งผลประโยชน์สูงสุด และเกิดขึ้นจากความต้องการของตนเอง โดยความต้องการจะแตกต่างกันตามลักษณะพื้นฐานของบุคคล และกระบวนการตัดสินใจของบุคคลขึ้นอยู่กับ การประเมิน 3 ปัจจัยได้แก่ (1) ความน่าสนใจหรือคุณค่าของผลงาน (attractiveness) หมายถึงคุณค่าและความพอใจในผลลัพธ์ที่บุคคลจะได้รับเมื่อเขาทำงานเสร็จ (2) ความคาดหวังจากผลลัพธ์ของการทำงาน (performance - outcome expectancy) เป็นความเชื่อมั่นในความสำเร็จของผลงานว่ามีโอกาสหรือความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด (3) ความคาดหวังจากแรงพยายาม และการทำงาน (effort - performance expectancy) เพื่อให้ได้ผลงานตามต้องการ

4.3.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้และยอมรับนวัตกรรมการเกษตร

พงศศักดิ์ อังกสิทธิ์และคณะ (2553, น.4-11 - 4-38) กล่าวว่า กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้และการยอมรับนวัตกรรมการเกษตร เป็นทฤษฎีทางการส่งเสริมการเกษตร มีหลายทฤษฎีด้วยกัน เป็นทฤษฎีแนวคิดในการอธิบายปรากฏการณ์กระบวนการองค์ประกอบ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เชื่อว่าเกษตรกรมีความแตกต่างกันในลักษณะปัจเจกบุคคล มีการเรียนรู้และการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นงานส่งเสริมการเกษตร ทำให้เกษตรกรยอมรับนวัตกรรมจำเป็นต้องทราบและเข้าใจทฤษฎีการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ทฤษฎี การแพร่กระจายนวัตกรรม ทฤษฎีการยอมรับและทฤษฎีการตัดสินใจในนวัตกรรมมีรายละเอียดดังนี้

1) ทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดการความรู้เป็นทฤษฎีทางการส่งเสริม

มีอยู่หลายทฤษฎีด้วยกัน เช่นทฤษฎีการเรียนรู้ การจัดการความรู้ และกระบวนการจัดการความรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ทฤษฎีการเรียนรู้ (learning theory) อธิบายถึง กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ที่ได้จากนักทฤษฎีทางการศึกษาและนักจิตวิทยา 2 กลุ่ม คือ ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นทฤษฎีทางการศึกษา และนักจิตวิทยากลุ่มนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขหรือการเสริมแรงซึ่งเจ้าของทฤษฎีพอฟลอบ (Povlov) กล่าวว่าไว้ว่า ปฏิกิริยาตอบสนองของร่างกายคนไม่ได้มาจากสิ่งเร้า (stimulus) อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวที่ทำให้เกิดการตอบสนอง (response) เช่น ถ้ามีการวางเงื่อนไขที่ถูกต้องเหมาะสม และกลุ่มที่สอง คือทฤษฎีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง (Connectionism Theory) เจ้าของทฤษฎีนี้ คือทอนไดค์ (Thorndike) กล่าวว่าสิ่งเร้าหนึ่งๆย่อมทำให้เกิดการตอบสนองหลาย ๆ อย่างจนพบสิ่งที่ตอบสนองที่ดีที่สุด ดังนั้นการนำทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยมมาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร จะใช้ในการออกแบบกิจกรรมของแผนงาน โครงการส่งเสริมการเกษตร ทำให้เข้ากับลักษณะของผู้เรียนหรือเกษตรกร คือการเรียนรู้เป็นขั้นเป็นตอน (step by step) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน (interaction) การฝึกฝน (practice) การได้ทราบผลการเรียนรู้ทันที (feedback) และการได้รับแรงเสริม (reinforcement) เป็นต้น

(2) ทฤษฎีกลุ่มความรู้ (Cognitive) นักทฤษฎีทางการศึกษา และนักจิตวิทยา เน้นความสำคัญของส่วนรวม มุ่งให้ผู้เรียนหรือเกษตรกรมองเห็นส่วนรวมก่อนเน้นเรียนจากประสบการณ์ (perceptual experience) ทฤษฎีทางจิตวิทยาของกลุ่มนี้มีชื่อว่า Cognitive Field Theory นักจิตวิทยากลุ่มนี้ เช่น โคเคอร์ (Kokher) เลวิน (Lawin) วิทกิน (Witkin) แนวคิดจะเน้นความพอใจของผู้เรียนผู้สอน ควรให้ผู้เรียนหรือเกษตรกรทำงานตามความสามารถของเขา และคอยกระตุ้นให้

ผู้เรียนประสบความสำเร็จการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตัวเองผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ดังนั้นการนำทฤษฎีการเรียนรู้ไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรคือการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนหรือเกษตรกรได้รับรู้จากประสาทสัมผัสเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เกิด เป็นแนวคิดในการเรียนการสอนผ่านสื่อที่เรียกว่าโสตทัศนศึกษาโดยมีรูปแบบที่หลากหลายผสมผสานกัน

(3) การจัดการความรู้ (Knowledge management)

ภรณี ต่างวิวัฒน์ (2553, น.1-25 – 1-26) กระบวนการที่ดำเนินการร่วมกัน โดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานย่อยขององค์กรสร้าง และใช้ความรู้ในการทำงานของบุคคล และองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดีขององค์ความรู้ที่มีอยู่ในและนอกองค์กร ทั้งที่อยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่องค์กรจัดเตรียมไว้ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร และช่วยให้บรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อมๆกัน ได้แก่ (1) บรรลุเป้าหมายของงาน (2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน (3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้ไปเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ (4) บรรลุความเป็นชุมชนเป็นความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงานส่งผลให้องค์กรมีความเข้มแข็ง

พรทิพย์ อุคมสิน (2555, น.1-25 – 1-26) กล่าวถึง การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร มีรูปแบบการจัดการความรู้แบบปลาหู และปลาตะเพียนที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายการจัดการความรู้ตอบสนองเป้าหมายขององค์กร และงานรูปแบบการจัดการความรู้ที่เน้นการจัดการความรู้อย่างเป็นทางการ และแสดงรูปแบบการจัดการความรู้ 3 ห่วงของกรมส่งเสริมการเกษตร และการจัดการความรู้ในประเทศไทย เน้นการบูรณาการคนในกลุ่มต่างๆ ที่จัดการความรู้ สำหรับการจัดการความรู้ของชุมชน และการจัดการความรู้ชุมชนแบบบูรณาการเน้นทั้งในและนอกชุมชน

2) ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม

การที่มนุษย์จะยอมรับสิ่งใดของสังคมที่คล้ายๆกัน โดยเริ่มจากสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นมา สิ่งใหม่นี้เราเรียกว่าเป็น “นวัตกรรม” โดยมีคนกลุ่มหนึ่งยอมรับ และนำไปปฏิบัติเกิดการ “แพร่กระจาย” ไปตามช่องทางการสื่อสาร (channels) ต่างๆของคนกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งในสังคม พงศักดิ์ อังกสิทธิ์ และคณะ (2553, น.4-24 กล่าวถึง โรเจอร์ (Rogers 1995) ว่าเป็นบุคคลที่คิดค้น และได้พิสูจน์ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (diffusion of innovation theory) โดยทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม เกิดจากการแพร่กระจายของสิ่งใหม่ ๆ จากสังคมหนึ่งไปยังสังคมหนึ่ง และสังคมนั้นรับเข้าไปใช้สิ่งใหม่ๆ คือนวัตกรรมเป็นทั้งความรู้ ความคิด เทคนิค

วิธีการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยมีตัวแปรหรือองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ตัวนวัตกรรมการสื่อสาร โดยผ่านสื่อทางใดทางหนึ่งเกิดในช่วงเวลาหนึ่ง และระบบสังคม โดยแพร่กระจายเข้าสู่สมาชิกของสังคม ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมมีความเชื่อ และอธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพสังคม และองค์ประกอบที่เอื้อต่อการแพร่กระจายนวัตกรรมได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในงานส่งเสริมการเกษตร สามารถนำทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรมมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานได้ ดังนี้

(1) ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงสังคม และวัฒนธรรม เกิดจากการแพร่กระจายนวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ๆจากสังคมหนึ่งไปยังสังคมหนึ่ง และตัวนวัตกรรมที่แพร่กระจายและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมโดยปัจจัยที่ต้องพิจารณา คือควรมีประโยชน์สอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคมที่รับ ไม่มีความซับซ้อนมากสามารถแบ่งทดลองครั้งละน้อยได้ และสามารถสังเกตมองเห็นหรือเข้าใจได้ง่าย

(2) ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม ทำให้ทราบกระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ส่งข่าวสารกับผู้รับข่าวสารโดยผ่านสื่อมีความสำคัญ และมีประสิทธิภาพต่อการแพร่กระจาย และการรับนวัตกรรมในงานส่งเสริมการเกษตร นักส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการติดต่อสื่อสาร และสามารถเลือกใช้ช่องทางในการสื่อสาร ตัวสื่อหรือตัวกลางที่เหมาะสมกับเกษตรกรในการรับข่าวสารทำให้เกิดการแพร่กระจายนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม ทำให้ทราบการแพร่กระจายนวัตกรรม ต้องอาศัยระยะเวลาและลำดับขั้นตอน เพื่อให้บุคคลได้ปรับตัว และยอมรับนวัตกรรมหรือแนวความคิดใหม่ ดังนั้นการแพร่กระจายนวัตกรรมในกระบวนการส่งเสริมการเกษตร ทำให้เกษตรกรหรือบุคคลเป้าหมายเปิดรับนวัตกรรม ทั้งความรู้ ความคิด เทคนิค วิธีการ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ต้องมีการดำเนินงานส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรหรือบุคคลเป้าหมายอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีแบบแผนปฏิบัติ และต้องใช้เวลากับเกษตรกรหรือบุคคลเป้าหมาย เพื่อให้มีการปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

(4) การแพร่กระจายและการรับนวัตกรรม ขึ้นอยู่กับระบบสังคม ระบบสังคมมีอิทธิพลต่อการแพร่กระจายและรับนวัตกรรมสังคมสมัยใหม่ที่เอื้อต่อการแพร่กระจายและรับนวัตกรรมได้รวดเร็วและมีปริมาณที่จะรับนวัตกรรมมากกว่าสังคมโบราณ ในงานส่งเสริมการเกษตรนักส่งเสริมการเกษตรควรศึกษาหาความรู้ และเข้าใจระบบสังคม รวมถึงระบบภูมิสังคม

ของเกษตรกรในพื้นที่ที่เข้าไป ดำเนินงานอย่างดี ทำให้การแพร่กระจายและการรับนวัตกรรมบรรลุเป้าประสงค์

3) ทฤษฎีการยอมรับ

ฟงส์กัค อังกลีททิ และคณะ (2553, น.4-27) กล่าวถึง โรเจอร์ (Rogers 1971) ได้ให้ความหมายของการยอมรับหรือกระบวนการยอมรับว่า เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคล แต่ละคน เริ่มตั้งแต่การได้รับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับนวัตกรรมจนถึงการยอมรับนวัตกรรม และนำไปใช้อย่างเปิดเผย ทฤษฎีการยอมรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติตาม หรือเรียกสั้น ๆ ว่ากระบวนการยอมรับ (Adoption Process) “เป็นทฤษฎีหรือกระบวนการทางจิตใจของบุคคล เริ่มด้วยการเริ่มรู้ ได้ยินเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่แล้วสิ้นสุดด้วยการตัดสินใจยอมรับไป “ปฏิบัติ” กระบวนการยอมรับแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเกิดในตัวบุคคลคนเดียว (บุญธรรม จิตต์อนันต์, 2536) ได้ให้คำจำกัดความของทฤษฎีการยอมรับ หรือกระบวนการยอมรับว่า เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และการตัดสินใจของบุคคลจากการวิจัย พบว่าการที่บุคคลจะรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติ จะผ่านขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นตื่นตัว หรือเริ่มรับรู้ (Awareness) ขั้นที่ 2 ขั้นสนใจ (Interest of Information) ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผลหรือการไตร่ตรอง (Evaluation) ขั้นที่ 4 ขั้นทดลองทำ (Trial) และขั้นที่ 5 ขั้นยอมรับนำไปปฏิบัติ (Adoption)

สรุป กระบวนการยอมรับ เป็นนวัตกรรมทางจิตใจของบุคคลแต่ละคน ซึ่งเริ่มตั้งแต่การได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรม ไปจนถึงการยอมรับนวัตกรรม และนำไปใช้ทั้งยังเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ และการตัดสินใจของบุคคล ดังนั้น กระบวนการยอมรับนวัตกรรมหรือแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติ จะเกิดเป็นขั้นตอนในตัวบุคคล หรือเกษตรกร เริ่มตั้งแต่ขั้นแรกคือขั้นตื่นตัวหรือรับรู้ ไปสู่ขั้นสนใจหาข้อมูล ขั้นประเมินผลหรือการไตร่ตรอง ขั้นทดลองทำ และขั้นสุดท้ายคือการยอมรับนำไปปฏิบัติ ซึ่งการนำทฤษฎีการยอมรับ ไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร การยอมรับเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการตัดสินใจของบุคคล ขึ้นอยู่กับลำดับขั้นตอนและการที่บุคคลจะยอมรับนวัตกรรมไปปฏิบัติ จะผ่านขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน เริ่มจากขั้นตื่นตัวรับรู้ ขั้นสนใจหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม ขั้นประเมินผลหรือไตร่ตรอง ขั้นทดลองทำ และขั้นยอมรับนำไปปฏิบัติทั้งนี้งานส่งเสริมการเกษตรควรมีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรพิจารณาจำแนกประเภทของเกษตรกรตามกลุ่ม ของผู้ยอมรับอย่างชัดเจนเพื่อให้ทราบว่าคุณคหรือเกษตรกรเป็นเป้าหมายอยู่ในประเภทการยอมรับใดบ้าง

4) ทฤษฎีการตัดสินใจนวัตกรรม

พงศศักดิ์ อังกสิทธิ์ และคณะ (2553, น.4-36) กล่าวถึงดิเรก ฤกษ์หรั่ง (2538) กล่าวว่า ทฤษฎีการตัดสินใจนวัตกรรมหรือกระบวนการตัดสินใจนวัตกรรมของ เอเวอเรตต์ โรเจอร์ และฟรอยด์ ชูเมกเกอร์ (Everett Rogers and Shoemaker, 1971) เป็นความพยายามที่จะปรับปรุงกระบวนการยอมรับ บทบาทที่เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ โดยมี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การให้ความรู้ (Knowledge) ขั้นที่ 2 การจูงใจ (Persuasion) ขั้นที่ 3 การตัดสินใจ (Decision) ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปปฏิบัติ (Implementation) ขั้นที่ 5 ขั้นการยืนยันการตัดสินใจ (Confirmation) การนำทฤษฎีการตัดสินใจ นวัตกรรมไปใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร ผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต้องแสดงบทบาทในการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารในส่วนที่เป็นหลักการ และส่วนที่เป็นเทคนิควิธีการ ปฏิบัติอย่างครบถ้วน และสมบูรณ์ เพื่อให้เกษตรกรหรือบุคคลเป้าหมาย เกิดการตัดสินใจนวัตกรรม โน้มน้าวให้บุคคลเป้าหมายได้รับรู้ และเห็นถึงคุณลักษณะของนวัตกรรม ในด้านการมีประโยชน์ สอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคมที่จะรับ ไม่มีความสลับซับซ้อนสามารถแบ่งทดลองครั้งละน้อย ได้และสามารถมองเห็นเข้าใจได้ง่าย และทำให้บุคคลเป้าหมายเกิดภาวะความสมดุลทางบวกต่อ ตัวนวัตกรรมและสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร ในการยืนยันการใช้นวัตกรรมให้กลุ่มบุคคลเป้าหมายที่ยัง ไม่เปลี่ยนพฤติกรรมมีการตัดสินใจสู่การยอมรับนวัตกรรมตามมา

4.4 รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร

สมจิต โยชะคง (2553, น.7-2 - 7-57) กล่าวถึงรูปแบบการส่งเสริมการเกษตร ในระยะเริ่มแรก ของกรมส่งเสริมการเกษตร เน้นการส่งเสริมแบบผ่านกลุ่มต่างๆ ต่อมาจึมีรูปแบบการส่งเสริมการเกษตร ที่ชัดเจน และที่นิยมใช้ คือรูปแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมชม การบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว การมีส่วนร่วม และรูปแบบบูรณาการ มีรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรที่มีลักษณะเฉพาะมีจุดเด่นที่สำคัญ และเป็นประโยชน์แก่เกษตรกร ได้แก่การส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพึ่งพาตนเอง การส่งเสริม การเกษตรในรูปแบบเครือข่าย และการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบธุรกิจการเกษตร โดยมีรายละเอียด แต่ละรูปแบบดังนี้

4.4.1 รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมชม

สมจิต โยชะคง (2553, น.7-57) ระบุว่า รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร แบบการ ฝึกอบรม และเยี่ยมชม เป็นต้นแบบที่นำมาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรทั้งในต่างประเทศ และในประเทศไทยรูปแบบจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือการฝึกอบรม และการเยี่ยมชม ซึ่งเจ้าหน้าที่ออกไปเยี่ยมชมเกษตรกรถึงไร่นาเป็นรายบัญชี รูปแบบนี้ได้รับการปรับปรุงหลายครั้ง

โดยกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งการส่งเสริมการเกษตร รูปแบบการฝึกอบรม และเยี่ยมชม (training and visiting : TandV) ถูกคิดค้น และนำมาใช้ครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยนำมาใช้กับการส่งเสริมการเกษตรที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก หรือเกษตรกรรายย่อย (small scale farmers) สำหรับประเทศไทย เริ่มใช้รูปแบบนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 และมีการปรับปรุงเรื่อยมา เพราะสามารถนำไปใช้ได้ทั้งปัญหาและอุปสรรค อย่างไรก็ตามหลังจากปี พ.ศ. 2540 ในประเทศไทยได้ลดความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร รูปแบบนี้ตามสถานการณ์แต่ได้นำกลับมาดัดแปลง โดยเข้ามาอยู่ในระบบบูรณาการอีกครั้งในปี พ.ศ. 2551 ส่วนประเทศอื่นๆบางประเทศยังนิยมใช้อยู่ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย ซึ่งดำเนินการโดยภาคเอกชน

4.4.2 รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบการบริการเบ็ดเสร็จ

สมจิต โยชะคง (2553, น.7-57) ระบุว่ารูปแบบการบริการเบ็ดเสร็จ (one-stop service) มีเรียกชื่อได้หลายลักษณะ อาทิการบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว การบริการเบ็ดเสร็จณจุดเดียวในที่นี้จะเรียกว่าการบริการเบ็ดเสร็จ โดยมีจุดมุ่งหมายในการให้คำแนะนำ และการบริการในลักษณะ “one-stop service” คือมีการบริการเบ็ดเสร็จในจุดเดียว โดยมีสาขาอยู่ทั่วประเทศมีเจ้าหน้าที่ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของทุกสาขาที่มีประสบการณ์อยู่ในระดับสูง และการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหน่วยวิจัย และพัฒนาสนับสนุนให้คำแนะนำที่ถูกต้องแม่นยำ สำหรับประเทศไทยกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการปรับระบบการส่งเสริมการเกษตร รูปแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมชม มาเป็นการบริการด้านการพัฒนาการเกษตร เน้นการใช้ “ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศกบด.)” เป็นกลไกในการดำเนินการพัฒนาการเกษตรรูปแบบนี้ เป็นลักษณะบูรณาการจากส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกหน่วยงานทั้งทางพืช ปศุสัตว์ ประมง คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบาย ใช้รูปแบบนี้จนถึงปัจจุบันแต่โอนภารกิจในการบริหารไปอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล และกล่าวได้ว่ารูปแบบการบริการเบ็ดเสร็จที่จุดเดี่ยวนี้นี้ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งองค์ประกอบของการดำเนินงานประกอบด้วย ที่ทำการศูนย์ข้อมูล กรรมการบริหารแผนพัฒนาการเกษตร จุดถ่ายทอดเทคโนโลยี และสมาชิกของศูนย์ มีการเลือกใช้รูปแบบบริการเบ็ดเสร็จกับงานส่งเสริม ก่อให้เกิดผลต่าง ๆ ได้แก่ (1) ก่อให้เกิดศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลอย่างเป็นรูปธรรม (2) ก่อให้เกิดคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล (3) ก่อให้เกิดการวางแผนพัฒนาการเกษตรของตำบล โดยเป็นแผนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของเกษตรกร (4) เกษตรกรและชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาในทุกๆด้านก่อนวางแผน (5) ก่อให้เกิด

ภารกิจที่ครอบคลุมการเกษตรทุกสาขาประหยัคงบประมาณและเจ้าหน้าที่ (6) ก่อให้เกิดจุดพบปะประชุมที่ชัดเจนง่ายต่อการติดต่อและประสานงาน

4.4.3 รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

สมจิต โยชะคง (2553, น.7-57) ระบุว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงการรวมตัวของกลุ่มคน เพื่อปรับชีวิตความเป็นอยู่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่นรายได้ ความมั่นคงปลอดภัย และความเคารพเชื่อมั่นในตนเอง โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบหนึ่งในระบบการส่งเสริมการเกษตร และถูกนำมาใช้มากในระยะหลัง ๆ เพื่อให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน หรือการพัฒนาชนบท กระบวนการมีส่วนร่วมที่สำคัญสามารถปรับใช้กับงานส่งเสริมการเกษตรได้โดย (1) การมีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชนเป็นการกระตุ้นให้ชาวบ้านได้ร่วมเรียนรู้สถานการณ์ของชุมชนทุกด้าน (2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และวางแผนมุ่งให้เกิดการร่วมกลุ่มอภิปราย และแสดงความคิดเห็น (3) การมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมดำเนินการสนับสนุนแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และเงินทุนหรือเข้าร่วมบริหาร (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เพื่อทราบปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนา (5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาร่วมทั้งประโยชน์ด้านวัตถุ และจิตใจรูปแบบการมีส่วนร่วมในงานส่งเสริมการเกษตรทำให้เกิดผลในด้านต่างๆ ได้แก่ (1) เกิดการกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ผู้ปฏิบัติมากขึ้น (2) การช่วยเหลือตัวเองจะเกิดขึ้นเพราะตัวเองมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ (3) การแก้ปัญหาในลักษณะองค์รวม กล่าวคือไม่ยึดมั่นถือมั่นในความคิดตนเองจนเกิดอึดอัด (4) เกิดการยอมรับ เกิดการเปลี่ยนแปลงเรียนรู้วิธีการมีส่วนร่วมมากขึ้นว่าเป็นประโยชน์จริง หรือ “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว”

สรุปได้ว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตรมีมานานแล้วในต่างประเทศสำหรับประเทศไทยนำมาใช้ในปี พ.ศ. 2529-2532 โดยได้รับการแนะนำจากรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ในโครงการ SFPP หลักการสำคัญของการส่งเสริมในรูปแบบนี้จะประสบผลสำเร็จผู้ส่งเสริม และรับการส่งเสริมต้องเข้าใจถึงความหมายของการมีส่วนร่วมกระบวนการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบ PAP และ IPA อย่างถ่องแท้ การมีส่วนร่วมได้ประยุกต์ในหลายกิจกรรมของการส่งเสริมการเกษตร

4.4.4 รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการ

เอ็ม. อี. อาดัมส์ ระบุถึงการส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการ เป็นผลจากการศึกษาในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกาในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2485-2501 ซึ่งการส่งเสริมการเกษตรเกิดความล้มเหลวและมุ่งใช้รูปแบบการส่งเสริมเชิงเดี่ยว เปรียบเสมือนการศึกษาให้ลึกลงไปเฉพาะด้าน

เหตุผลของความล้มเหลวมาจากนักส่งเสริมการเกษตรมีความรู้เฉพาะด้านเกินไปความรู้ที่เหมาะสมของนักส่งเสริมการเกษตรควรเป็นความรู้แบบบูรณาการ การบูรณาการ คือการทำสิ่งทีบพร้อมให้เกิดความสมบูรณ์ โดยนำส่วนที่ขาดหายไปเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อให้องค์รวมเกิดความสมบูรณ์ สิ่งที่น่ามาบูรณาการอาจเป็นความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ ทั้งที่เป็นในคน ความรู้ในกระดาษ และทักษะความสำคัญของรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการ นำมาแก้ปัญหาทางนส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย (1) งานส่งเสริมการเกษตรในปัจจุบันมีความซับซ้อนสูงมีหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง การแก้ปัญหาต้องอาศัยความรู้หลายสาขาวิชาหรือหลายศาสตร์ และอาศัยทักษะหลายด้านต้องอยู่ในรูปของการบูรณาการ (2) รูปแบบบูรณาการนำมาแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง และชีวิตจริงของเกษตรกรได้เพราะการแก้ไขปัญหา แบบบูรณาการเป็นการแก้ไขแบบเชื่อมโยง (3) รูปแบบบูรณาการสามารถนำมาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ในกรณีการส่งเสริมการเกษตรอาศัยหลายหน่วยงานมาทำงานร่วมกัน

สรุปว่า การส่งเสริมการเกษตรจะประสบผลสำเร็จผู้ส่งเสริม และผู้รับการส่งเสริม ต้องเข้าใจถึงความหมายของการมีส่วนร่วม ทั้งแบบ PAP และIPA การมีส่วนร่วมได้ประยุกต์ในหลายกิจกรรมของการส่งเสริมการเกษตร

4.4.5 รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรลักษณะเฉพาะ

สมจิต โยธะคง (2553, น.7-57) ระบุว่า รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรมีลักษณะพิเศษ เน้นจุดเด่นที่สำคัญ และประโยชน์แก่เกษตรกร ได้แก่ (1) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร เพื่อการพึ่งพาตนเอง เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรและครอบครัวเกษตรกรได้ปรับเปลี่ยน แนวความคิดในการดำรงชีวิต การทำการเกษตรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างน้อยหนึ่งในสี่ของการดำรงชีพทั่วไป อาศัยแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการเกษตรทฤษฎีใหม่ และการพึ่งพาตนเอง (2) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการสร้างเครือข่าย เป็นการส่งเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่อาชีพเกษตรกรเป็นส่วนขยายแนวคิดการพึ่งพาตนเองให้ขยายตัวจากตัวเกษตรกรเป็นกลุ่มเกษตรกรและระบบเครือข่าย เพื่อช่วยเหลือพึ่งพากันภายในเครือข่าย และสามารถขยายระบบเครือข่ายเป็นเครือข่ายใหญ่ขึ้นจากระบบเครือข่ายเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและชุมชน เพื่อสร้างจุดแข็งของตน และลดจุดด้อยของแต่ละชุมชน เป็นความร่วมมือ และสร้างรูปแบบการทำงานร่วมกันในรูปแบบเครือข่าย (3) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงธุรกิจ เป็นการส่งเสริมการเกษตรที่สร้างความสามารถให้เกษตรกรในรูปแบบการค้า การทำธุรกิจ เนื่องจากสินค้าเกษตรมีข้อจำกัดหลายประการ การทำให้ธุรกิจการเกษตรจึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรายได้จากสินค้าเกษตรโดยผู้รับ

ผลประโยชน์จะเป็นตัวเกษตรกรที่ดำเนินการเอง ผู้ถือหุ้น กลุ่มชุมชนซึ่งขึ้นกับรูปแบบธุรกิจการเกษตรที่เหมาะสม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของ “รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร” ไว้เป็น 5 รูปแบบหลักๆคือ (1) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมชม คือการที่เจ้าหน้าที่ออกไปเยี่ยมเกษตรกรถึงไร่นา เพื่อช่วยแก้ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขที่ดีขึ้น จะเกิดความใกล้ชิดและเป็นกันเองระหว่างตัวเกษตรกรและเจ้าหน้าที่มากยิ่งขึ้น (2) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบการบริการเบ็ดเสร็จ หรือ one-stop service มีจุดมุ่งหมายในการให้คำแนะนำและบริการของเจ้าหน้าที่ ให้เบ็ดเสร็จในจุดเดียว เพื่อลดขั้นตอนที่ยุงยาก ลดขั้นตอนในการเดินทางไปติดต่อกับแต่ละหน่วยงาน ทั้งส่วนของพืช ปศุสัตว์ ประมง ไว้ที่จุดเดียว คือศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศกบต.) ที่มีสาขาอยู่ทั่วประเทศ (3) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รักษาผลประโยชน์ของชุมชนให้ดียิ่งขึ้น (4) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการ คือการทำสิ่งทีบกพร่องให้มีความสมบูรณ์โดยการนำส่วนที่ขาดหาย เดิมเข้าไปให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ ทักษะในงาน เพื่อแก้ปัญหางานให้ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยประหยัด เรื่องคน งบประมาณ เวลา ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงานส่งเสริมการเกษตร (5) รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรลักษณะเฉพาะมีจุดเน้น จุดเด่นที่สำคัญ คือรูปแบบการส่งเสริมการเกษตร เพื่อการพึ่งพาตนเองทั้งตัวเกษตรกรและครอบครัวเกษตรกร โดยอาศัยแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการเกษตรทฤษฎีใหม่ และการพึ่งพาตนเอง รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเพื่อสร้างเครือข่าย สร้างความเข้มแข็งให้แก่อาชีพเกษตรกร เป็นการช่วยเหลือพึ่งพาตนเองให้ขยายตัวเป็นระบบเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกเครือข่าย และมีการขยายให้ใหญ่ยิ่งขึ้นจนเกิดรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรเชิงธุรกิจ ให้เกษตรกรสามารถทำการค้า ทำธุรกิจสินค้าเกษตร เพื่อสร้างรายได้จากสินค้าเกษตร โดยผู้รับผลประโยชน์ ในรูปผู้ถือหุ้นกลุ่มชุมชนขึ้นกับรูปแบบธุรกิจการเกษตรที่เหมาะสมต่อไป

5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากรายงานการวิจัยของ กมล เลิศรัตน์ (2554) กล่าวว่า การผลิตพริกตามสภาพการเพาะปลูกของไทยแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือพริกไร่ และพริกสวน โดยการปลูกพริกไร่มีการดูแลรักษาเอาใจใส่ น้อยได้ผลผลิตต่ำ และมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ การผลิตเพื่อจำหน่ายทั้งพริกสดและแห้ง แตกต่าง

จากสภาพสวนซึ่งปลูกหลังนา ในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำ ใช้พื้นที่ผลิตน้อย ให้ผลผลิตต่อไร่สูงมากกว่า 2,000 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับพันธุ์ที่ใช้ปลูกนั้น ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรเก็บเมล็ดไว้ใช้เอง มีเกษตรกรส่วนหนึ่งเริ่มมีการซื้อเมล็ดพันธุ์ลูกผสมมาปลูก การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบของพริกมีหลากหลายชนิด ได้แก่ พริกป่น น้ำพริก น้ำจิ้มพริก ซอสพริก อาหารสำเร็จรูปบรรจุกระป๋อง ส่วนใหญ่จะนำพริกมาใช้ทำผลิตภัณฑ์พริกแห้ง ยกเว้นในซอสพริก และน้ำพริกบางชนิดที่ใช้พริกสดในการแปรรูป ปัจจุบันมีโรงงานแปรรูปพริกรวม 197 โรงงาน แยกเป็นโรงงานที่ใช้พริกเป็นส่วนประกอบหลัก (พริกป่น พริกแกง น้ำพริก พริกคองและซอสพริก) จำนวน 117 โรงงาน ส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง 44 โรงงาน ภาคตะวันตก 29 โรงงาน และภาคตะวันออก 27 โรงงาน โรงงานใช้พริกเป็นเครื่องปรุงรส (น้ำจิ้มไก่ น้ำจิ้มสุกี้ เครื่องปรุงในบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป แหนม พริกเผา หน้าขนม เป็นต้น) 70 โรงงานและโรงงานที่ใช้พริกเป็นส่วนประกอบอาหารสำเร็จรูปและพร้อมรับประทานจำนวน 10 โรงงาน นอกจากนี้มีกลุ่มเกษตรกรผลิตพริกและผลิตภัณฑ์แปรรูปขึ้นต้น ออกจำหน่ายเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นจำนวน 99 กลุ่ม ซึ่งข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพริกกับคนไทย และอุตสาหกรรมแปรรูปพริกยังเป็นอุตสาหกรรมอาหาร และจากสถิติ การส่งออกพริก มีทั้งรูปผลสด ซอสพริก พริกแห้ง เครื่องแกงสำเร็จรูป และพริกบดหรือป่น เป็นปริมาณรวม 34,653 ตัน ชนิดที่ส่งออกเป็นมูลค่ามาก 3 ลำดับแรกเป็นผลิตภัณฑ์พริกที่ได้จากการแปรรูป คือ พริกแกง ซอสพริก และพริกสดหรือแช่เย็น สำหรับการส่งออกพริกแห้งมากที่สุด 3 ลำดับแรก จากประเทศอินโดนีเซีย พม่า และจีน ปริมาณการส่งออกพริกแห้งแสดงให้เห็นว่าความต้องการใช้พริกแห้งมีมากขึ้น แต่ปริมาณ คุณภาพและราคาของพริกที่ผลิตได้ไม่สอดคล้องหรือสม่าเสมอ กับความต้องการใช้ของผู้แปรรูป จึงทำให้ต้องมีการนำเข้า

จากที่กล่าวมาผู้วิจัย สรุปได้ว่า การปลูกพริกของไทยมี 2 แบบ คือพริกไร่ และพริกสวนพริกไร่ มีการดูแลรักษาเอาใจใส่น้อยได้ผลผลิตต่ำและมีคุณภาพไม่สม่าเสมอ พริกสวนให้ผลผลิตต่อไร่สูงพันธุ์ที่ใช้ปลูกเป็นพันธุ์ที่เกษตรกรเก็บเมล็ดไว้ใช้เองและซื้อเมล็ดพันธุ์ลูกผสมมาปลูกพริกแม้จะเป็นพืชผัก แต่มีความซับซ้อนมากกว่าพืชผักอื่น และมีผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่เกษตรกรผู้ผลิต ผู้รวบรวม โรงงานอุตสาหกรรม ผู้ส่งออก ไปจนถึงผู้บริโภค โดยปัญหาหลักสำคัญที่ควรแก้ไขเป็นลำดับแรก ๆ คือ ปัญหาคุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิตพริก พริกที่มีลักษณะตรงตามความต้องการของตลาดมีปริมาณที่ไม่เพียงพอ จึงต้องมีการนำเข้าพริกจากต่างประเทศที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้บริโภคพริกและผลิตภัณฑ์ ซึ่งปัญหาหลักนี้มีที่มาจากปัญหาย่อย ๆ ต่อไปนี้

1. พันธุ์พริกที่มีอยู่เป็นพันธุ์พริกที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะท้องถิ่นซึ่งมีความหลากหลาย
2. เกษตรกรยังขาดการนำเทคโนโลยีการผลิตพริกที่มีคุณภาพดี และปลอดภัย ที่มีอยู่ไปใช้ในการปฏิบัติจริง
3. ปริมาณผลผลิตพริกไม่สม่ำเสมอ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
4. ปริมาณผลผลิตพริกตกลง และคุณภาพพริกด้อยลงสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศอย่างกะทันหัน
5. ผลผลิตในฤดูกาลปกติของพริกที่มีคุณภาพดีมีมากเกินความต้องการของตลาด
6. แม้ผลผลิตพริกของไทยเป็นที่ต้องการของตลาด แต่ในบางฤดูหากพริกที่ตลาดต้องการมีไม่เพียงพอ จะมีการนำเข้าพริกจากต่างประเทศทั้งที่ถูกต้อง และการลักลอบนำเข้า
7. กระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพย้อนกลับเพื่อให้สินค้าที่วางตลาดมีคุณภาพและความปลอดภัยยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

วิลาวัณย์ ไคร่ครวญ (2558) พันธุ์พริกที่เกษตรกรนิยมปลูกให้ได้ผลผลิตสูง เพื่อขายให้กับผู้ประกอบการ นำพริกไปใช้ประโยชน์ให้ผลผลิตสูง ทำให้เกษตรกรขายผลผลิตได้เพิ่มขึ้นด้วยพริกที่เกษตรกรนิยมปลูก คือพริกชี้หนูใหญ่ *C. Annuum* พันธุ์ชูปเปอร์ฮอท หัวสีทนหัวเรื่อ ลักษณะเด่นผลผลิตสูงเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีเผ็ดปานกลางตลาดต้องการมาก

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พันธุ์พริกที่เกษตรกรนิยมปลูกให้ได้ผลผลิตสูงคือพริกชี้หนูใหญ่ พันธุ์ชูปเปอร์ฮอท หัวสีทน หัวเรื่อ จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการผลิตพริกโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี และได้รวบรวมงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

เพศ

จิราวดี สุธงน้อย และเพียรศักดิ์ ภักดี (2554, น.178) การจัดการการผลิตและการตลาดพริกสดของเกษตรกร ตำบลแหลมทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกเป็นเพศชาย

สุภาพร ศรีวิชัย (2557:40) การผลิตพริกกระเหรียงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าเกษตรกรการปลูกพริกกระเหรียงส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

อายุ

องอาจ อุดมะแสงจันทร์ (2554, น.116) ศึกษาการยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าเกษตรกรเข้าร่วมโครงการมีอายุ 46.49 ปี และเกษตรกรไม่ได้เข้าร่วมโครงการมีอายุ 46.96 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงานหนักเพื่อสร้างความมั่นคง จึงสนใจสั่งสมประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับจิราวดี สุแดงน้อย และเพชรศักดิ์ ภัคดี (2554:178) การจัดการการผลิตและการตลาดพริกสดของเกษตรกร ตำบลแหลมทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 44.12 ปี โดยเกษตรกรปลูกพริกเป็นอาชีพหลัก และมีการปลูกหอมแดง กระเทียม และพืชผักอื่นๆ ควบคู่กับการปลูกพริก พืชชนิดอื่น เช่น กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก ผักกาดขาว ผักชี ต้นหอม ขึ้นฉ่าย แดงกวาเป็นต้น เกษตรกรอยู่ในวัยทำงาน

ระดับการศึกษา

องอาจ อุดมะแสงจันทร์ (2554, น.116) ศึกษาการยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับสุภาพร ศรีวิชัย (2557, น.41) การผลิตพริกกระเหรียงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกษตรกรผู้ปลูกพริกกระเหรียงมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีการยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรได้พบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการผลิต กับญาติพี่น้อง เพื่อน และได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อาสาสมัครเกษตร

ประสบการณ์

ลำเยาว์ วงศ์สุขสิน (2551, น.107) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกพริกมาหลายปี แต่พบว่าการผลิตไม่ได้แตกต่างจากเดิมมากนัก คือวิธีการผลิตพริกบ้างขั้นตอนยังปฏิบัติตามที่บรรพบุรุษทำ จึงทำให้การผลิตพริกไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

แหล่งความรู้ข้อมูลการปลูกพริก

องอาจ อุดมะแสงจันทร์ (2554, น.116) ศึกษาการยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง เจ้าหน้าที่กรมวิชาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น.62) ศึกษาการผลิตพริกกระเหรียงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าแหล่งที่มาของความรู้การผลิตพริกกระเหรียงของเกษตรกรมาจากสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่อแบบกลุ่ม

รายได้จากการปลูกพริก

ขวัญกมล สระทองฮ่วม (2553, น. 118) ศึกษาการพัฒนาการจัดการการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าเกษตรกรมีรายได้จากการปลูกพริก 9,723.29 บาท/ไร่ สอดคล้องกับ วันรวี แสงสีดา (2546, น. 20) เกษตรกรมีรายได้จากการขายพริก 9,281.75 บาท/ไร่

พื้นที่ถือครองทางการเกษตร

จิราวดี สุแดงน้อย และเพียรศักดิ์ ภักดี (2554, น. 178) ศึกษาการจัดการการผลิตและการตลาดพริกสดของเกษตรกรตำบลแหลมทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ โดยเฉลี่ยเกษตรกรมีขนาดพื้นที่ถือครอง 11.20 ไร่ และใช้พื้นที่ในการปลูกพริกเฉลี่ยต่อครัวเรือน 8.30 ไร่ สอดคล้องกับลำเยาว์ วงศ์สุขสิน (2551, น. 107) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง

แรงงานในครัวเรือน

จิราวดี สุแดงน้อย และเพียรศักดิ์ ภักดี (2554, น. 178) ศึกษาการจัดการการผลิตและการตลาดพริกสดของเกษตรกร ตำบลแหลมทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ พบว่าเกษตรกรส่วนมากจะทำการปลูกพริกอยู่ระหว่าง 5-7 ไร่ มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4.64 คน สอดคล้องกับลำเยาว์ วงศ์สุขสิน (2551, น. 107) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 2.23 คน และเกษตรกรที่ปลูกพริกต่ำกว่า 5 ไร่ ลงมามีแรงงานในการผลิตและการตลาดพริกสดของเกษตรกร และพบว่าเกษตรกรส่วนมากจะทำการปลูกพริกอยู่ระหว่าง 5-7 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้แรงงานในครัวเรือนควบคู่กับการจ้างแรงงาน โดยแรงงานที่จ้างส่วนใหญ่จะจ้างในช่วงเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิต

แหล่งเงินทุน

สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 49) ศึกษาการผลิตพริกกระเหรียงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าเกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองในการปลูกพริกกระเหรียง ร้อยละ 28.7 และใช้เงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านร้อยละ 24.7 ใช้สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุน สอดคล้องกับลำเยาว์ วงศ์สุขสิน (2551, น. 107) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกร

ในตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ทุนตนเอง แต่ไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืมจากกองทุนเงินล้าน และรองลงมา คือกู้ยืมจาก ธกส. เกษตรกรที่ไม่กู้ยืมเงินเพราะปลูกพื้นที่น้อยจึงไม่มีความจำเป็นต้องกู้ยืม

ความรู้ในการผลิตพริกของเกษตรกร

สุภาพร ศรีวิชัย (2557, น. 60) ศึกษาการผลิตพริกกระเหรียงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าเกษตรกรมีความรู้ในการคัดแยกเมล็ดพันธุ์ที่เป็น โรคและไม่สมบูรณ์ทิ้ง ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรค แมลง ก่อนใช้ต้องอ่านฉลาก และปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจะทำให้ผลผลิตพริกมีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ในช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพริกกระเหรียง คือ ตอนกลางวัน เกษตรกรมีความรู้มาก่อนนำพริกไปปลูกให้ระวังอย่าให้รากขาด เพราะต้นจะอ่อนแอ ตั้งตัวได้ช้าหรืออาจตายได้ และเมื่อพ่นสารเคมีต้องรอถึงระยะที่ปลอดภัยก่อนจึงเก็บเกี่ยวได้ ต้นกล้าพริกกระเหรียงที่แข็งแรงมาจากเมล็ดที่สมบูรณ์ โดยนำเมล็ดไปแช่น้ำอุ่น 30 นาที แล้วนำเมล็ดที่ลอยทิ้งและนำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำ 1 คืน หรือห่อในผ้าขาวบาง ทิ้งไว้ 2-3 คืนจนมีตุ่มขาวเล็ก ๆ จึงนำไปเพาะหรือหว่านทำให้งอกง่ายขึ้น มีการกำจัดเศษซากวัชพืชในแปลงเพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งอาศัยของศัตรูพืช

ลักษณะของเทคโนโลยีการผลิตพริก

ลำเยาว์ วงศ์สุขสิน (2551, น. 107) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เก็บเมล็ดพันธุ์เอง เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ในตลาดมีราคาแพง เกษตรกรปลูกพริกในช่วงฤดูฝน เกษตรกรผลิตพริก 5 ไร่ขึ้นไป จะเตรียมดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทำให้ผลผลิตสูง

แนวทางการส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกร

นภาพร เวชกามา, แพรพลอย บุญโสม และพิระพันธ์ แก้วมี (2559, น. 608) ศึกษาความต้องการส่งเสริมการผลิตและการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน ตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่าความต้องการการส่งเสริมเกี่ยวกับการผลิตพริกมีความต้องการมากเกี่ยวกับการเตรียมต้นกล้า วิธีการคัดเมล็ดพันธุ์พริก การทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ การสังเกตอาการโรคของพริก และการแปรรูปผลผลิต

สรุปจากตัวแปรต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมไว้แล้วนั้น ซึ่งให้เห็นว่าการยอมรับแนวทางในการส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกรขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยทางสังคม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับความรู้ ประสบการณ์ แหล่งความรู้ ข้อมูลการปลูกพริกปลอดภัย
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้จากการปลูกพริก แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ถือครองทางการเกษตร แหล่งเงินทุน
3. ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ความรู้ในการผลิตพริกของเกษตรกร ลักษณะการผลิตพริก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพริกกับกรมส่งเสริมการเกษตรใน 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอทองผาภูมิ อำเภอท่าม่วงอำเภอ ท่ามะกา อำเภอบ่อพลอย อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอสังขละบุรี ในปีการเพาะปลูก 2560/61 (ระบบปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพริกกับกรมส่งเสริมการเกษตรจำนวน 1,415 ราย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 (Yamane1973 อ้างถึงในจินดา ขลิบทอง 2557) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น

$$\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{1,415}{1 + (1,415(0.05)^2)}$$

$$= 311.85$$

$$\text{กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (n)} = 312 \text{ คน}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 22.05 ของประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด การสุ่มตัวอย่าง สุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 312 คน ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละอำเภอ จากประชากร 1,415 คน ให้ครบตามจำนวนตัวอย่างที่กำหนด แยกรายอำเภอ ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ที่	พื้นที่	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่างที่ขึ้นทะเบียน เกษตรกรผู้ปลูกพริก
1	อำเภอเมือง	307	69
2	อำเภอด่านมะขามเตี้ย	289	63
3	อำเภอทองผาภูมิ	87	19
4	อำเภอท่าม่วง	299	66
5	อำเภอท่ามะกา	187	41
6	อำเภอบ่อพลอย	75	17
7	อำเภอศรีสวัสดิ์	113	24
8	อำเภอสังขละบุรี	58	13
รวม		1,415	312

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิด (Close-ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์

2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1.2 กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย

2.1.3 นำเครื่องมือที่จัดทำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา ตรวจสอบ ให้ความคิดเห็น จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะไว้

2.2 รายละเอียดของเครื่องมือ

การสร้างแบบสัมภาษณ์จะตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งคำถามประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ 1) คำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบหรือคำถามปิด และ 2) คำถามประเภทเปิดโอกาสให้ผู้ตอบ แสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ หรือคำถามเปิด แบ่งคำถามออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปทางด้านสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน สถานภาพทาง สังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม การดำรงตำแหน่งในกลุ่ม การประกอบอาชีพของครัวเรือน รายได้ต่อปีของ ครัวเรือนในภาคการเกษตร รายได้ต่อปีของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร รายจ่ายของครัวเรือน จากภาคการเกษตร รายจ่ายอื่น ๆ ลักษณะพื้นที่การถือครองในการเกษตร โดยข้อคำถามมีลักษณะ เป็นคำถามปลายปิด และปลายเปิดเพื่อให้เลือกตอบหรือให้เติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร ได้แก่ขนาดพื้นที่ปลูก ลักษณะพื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะดิน การปรับปรุงดินก่อนปลูก ที่มาของเมล็ดพันธุ์ แหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูกวิธีการปลูก การกำจัดวัชพืช การป้องกันกำจัดโรค – แมลงศัตรูพืช การใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาการปลูกพริกราคาพริกสด ในจังหวัดกาญจนบุรี สถานที่จำหน่ายผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยพริกที่เกษตรกร ในจังหวัดกาญจนบุรีผลิตได้ โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด และปลายเปิด เพื่อให้ เลือกตอบหรือให้เติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็นคำถาม ให้เลือกตอบถูกหรือผิด

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแนวทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร
ประกอบด้วย (1) แหล่งน้ำ (2) พื้นที่ปลูก (3) วัตถุดิบทรายทางการเกษตร (4) การจัดการคุณภาพ
ในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (5) การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (6) การเก็บ
รักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง (7) บุคคลและการฝึกอบรม และ (8) บันทึกข้อมูลและการ
ตามสอบ โดยผู้ที่ตอบเลือกตอบตาม มาตรฐานลิเคอร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย
ปานกลาง มาก มากที่สุด ตามลำดับโดยกำหนดเป็นคะแนนได้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

และเป็นคำถามให้เลือกตอบ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่
ที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

ปัญหา และข้อเสนอแนะในการผลิตพริก แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตพริกและ
ข้อเสนอแนะในการผลิตพริกซึ่งปัญหาของเกษตรกรประกอบด้วย (1) ข้อกำหนดเรื่องน้ำ
(2) ข้อกำหนดเรื่องพื้นที่ปลูก (3) ข้อกำหนดเรื่องวัตถุดิบทรายทางการเกษตร (4) ข้อกำหนดเรื่อง
การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (5) ข้อกำหนดเรื่องการเก็บเกี่ยว และการ
ปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (6) ข้อกำหนดเรื่องการรักษา และการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง
(7) ข้อกำหนดเรื่องด้านบุคคล และการฝึกอบรม และ(8) ข้อกำหนดเรื่องบันทึกข้อมูล และการตามสอบ
ซึ่งคำถามให้เลือกตอบ โดยผู้ที่ตอบเลือกตอบตาม มาตรฐานลิเคอร์ต (Likert type scale) สามารถกำหนด
เป็นคะแนนได้ 5 ระดับดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง

2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

เป็นคำถามให้เลือกตอบ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ไม่มีปัญหา และมีปัญหา ของเกษตรกร ในการปลูกพริก และคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้เติมข้อความลงในช่องว่าง

ตอนที่ 6 ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริก ได้แก่ (1) มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ (2) มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน (3) มีการเลือกใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร (4) มีการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก (5) มีสัญลักษณ์ของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก (6) มีสถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบทราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย (7) ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล (8) ต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มา และการใช้ไป ซึ่งในส่วนของกรที่ได้รับความรู้ เป็นคำถามให้เลือกตอบ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ไม่ได้รับ และได้รับ ระดับความรู้ที่ต้องการ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ไม่ต้องการ และ ต้องการ โดยผู้ที่ตอบต้องการเลือกตอบตาม มาตราลิกเคอร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ ระดับความต้องการ ช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่ บรรยาย สาธิต ฝึกอบรม และทัศนศึกษา ตามลำดับเป็นคำถามให้เลือกตอบ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือผู้ตอบได้เลือกตอบตามมาตราลิกเคอร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ และแบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยให้ระบุถึงปัญหา และข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่กำหนดให้

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (content validity) เพื่อให้ตรงกับเนื้อหาของการศึกษา โดย

- 1) ผู้ศึกษาทดสอบ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ด้วยตนเองในขั้นต้น

2) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วทั้งหมดไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา จากนั้น จึงนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ถูกต้องและมีความสมบูรณ์ตามเนื้อหา

2.3.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) หลังจากแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้ มาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ปรากฏว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ของครอนบาค ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแนวทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร เท่ากับ 0.883 ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก เท่ากับ 0.821 และตอนที่ 6 ความต้องการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี เท่ากับ 0.974 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์สูงจึงสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 312 ราย โดยเก็บรวบรวมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์ โดยการเตรียมความพร้อมทั้งด้านแบบสัมภาษณ์วัสดุอุปกรณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งใช้การสังเกตเพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูลร่วมด้วย ในระหว่างเดือนมกราคม 2561 ถึง เดือนเมษายน 2561 ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพริกกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดกาญจนบุรี ในเขตเมืองกาญจนบุรี อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอบางพลาย อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา อำเภอบ่อพลอย อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอสังขละบุรี มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย ได้ประสานงานกับผู้นำหมู่บ้าน เกษตรตำบล และตัวแทนอาสาสมัครเกษตรกรในชุมชน เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัย และขอความร่วมมือในการนัดหมายเกษตรกรทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล

3.2 ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย แสดงถึงแนวทางในการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และความสำคัญของงานวิจัย

3.3 แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกร พร้อมทั้งชี้แจงข้อซักถามต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี

3.4 ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ทุกข้อด้วยตนเอง เพื่อทำการคัดแยกแบบสอบถามที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถามให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนนำมาใช้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปทางด้านสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตพริกในจังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการให้คะแนน และแปลความหมาย ประเด็นที่มีการให้ค่าคะแนนตาม มาตราลิเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าไม่ต้องการในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณ

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ขนาดพื้นที่ปลูก ลักษณะพื้นที่ ลักษณะดิน การปรับปรุงดินก่อนปลูก ที่มาของเมล็ดพันธุ์ แหล่งน้ำที่ใช้ วิธีการปลูก การกำจัดวัชพืช การป้องกันโรค – แมลงศัตรูพืช การใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาการปลูกพริก ราคาพริกสดในจังหวัดกาญจนบุรี สถานที่จำหน่ายผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยพริกที่ผลิตได้ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริกโดยใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ โดยมีการให้คะแนน และแปลความหมายประเด็นที่มีการให้ค่าคะแนนตาม มาตรاليةเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าผิดในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณ

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแนวทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการให้คะแนน และแปลความหมาย ประเด็นที่มีการให้ค่าคะแนนตาม มาตรاليةเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าไม่ปฏิบัติในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณ

การให้คะแนน และแปลความหมายปัจจัยที่มีการให้ค่าคะแนนตาม มาตรاليةเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าไม่ต้องการในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณ

การแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.80	หมายถึง น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 – 2.60	หมายถึง น้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 – 3.40	หมายถึง ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 – 4.20	หมายถึง มาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด

การปฏิบัติตามแนวทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร จากผลการศึกษา ข้อมูลการผลิตพริกของเกษตรกร สรุปตามแบบจำลองการสื่อสาร SMCR ของเบอร์โล (Berlo)

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก ซึ่งปัญหาใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการให้คะแนน

และแปลความหมายประเด็นที่มีการให้ค่าคะแนนตาม มาตราลีเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าไม่มีปัญหาในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณ

การให้คะแนน และแปลความหมายปัจจัยที่มีการให้ค่าคะแนนตาม มาตราลีเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าไม่ต้องการในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณ

การแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด

การมีปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกพริก วิเคราะห์จากผลการศึกษาข้อมูลการผลิตพริกของเกษตรกร มาวิเคราะห์สรุปเป็นการแก้ปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกรตามแบบจำลองการสื่อสาร SMCR ของเบอร์โล (Berlo) และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อบรรยายลักษณะต่างๆ ของข้อมูล

ตอนที่ 6 ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการให้คะแนนและแปลความหมายประเด็นที่มีการให้ค่าคะแนนตามมาตราลีเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าไม่ได้ในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณ

การให้คะแนนและแปลความหมายปัจจัยที่มีการให้ค่าคะแนนตาม มาตราลิเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าไม่ต้องการในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณ

การแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.80	หมายถึง น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 – 2.60	หมายถึง น้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 – 3.40	หมายถึง ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 – 4.20	หมายถึง มาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด

ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และระดับความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีการให้คะแนนและแปลความหมายประเด็นที่มีการให้ค่าคะแนนตาม มาตราลิเคอร์ต (Likertype scale) ซึ่งไม่นำค่าที่ตอบว่าไม่ต้องการในแต่ละประเด็นมาคิดคำนวณดังนี้

- คะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด
- คะแนน 2 หมายถึง น้อย
- คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง
- คะแนน 4 หมายถึง มาก
- คะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด

การแปลความหมายผลคะแนนโดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อมาจัดกลุ่มเป็นระดับโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง มาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

วิเคราะห์จากผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการผลิตพริกและความต้องการความรู้ ช่องทาง และวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร มาวิเคราะห์สรุปเป็นแนวทางการส่งเสริมโดยใช้แบบจำลอง การสื่อสาร SMCR ของ เบอร์โร (Berlo)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรใน จังหวัดกาญจนบุรี ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 2 สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก ตอนที่ 4 การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก และตอนที่ 6 ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

ในจังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี

รายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	89	28.5
ชาย	223	71.5

n = 312

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n= 312		
รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
อายุ		
30 ปีหรือน้อยกว่า	43	13.8
31 – 40 ปี	61	19.6
41 – 50 ปี	82	26.3
51 – 60 ปี	93	29.7
61 ปี หรือมากกว่า	33	10.6
ต่ำสุด = 18 ปี สูงสุด = 72 ปี เฉลี่ย = 45.23 ปี S.D. = 11.916		
สถานภาพสมรส		
โสด	32	10.3
หย่า/หม้าย	33	10.5
สมรส	247	79.2
ระดับการศึกษา		
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	132	42.3
ชั้นประถมศึกษา	68	21.8
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	60	5.8
ไม่ได้เรียนหนังสือ	19	6.1
ปริญญาตรี	15	4.8
ปริญญาตรีขึ้นไป	1	0.3
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
2 คน หรือน้อยกว่า	26	8.3
3 - 4 คน	224	71.8
5 – 6 คน	61	19.6
7 – 8 คน	1	0.3
ต่ำสุด = 1 คน สูงสุด = 8 คน เฉลี่ย = 3.66 คน S.D. = 1.027		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	n= 312	
รายการ	จำนวน	ร้อยละ (ราย)
แรงงานในครัวเรือน		
1 คน	6	1.9
2 คน	113	36.2
3 คน	127	40.7
4 คน	50	16.0
5 คน	16	5.2
ต่ำสุด = 1 คน สูงสุด = 5 คน เฉลี่ย = 2.86 คน S.D. = 0.888		
สถานภาพทางสังคมในหมู่บ้าน		
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	213	68.3
มีตำแหน่งทางด้านสาธารณสุข เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พยาบาล	4	1.3
มีตำแหน่งทางด้านศาสนา เช่น มัคทายก	10	3.2
มีตำแหน่งทางการศึกษา เช่น ครู อาจารย์	16	5.1
มีตำแหน่งทางสังคมด้านการปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ	64	20.5
อื่น ๆ (ทหาร, พนักงานบริษัท)	5	1.6
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
ไม่ได้เป็น	56	17.9
เป็นกลุ่มสหกรณ์	31	9.9
เป็นกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	81	26.0
เป็นกลุ่มลูกค้า ชกส.	140	44.9
เป็นกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์	4	1.3
การดำรงตำแหน่งในกลุ่ม		
ไม่ดำรงตำแหน่งใดๆ	68	21.8
ดำรงตำแหน่งสมาชิก	210	67.3
ดำรงตำแหน่งประธาน	10	3.2

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	n= 312	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ดำรงตำแหน่งกรรมการ	23	7.4
อื่น ๆ (ที่ปรึกษา)	1	0.3

1.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางสังคม

ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน สถานภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม การดำรงตำแหน่งในกลุ่มการประกอบอาชีพของครัวเรือน รายได้ต่อปีของครัวเรือนในภาคการเกษตร รายได้ต่อปีของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร รายจ่ายอื่น และลักษณะพื้นที่การถือครองในการเกษตร โดยแสดงเป็น ค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายละเอียดดังนี้

1.1.1 เพศ จากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกรร้อยละ 28.5 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 71.5 เป็นเพศชาย

1.1.2 อายุ จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรมีอายุ ต่ำสุด 18 ปี และอายุสูงสุด 72 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 45.23 (S.D = 11.916)

1.1.3 สถานภาพสมรส จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรร้อยละ 10.3 มีสถานภาพโสด และหย่า/หม้าย และร้อยละ 79.2 สมรสแล้ว

1.1.4 ระดับการศึกษา จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.3 มีการศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาร้อยละ 21.8 จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 18.9 จบชั้นชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. ร้อยละ 6.1 ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 5.8 จบชั้นอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 4.8 จบปริญญาตรี และร้อยละ 0.3 จบปริญญาตรีขึ้นไป

1.1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรร้อยละ 0.3 มีสมาชิก 1 คน และ 8 คน รองลงมาร้อยละ 8.0 มีสมาชิก 2 คน ร้อยละ 4.8 มีสมาชิก 6 คน ร้อยละ 14.7 มีสมาชิก 5 คน และร้อยละ 42.6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน โดยจำนวนสมาชิกต่ำสุดมี 1 คน และสูงสุดมี 8 คน ค่าเฉลี่ย 3.66 คน (S.D. = 1.027)

1.1.6 แรงงานในครัวเรือน จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรร้อยละ 1.9 มีแรงงาน 1 คน รองลงมาร้อยละ 5.1 มีแรงงาน 5 คน ร้อยละ 16.0 มีแรงงาน 4 คน ร้อยละ 36.2 มีแรงงาน 2 คน และร้อยละ 40.7 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 3 คน โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน และมีแรงงานสูงสุด 5 คน ค่าเฉลี่ย 2.86 คน (S.D. = 0.888)

1.1.7 สถานภาพทางสังคมในหมู่บ้าน จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 1.3 มีตำแหน่งทางด้านสาธารณสุข รองลงมา ร้อยละ 1.6 มีตำแหน่งอื่น ๆ (ทหาร, พนักงานบริษัท) ร้อยละ 3.2 มีตำแหน่งทางด้านศาสนา ร้อยละ 5.1 มีตำแหน่งทางการศึกษา ร้อยละ 20.5 มีตำแหน่งด้านการปกครอง และร้อยละ 68.3 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม โดยสภาพทางสังคมในหมู่บ้านเฉลี่ย 1.54 (S.D. = 1.011)

1.1.8 การเป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรร้อยละ 1.3 เป็นกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ รองลงมา ร้อยละ 9.9 เป็นกลุ่มสหกรณ์ ร้อยละ 17.9 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด ร้อยละ 26.0 เป็นกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน และร้อยละ 44.9 เป็นลูกค้า ธกส. โดยสภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มในสังคมเฉลี่ย 2.48 (S.D. = 1.099)

1.1.9 การดำรงตำแหน่งใดในกลุ่ม จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรร้อยละ 0.3 อยู่ในกลุ่มอื่น ๆ (ที่ปรึกษา) รองลงมา ร้อยละ 1 ดำรงตำแหน่งประธาน ร้อยละ 7.4 ดำรงตำแหน่งกรรมการ ร้อยละ 21.8 ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในกลุ่ม และร้อยละ 69.6 ดำรงตำแหน่งสมาชิกกลุ่ม โดยการดำรงตำแหน่งในกลุ่มเฉลี่ย 3.26 (S.D. = 1.236)

1.1.10 การประกอบอาชีพของครัวเรือน จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 100 ประกอบอาชีพทำสวนพริก

1.2 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
รายได้ต่อปีของครัวเรือนในภาคการเกษตร		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 380,000 บาท	212	67.9
380,001 – 760,000 บาท	65	20.8
760,001 – 1,140,000 บาท	25	8.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n= 312		
รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1,140,001 – 1,520,000บาท	4	1.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 1,520,001บาท ขึ้นไป	6	2.0
ต่ำสุด = 8,000 บาท สูงสุด = 4,000,000 บาท เฉลี่ย = 383,961.54 บาท S.D. = 439,750.995		
รายได้ต่อปีของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 70,000 บาท	213	68.3
70,001 – 140,000 บาท	36	11.5
140,001 – 210,000 บาท	34	10.9
210,001 – 280,000 บาท	7	2.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 280,001 บาทขึ้นไป	22	7.1
ต่ำสุด = ไม่มีรายได้ สูงสุด = 800,000 บาท เฉลี่ย = 72,152.31 บาท S.D. = 115,365.911		
รายจ่ายของครัวเรือนจากภาคการเกษตร		
มากกว่าหรือเท่ากับ 800,001 บาทขึ้นไป	6	1.9
600,001 – 800,000 บาท	10	3.2
400,001 – 600,000 บาท	18	5.8
200,001 – 400,000 บาท	48	15.4
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 200,000 บาท	230	73.7
ต่ำสุด = 5,000 บาท สูงสุด = 3,500,000 บาท เฉลี่ย = 215,641.03 บาท S.D. = 327,289.963		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
n= 312		
รายจ่ายอื่น ๆ		
มากกว่า 440,001 บาท ขึ้นไป	8	2.6
330,001 – 440,000 บาท	2	0.6
220,001 – 330,000 บาท	20	6.4
110,001 – 220,000 บาท	86	27.6
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 110,000 บาท	196	62.8
ต่ำสุด = ไม่มีรายจ่ายอื่น ๆ สูงสุด = 700,000 บาท เฉลี่ย = 116,166.67		
บาท S.D. = 109,847.824		

1.2.1 รายได้ต่อปีของครัวเรือนในภาคการเกษตร จากการวิเคราะห์ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 1.3 มีรายได้ระหว่าง 1,140,001 – 1,520,000 บาท รองลงมาร้อยละ ร้อยละ 2.0 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 1,520,000 บาท ร้อยละ 8.0 มีรายได้ระหว่าง 760,001 – 1,140,000 บาท ร้อยละ 20.8 มีรายได้ระหว่าง 380,001 – 760,000 บาท และร้อยละ 67.9 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 380,000 บาท โดยมีรายได้น้อยที่สุด คือ 8,000 บาท รายได้มากที่สุด 4,000,000 บาท ซึ่งรายได้ต่อปีเฉลี่ย 383,961.54 บาท (S.D. = 439,750.995)

1.2.2 รายได้ต่อปีของครัวเรือนนอกภาคการเกษตร จากการวิเคราะห์ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 2.2 มีรายได้ระหว่าง 210,001 – 280,000 บาท รองลงมาร้อยละ 7.1 มีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 280,001 บาท ร้อยละ 10.9 มีรายได้ระหว่าง 140,001 – 210,000 บาท ร้อยละ 11.5 มีรายได้ระหว่าง 70,001 – 140,000 บาท และร้อยละ 68.3 มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 70,000 บาท โดยมีรายได้น้อยที่สุด คือ ไม่มีรายได้ และรายได้มากที่สุดคือ 800,000 บาท ซึ่งรายได้ต่อปีของครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 72,152.31 บาท (S.D. = 115,365.911)

1.2.3 รายจ่ายของครัวเรือนจ่ายภาคการเกษตร จากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 1.9 มีรายจ่ายมากกว่าหรือเท่ากับ 800,001 บาท รองลงมาร้อยละ 3.2 มีรายจ่ายระหว่าง 600,001 – 800,000 บาท ร้อยละ 5.8 มีรายจ่ายระหว่าง 400,001 – 600,000 บาท ร้อยละ 15.4 มีรายจ่ายระหว่าง 200,001 –

400,000 บาท และร้อยละ 73.7 มีรายจ่ายน้อยกว่าหรือเท่ากับ 200,000 บาท โดยมีรายจ่ายน้อยที่สุดคือ 5,000 บาท รายจ่ายมากที่สุดคือ 3,500,000 บาท ซึ่งรายจ่ายของครัวเรือน จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 215,641.03 บาท (S.D. = 327,289.963)

1.2.4 รายจ่ายอื่น ๆ จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 0.6 มีรายจ่ายอื่น ๆ ระหว่าง 330,001 – 440,000 บาท รองลงมาร้อยละ 2.6 มีรายจ่ายอื่น ๆ มากกว่า 440,001 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 6.4 มีรายจ่ายอื่น ๆ ระหว่าง 220,001 – 330,000 บาท ร้อยละ 27.6 มีรายจ่ายอื่น ๆ ระหว่าง 110,001 – 220,000 บาท และร้อยละ 62.8 มีรายจ่ายอื่น ๆ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 110,000 บาท โดยมีรายจ่ายอื่น ๆ น้อยที่สุดคือไม่มีรายจ่ายอื่น ๆ รายจ่ายอื่น ๆ มากที่สุดคือ 700,000 บาท ซึ่งรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 116,166.67 บาท (S.D. = 109,847.824)

1.2.5 ลักษณะพื้นที่การถือครองในการเกษตร จากการวิเคราะห์พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 2.2 เป็นพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า รองลงมาร้อยละ 10.3 เป็นพื้นที่เช่า และร้อยละ 87.5 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ โดยลักษณะพื้นที่การถือครองเฉลี่ย 1.15 ไร่ (S.D. = 0.414) **พื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า** ร้อยละ 1.3 เป็นพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่าระหว่าง 4 – 6 ไร่ และ 7 – 9 ไร่ และไม่มีพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่าระหว่าง 10 – 12 ไร่ รองลงมาร้อยละ 6.7 เป็นพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่ามากกว่าหรือเท่ากับ 13 ไร่ และร้อยละ 90.7 **พื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า** น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 ไร่ โดยไม่เป็นพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า เป็นพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่ามากที่สุด 91 ไร่ เป็นพื้นที่บุคคลอื่นทำกินเปล่าเฉลี่ย 3.31 ไร่ (S.D. = 13.659) **เป็นพื้นที่เช่า** ร้อยละ 9.3 เป็นพื้นที่เช่ามากกว่าหรือเท่ากับ 149 ไร่ขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 11.5 เป็นพื้นที่เช่าระหว่าง 38 – 74 ไร่ ร้อยละ 26.0 เป็นพื้นที่เช่าระหว่าง 75 – 111 ไร่ และร้อยละ 52.2 เป็นพื้นที่เช่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 37 ไร่ โดยไม่เป็นพื้นที่เช่า เป็นพื้นที่เช่ามากที่สุด 600 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่เช่าเฉลี่ย 37.34 ไร่ (S.D. = 79.335) **เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์** ร้อยละ 2.8 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์มากกว่า 217 ไร่ รองลงมาร้อยละ 4.2 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ระหว่าง 163 – 216 ไร่ ร้อยละ 10.6 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ระหว่าง 109 – 162 ไร่ ร้อยละ 15.7 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ระหว่าง 55 – 108 ไร่ และร้อยละ 66.7 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 54 ไร่ โดยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์น้อยที่สุดคือไม่เป็น เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์มากที่สุด คือ 255 ไร่ และเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เฉลี่ย 54.40 ไร่ (S.D. = 62.176)

ตารางที่ 4.3 ลักษณะพื้นที่การถือครองในการเกษตร

n= 312

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์		
มากกว่า 217ไร่ ขึ้นไป	9	2.8
163 - 216ไร่	13	4.2
109 - 162ไร่	33	10.6
55 - 108ไร่	49	15.7
น้อยกว่าหรือเท่ากับ54ไร่	208	66.7
ต่ำสุด = ไม่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ สูงสุด = 255 ไร่ เฉลี่ย = 54.4 ไร่ S.D. = 62.176		
พื้นที่เช่า		
มากกว่า 149 ไร่ ขึ้นไป	29	9.3
112 - 148 ไร่	3	1.0
75 - 111 ไร่	81	26.0
38 - 74 ไร่	36	11.5
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 37 ไร่	163	52.2
ต่ำสุด = ไม่มีพื้นที่เช่า สูงสุด = 600 ไร่ เฉลี่ย = 37.34 ไร่ S.D. = 79.335		
พื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า		
มากกว่า 13 ไร่ ขึ้นไป	21	6.7
10 - 12 ไร่	0	0
7 - 9 ไร่	4	1.3
4 - 6 ไร่	4	1.3
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3ไร่	283	90.7
ต่ำสุด = ไม่มีพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า สูงสุด = 91 ไร่ เฉลี่ย = 3.31 ไร่ S.D = 13.659		

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตพริก

การศึกษาสภาพการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษ ปี 2560 – 2561 จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 312 ราย โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลตามตารางที่ 4.4 ขนาดพื้นที่ปลูกพริกและสภาพการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ขนาดพื้นที่ปลูกพริกและสภาพการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

n= 312		
รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ปลูกพริก		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 8 ไร่	185	59.3
9 – 17 ไร่	105	33.7
18 - 26 ไร่	16	5.0
27 – 33 ไร่	3	1.0
มากกว่า 34 ไร่ ขึ้นไป	3	1.0
ต่ำสุด = 1 ไร่ สูงสุด = 40 ไร่ เฉลี่ย = 8.34 ไร่ S.D = 6.319		
ลักษณะพื้นที่ทำการเกษตร		
พื้นที่ราบ	158	50.6
พื้นที่ดอน	103	33.0
พื้นที่ราบลุ่ม	35	11.2
พื้นที่ราบเชิงเขา	16	5.2
ลักษณะดิน		
ดินร่วนปนทราย	134	42.9
ดินร่วน	115	36.9
ดินเหนียว	52	16.7
อื่น ๆ (ดินลูกรัง)	11	3.5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n= 312

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
การปรับปรุงดินก่อนปลูก		
ใส่ปุ๋ยคอก	114	36.5
ไม่มีการปรับปรุงดิน	100	32.0
ใส่ปุ๋ยหมัก	84	26.9
ใส่ปุ๋ยเคมี	7	2.3
ใส่ปุ๋ยอินทรีย์	7	2.3
ซื้อต้นกล้า	107	34.3
ซื้อเมล็ดจากร้านค้าเกษตร	103	33.0
เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	102	32.7
ลักษณะพื้นที่ทำการเกษตร		
พื้นที่ราบ	151	48.4
พื้นที่ดอน	100	32.1
พื้นที่ราบลุ่ม	34	10.9
พื้นที่ราบเชิงเขา	27	8.6
แหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก		
น้ำบาดาล	130	41.7
น้ำฝนอย่างเดียว	89	28.5
น้ำแม่น้ำ	79	25.3
อื่น ๆ (ลำห้วย)	14	4.5
วิธีการปลูก		
เพาะกล้า	300	96.2
หว่านเมล็ด	8	2.6
อื่น ๆ (หยอดเมล็ดลงแปลง)	4	1.2

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n= 312		
รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
การกำจัดวัชพืช		
ไม่ทำการกำจัดวัชพืช	4	1.2
ใช้สารเคมีร่วมแรงงานคน	139	44.6
ใช้สารเคมี	106	34.0
ใช้แรงงานคน	63	20.2
การป้องกันกำจัดโรค – แมลงศัตรูพืช		
สำรวจแปลงปลูกใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ	146	46.8
สำรวจแปลงปลูกใช้สารเคมี	141	45.2
สำรวจแปลงปลูกใช้สารชีวภาพ	13	4.2
สำรวจแปลงปลูกใช้สารสกัดธรรมชาติ	8	2.6
สำรวจแปลงปลูกใช้วิธีกล	4	1.2
การใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาการปลูกพริก		
ไม่ปฏิบัติ	6	2.0
ปฏิบัติใส่ปุ๋ยเคมี	236	75.6
ปฏิบัติใช้น้ำหมักชีวภาพ	47	15.1
ปฏิบัติใส่ปุ๋ยคอก	16	5.1
ปฏิบัติใช้ฮอร์โมนพืช	7	2.2

1. ขนาดพื้นที่ปลูกพริก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 1.0 มีขนาดพื้นที่ปลูกพริกระหว่าง 27 - 33 ไร่ และมีขนาดพื้นที่ปลูกพริกมากกว่าหรือเท่ากับ 34 ไร่ขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 5 มีขนาดพื้นที่ปลูกพริกระหว่าง 18 - 26 ไร่ ร้อยละ 33.7 มีขนาดพื้นที่ปลูกพริกระหว่าง 9 – 17 ไร่ และร้อยละ 59.3 มีขนาดพื้นที่ปลูกพริกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 8 ไร่ โดยพื้นที่ปลูกพริกต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 40 ไร่ พื้นที่ปลูกเฉลี่ย 8.34 ไร่ (S.D. = 6.319)

2. ลักษณะพื้นที่ทำการเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 11.2 เป็นพื้นที่ราบเชิงลุ่มและร้อยละ 11.2 มีเป็นพื้นที่ราบเชิงเขา รองลงมาร้อยละ 33.0 เป็นพื้นที่ดอน และร้อยละ 50.6 มีพื้นที่ปลูกพริกเป็นพื้นที่ราบ

3. ลักษณะดิน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 3.5 เป็นดินอื่น ๆ (ดินลูกรัง) รองลงมาร้อยละ 16.7 เป็นดินเหนียว ร้อยละ 36.9 เป็นดินร่วน และ ร้อยละ 42.9 มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย

4. การปรับปรุงดินก่อนปลูก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 2.2 ใส่ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ก่อนปลูก รองลงมา ร้อยละ 26.9 ใส่ปุ๋ยหมักก่อนปลูก ร้อยละ 32.1 ไม่มีการใส่ปุ๋ยก่อนปลูก และร้อยละ 36.5 ใส่ปุ๋ยคอกก่อนปลูก

5. ที่มาของเมล็ดพันธุ์ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 32.7 เกษตรเก็บเมล็ดพันธุ์เอง รองลงมาร้อยละ 33.0 ซื้อเมล็ดจากร้านค้าเกษตร และร้อยละ 34.3 ซื้อต้นกล้ามาปลูก

6. แหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 4.5 ใช้น้ำจากแหล่งอื่น ๆ (ลำห้วย) รองลงมา ร้อยละ 25.3 ใช้น้ำจากแม่น้ำ ร้อยละ 28.5 ใช้น้ำฝนอย่างเดียว และร้อยละ 41.7 ใช้น้ำบาดาล

7. วิธีการปลูก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 1.3 ใช้วิธีอื่น ๆ (หยอดเมล็ดลงแปลงปลูก) รองลงมา ร้อยละ 2.6 ใช้วิธีหว่านเมล็ดในแปลงปลูก และร้อยละ 96.2 ใช้วิธีเพาะกล้าก่อนปลูก

8. การกำจัดวัชพืช พบว่าเกษตรกรร้อยละ 1.4 ไม่ทำการกำจัดวัชพืช รองลงมา ร้อยละ 20.2 กำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคน ร้อยละ 34.0 กำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี และร้อยละ 44.6 กำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีร่วมกับแรงงานคน

9. การป้องกันกำจัดโรค – แมลง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 46.8 มีการสำรวจแปลงปลูกก่อนป้องกันกำจัดโรค – แมลงโดยใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ รองลงมา ร้อยละ 45.2 ป้องกันกำจัดโรค – แมลงโดยใช้สารเคมีร้อยละ 4.2 ป้องกันกำจัดโรค – แมลงโดยใช้สารชีวภาพร้อยละ 2.6 ป้องกันกำจัดโรค – แมลงโดยใช้สกัดจากธรรมชาติ และร้อยละ 1.3 ป้องกันกำจัดโรค – แมลง โดยใช้วิธีกลวิธีที่เกษตรกรส่วนมากป้องกันกำจัดโรค – แมลงโดยใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพร้อยละ 46.8 และวิธีที่เกษตรกรส่วนน้อยป้องกันกำจัดโรค – แมลงโดยใช้วิธีกลร้อยละ 1.3 เกษตรกรส่วนมากป้องกันกำจัดโรค – แมลงโดยใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพร้อยละ 46.8

10. การใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาการปลูกพริก พบว่าเกษตรกรใส่ปุ๋ยในช่วงปลูกพริกโดยปุ๋ยที่เกษตรกรแต่ละคนใช้พบว่าร้อยละ 75.6 ใช้ปุ๋ยเคมี รองลงมา ร้อยละ 15.1 ใช้น้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 5.1 ใช้ปุ๋ยคอกร้อยละ 2.2 ใช้ฮอร์โมนพืช และร้อยละ 1.9 ไม่ปฏิบัติ โดยวิธีที่เกษตรกรส่วนมาก

ใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาการปลูกพริกร้อยละ 75.6 ใช้ปุ๋ยเคมี และวิธีที่เกษตรกรส่วนน้อยใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาการปลูกพริกร้อยละ 1.9 ไม่ปฏิบัติ

11. ราคาพริกสดในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 0.6 ขายได้ราคามากกว่า 102 บาทขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 1.6 ขายได้ราคาระหว่าง 76 – 101 บาท ร้อยละ 9.6 ขายได้ราคาระหว่าง 51 – 75 บาท ร้อยละ 43.3 ขายได้ราคาระหว่าง 26 – 50 บาท และ ร้อยละ 44.9 ขายได้ราคาน้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 บาท โดยมีราคาขายพริกสดน้อยที่สุดคือ 11 บาท ราคาขายพริกสด มากที่สุดคือ 120 บาท ซึ่งราคาขายพริกสดเฉลี่ย 33.73 บาท (S.D. = 17.012)

12. สถานที่จำหน่ายผลผลิต พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 1.9 จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าต่างจังหวัด รองลงมาร้อยละ 3.8 จำหน่ายผลผลิตให้โรงงานอุตสาหกรรมต่างพื้นที่ ร้อยละ 9.9 จำหน่ายผลผลิตให้โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ร้อยละ 17.6 จำหน่ายผลผลิตเอง และร้อยละ 66.7 จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าในพื้นที่รับซื้อ

13. ผลผลิตเฉลี่ยพริกที่เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีผลิตได้ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 1.9 ได้รับผลผลิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 300 กิโลกรัม รองลงมาร้อยละ 3.2 ได้รับผลผลิตมากกว่า 1,201 กิโลกรัม ขึ้นไป ร้อยละ 8.0 ได้รับผลผลิตระหว่าง 301 – 600 กิโลกรัม ร้อยละ 38.5 ได้รับผลผลิตระหว่าง 601 – 900 กิโลกรัม และ ร้อยละ 48.4 ได้รับผลผลิตระหว่าง 901 – 1,200 กิโลกรัม โดยผลผลิตเฉลี่ย 929.49 กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ 4.5 ราคาพริกสดและสถานที่จำหน่ายผลผลิตในจังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ราคาพริกสด		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 บาท	140	44.9
26 – 50 บาท	135	43.3
51 – 75 บาท	30	9.6
76 – 101 บาท	5	1.6
มากกว่า 102 บาท ขึ้นไป	2	0.6
ต่ำสุด = 11 บาท สูงสุด = 120 บาท เฉลี่ย = 33.87 บาท S.D. = 17.012		
สถานที่จำหน่ายผลผลิต		
พ่อค้าในพื้นที่รับซื้อ	208	66.7
จำหน่ายเอง	55	17.6
โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่	31	9.9
พ่อค้าต่างจังหวัดมารับซื้อ	12	3.8
โรงงานอุตสาหกรรมต่างพื้นที่	6	2.0

ตารางที่ 4.6 ผลผลิตเฉลี่ยพริกที่เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีผลิตได้ (พริกสด)

n= 312

ผลผลิตเฉลี่ย	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 300 กิโลกรัม / ไร่	6	1.9
301 – 600 กิโลกรัม / ไร่	25	8.0
601 - 900 กิโลกรัม / ไร่	120	38.5
901 – 1,200 กิโลกรัม / ไร่	151	48.4
มากกว่า 1,201 กิโลกรัม / ไร่ ขึ้นไป	10	3.2
ต่ำสุด = 300 กิโลกรัม / ไร่ สูงสุด = 2,000 กิโลกรัม / ไร่ เฉลี่ย = 929.49 กิโลกรัม / ไร่		
S.D. = 229.943		

ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการปลูกพริกของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรีปี 2560-2561 จำนวน 312 ราย โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ได้ผลตาม ตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก

ประเด็นคำถาม	คำตอบที่ถูกต้อง	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
		จำนวนคน	ร้อยละ	
n= 312				
เมล็ดพันธุ์พริกและการเพาะกล้าพริก				
1. เมล็ดพันธุ์พริกมาจากต้นที่แข็งแรงไม่มีโรคและแมลง	✓	312	100.0	1
2. คัดเมล็ดที่ไม่สมบูรณ์โดยนำเมล็ดไปแช่น้ำอุ่น 30 นาทีแล้วนำเมล็ดที่ลอยน้ำทิ้ง	✓	146	46.8	19
3. นำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำ 1 คืนหรือห่อในผ้าขาวบาง ทิ้งไว้ 2-3 คืนจนมีตุ่มขาวเล็ก ๆ จึงนำไปเพาะหรือหว่านทำให้พริกงอกเร็วขึ้น	✓	69	22.1	20
เมล็ดพันธุ์พริกและการเพาะกล้าพริก				
4. การเก็บเมล็ดพันธุ์เองทำให้ได้เมล็ดที่ไม่มี ความแปรปรวนเกี่ยวกับสายพันธุ์	X	151	48.4	18
เจ็ลลี่ การเก็บเมล็ดพันธุ์เองทำให้เกิดการกลายพันธุ์				
5. เมื่อต้นกล้ามีใบจริง 3-4 คู่ หรืออายุได้ 30 วันจึงนำไปปลูก	✓	253	81.1	15
6. สภาพดินในการปลูกพริกถ้าดินเป็นกรด ควรปรับสภาพดินโดยใช้โดโลไมท์หรือปูนขาว	✓	269	86.2	14

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	คำตอบที่ถูกต้อง	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
		จำนวนคน	ร้อยละ	
7. ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพริก คือ ตอนกลางวันแดดจัด	X	303	97.1	5
เฉลี่ย ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพริกคือตอนเย็นอากาศไม่ร้อน				
8. ก่อนนำกล้าพริกไปปลูกควรระวังอย่าให้รากขาดเพราะต้นจะอ่อนแอตั้งตัวยากหรืออาจตายได้	✓	293	93.9	8
9. การปลูกพริกแน่นติดกันจะทำให้ได้ผลผลิตมากจัดการง่าย	X	272	87.2	12
เฉลี่ย การปลูกพริกแน่นติดกันทำให้เกิดโรค - แมลงได้ง่าย				
10. การกำจัดวัชพืช ควรกำจัดทุก ๆ 1 เดือน โดยเฉพาะบริเวณรอบโคนต้น	✓	271	86.9	13
11. ถ้ากล้าพริกมีอายุมากเกินไปควรเด็ดยอดเพื่อให้พริกแตกพุ่มเร็วขึ้น	✓	284	91.0	11
12. เมื่อพ่นสารเคมีต้องรอถึงระยะเวลาที่ปลอดภัยก่อนจึงเก็บเกี่ยวได้	✓	302	96.8	7
13. พริกจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ประมาณ 4-5 เดือน หลังย้ายต้นกล้าไปปลูกในแปลง	✓	165	52.9	17
14. การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลงใช้ได้โดยโดยไม่ต้องอ่านฉลาก	X	308	98.7	4
เฉลี่ย การใช้สารเคมีควรอ่านฉลากให้เข้าใจก่อนใช้				
วิธีการปลูกพริก				
15. การกำจัดเศษซากพืชหรือวัชพืชในแปลงเพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งอาศัยของแมลงศัตรูพืช	✓	303	97.1	6

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n= 312				
ประเด็นคำถาม	คำตอบที่ ถูกต้อง	ผู้ตอบได้ถูกต้อง จำนวนคน	ร้อยละ	อันดับ
วิธีการเพาะกล้าพริก				
16. หากมีการใช้สารเคมี ควรใช้ทีเดียว หลาย ๆ ชนิดเพื่อให้ได้ผลที่ดีและประหยัดเวลา เฉลี่ย การใช้เคมีไม่ควรใช้ผสมกันเพราะอาจจะเป็นผลเสียในเรื่องของประสิทธิภาพของสารเคมี แต่ละชนิด	X	289	92.6	10
17. การปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรดีที่ เหมาะสมจะทำให้ได้ผลผลิตพริกมีคุณภาพและ ปลอดภัยต่อผู้บริโภค	✓	312	100.0	2
การเก็บเกี่ยวพริก				
18. การเก็บเกี่ยวพริกควรคัดแยกเมล็ดที่เป็น โรค ไม่สมบูรณ์ทิ้ง	✓	310	99.4	3
19. การเก็บเกี่ยวพริกนิยมเก็บเฉพาะผลสีเขียว เท่านั้น เฉลี่ย การเก็บเกี่ยวพริกเก็บได้ทั้งสีแดง และ สีเขียวขึ้นอยู่กับตลาด	X	251	80.4	16
20. เมื่อพริกติดผลชุดแรกปุ๋ยทางดินและทางใบ ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ เฉลี่ย พริกติดผลควรใส่ปุ๋ยทางดินและทางใบเพื่อเพิ่มน้ำหนักผลผลิต	X	290	92.9	9

จากตารางที่ 4.7 ระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริกของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ประจำปี 2560-2561 ปรากฏผล ดังนี้ เกษตรกรทั้งหมดมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม เกษตรกรเลือกใช้เมล็ดพันธุ์พริกมาจากต้นที่แข็งแรง ไม่มีโรคและแมลง และมีการปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมจะทำให้ได้ผลผลิตพริกมีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ร้อยละ 99.4 การเก็บเกี่ยวพริกควรคัดแยกเมล็ดที่เป็น โรค ไม่สมบูรณ์ทิ้ง ร้อยละ 98.7 การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลงใช้ได้โดยโดยไม่ต้องอ่านฉลากร้อยละ 97.1 ช่วงเวลาที่เหมาะสม

ในการปลูกพริก คือตอนกลางวันแดดจัด และการกำจัดเศษซากพืช หรือวัชพืชในแปลงเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยของแมลงศัตรูพืช ร้อยละ 96.8 เมื่อพ่นสารเคมีต้องรอถึงระยะเวลาที่ปลอดภัยก่อนจึงเก็บเกี่ยวได้ ร้อยละ 93.9 ก่อนนำกล้าพริกไปปลูกกระวังอย่าให้รากขาดเพราะต้นจะอ่อนแอ ตั้งตัวยาก หรืออาจตายได้ ร้อยละ 92.9 หากมีการใช้สารเคมีเมื่อพริกติดผลชุดแรกปุ๋ยทางดินและทางใบไม่มีความจำเป็นต้องใช้ ร้อยละ 92.6 หากมีการใช้สารเคมีควรใช้ทีละียวหลาย ๆ ชนิดเพื่อให้ได้ผลที่ดีและประหยัดเวลา ร้อยละ 91.0 ถ้ากล้าพริกมีอายุมากเกินไปควรเด็ดยอดเพื่อให้พริกแตกพุ่มเร็วขึ้น ร้อยละ 87.2 การปลูกพริกแน่นติดกันจะทำให้ได้ผลผลิตมากจัดการง่าย ร้อยละ 86.9 การกำจัดวัชพืชควรกำจัดทุก ๆ 1 เดือน โดยเฉพาะบริเวณรอบโคนต้น ร้อยละ 86.2 การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลงใช้ได้เลยโดยไม่ต้องอ่านฉลาก ร้อยละ 81.1 เมื่อต้นกล้ามีใบจริง 3-4 คู่ หรืออายุได้ 30 วันจึงนำไปปลูก ร้อยละ 80.4 การเก็บเกี่ยวพริกนิยมเก็บเฉพาะผลสีเขียวเท่านั้น ร้อยละ 52.9 พริกจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ประมาณ 4-5 เดือน หลังย้ายต้นกล้าไปปลูกในแปลง ร้อยละ 48.4 การเก็บเมล็ดพันธุ์เองทำให้ได้เมล็ดที่ไม่มีความแปรปรวนเกี่ยวกับสายพันธุ์ ร้อยละ 46.8 คัดเมล็ดที่ไม่สมบูรณ์โดยนำเมล็ดไปแช่น้ำอุ่น 30 นาทีแล้วนำเมล็ดที่ลอยน้ำทิ้ง และร้อยละ 22.1 นำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำ 1 คืนหรือห่อในผ้าขาวบาง ทิ้งไว้ 2-3 คืนจนมีตุ่มขาวเล็ก ๆ จึงนำไปเพาะหรือหว่านทำให้พริกงอกเร็วขึ้น

ตอนที่ 4 การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร

เมื่อพิจารณาระดับความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรีเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกรจำนวน 312 ราย โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.8 ระดับการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

แหล่งข้อมูล ความรู้ ทางการเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน / ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความหมาย
			น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
n= 312									
ข้อกำหนด 1 แหล่งน้ำ									
1. มีแหล่งน้ำสะอาด น้ำไม่เสียต่อการ ปนเปื้อนสารเคมี หรือเชื้อจุลินทรีย์ที่ เป็นอันตรายต่อ สุขภาพ	32 (10.3)	280 (89.7)	6 (1.9)	35 (11.2)	77 (24.7)	118 (37.8)	44 (14.1)	3.20 (1.421)	มาก
2. มีแหล่งเก็บกักน้ำ เพียงพอต่อการ เจริญเติบโต	10 (3.2)	302 (96.8)	8 (2.6)	63 (20.2)	40 (12.8)	114 (36.5)	77 (24.7)	3.51 (1.300)	มาก
3. มีการซ่อม บำรุงรักษาระบบส่ง น้ำอย่างมี ประสิทธิภาพ	57 (18.3)	255 (81.7)	24 (7.7)	93 (29.8)	94 (30.1)	25 (8.0)	19 (6.1)	2.20 (1.394)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n= 312

แหล่งข้อมูล ความรู้ ทางการเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน /ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
			น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
ข้อกำหนด 2 พื้นที่ปลูก									
4. ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่ มีวัตถุอันตรายที่จะ ทำให้เกิดการตกค้าง ของสารเคมีหรือ เชื้อจุลินทรีย์ในดิน	38 (12.2)	274 (87.8)	2 (0.6)	38 (12.2)	83 (26.6)	104 (33.3)	47 (15.1)	3.07 (1.454)	มาก
5. จัดทำแผนที่แปลง ปลูก หรือสถานที่ ผลิตพริกหรือมีป้าย แสดงแปลงปลูก	241 (77.2)	71 (22.8)	11 (3.5)	16 (5.1)	14 (4.6)	20 (6.4)	10 (3.2)	0.70 (1.414)	มาก
ข้อกำหนด 3 วัตถุอันตรายทางการเกษตร									
6. หากจำเป็นต้องใช้ สารเคมีให้ใช้ตาม คำแนะนำของกรม วิชาการเกษตร	-	312 (100.0)	-	6 (1.9)	13 (4.2)	157 (50.3)	136 (43.6)	4.36 (0.655)	มาก
7. มีการตรวจสอบ เครื่องพ่นสารเคมี อุปกรณ์ฉีดพ่นให้อยู่ ในสภาพพร้อมใช้ งานตลอดเวลา	-	312 (100.0)	-	4 (1.3)	20 (6.4)	161 (51.6)	127 (40.7)	4.32 (0.650)	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n= 312

แหล่งข้อมูล ความรู้ ทางการเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน /ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
			น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
ข้อกำหนด 3 วัดอันตรายทางการเกษตร									
8. ทำความสะอาด อุปกรณ์ฉีดพ่นภายใน หลังจากการใช้งาน	-	312 (100.0)	-	-	23 (7.4)	179 (57.4)	110 (35.2)	4.28 (0.591)	มาก
9. ทำความสะอาด ร่างกายทันทีหลังการ ฉีดพ่นวัดอันตราย	-	312 (100.0)	-	-	2 (0.6)	54 (17.3)	256 (82.1)	4.81 (0.406)	มาก ที่สุด
10. มีการสำรวจ ศัตรูพืชในแปลง หากพบการระบาด ในระดับที่ทำความ เสียหาย ต้องป้องกัน กำจัด	7 (2.2)	305 (97.8)	-	4 (1.3)	77 (24.7)	171 (54.8)	53 (17.0)	3.81 (0.890)	มาก
11. การใช้ปุ๋ยเคมี ต้องเลือกปุ๋ยที่ขึ้น ทะเบียนกับกรม วิชาการเกษตร เลือกใช้ให้เหมาะสม กับพืชตามอัตราที่ แนะนำบนฉลาก	-	312 (100.0)	-	-	11 (3.5)	127 (40.7)	174 (55.8)	4.52 (0.567)	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n= 312

แหล่งข้อมูล ความรู้ ทางการเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน /ร้อยละ)					\bar{x} S.D.	ควา มหม ย
			น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
ข้อกำหนด 4 การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว									
12. เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีมาจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ	12 (3.8)	300 (96.2)	-	-	7 (2.3)	181 (58.0)	112 (35.9)	4.18 (0.983)	มาก
13. มีการบันทึกข้อมูลรายการปัจจัยการผลิตแหล่งที่มา ปริมาณและวันเดือนปีที่จัดซื้อ	239 (76.6)	73 (23.4)	9 (2.9)	15 (4.8)	10 (3.2)	29 (9.3)	10 (3.2)	0.75 (1.496)	มาก
14. จัดทำบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอนการผลิตและการปฏิบัติในแปลงและการปฏิบัติในแปลง	243 (77.9)	69 (22.1)	8 (2.6)	3 (1.0)	15 (4.8)	31 (9.9)	12 (3.8)	0.78 (1.565)	มาก
ข้อกำหนด 5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว									
15. ผลิตผลพริกที่เก็บเกี่ยว ต้องไม่มีศัตรูพืชติดที่ผลผลิต ถ้าพบต้องตัดแยกไว้ต่างหาก	2 (0.6)	310 (99.4)	-	2 (0.6)	22 (7.1)	187 (60.0)	99 (31.7)	4.21 (0.689)	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n= 312

แหล่งข้อมูล ความรู้ ทางการเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน /ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
			น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
ข้อกำหนด 5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว									
16. ในการเก็บเกี่ยว พริกและสถานที่เก็บ รักษาพริก ต้องไม่ ปนเปื้อนวัตถุ อันตรายหรือ เชื้อจุลินทรีย์ที่อาจ ส่งผลต่อความ ปลอดภัยต่อการ บริโภค	7 (2.2)	305 (97.8)	- -	- -	15 (4.8)	192 (61.5)	98 (31.0)	4.18 (0.832)	มาก
17. เก็บเกี่ยวพริกทั้ง ก้านอย่างระมัดระวัง ไม่ทำให้ผลผลิต เสียหาย แล้วนำพริก เข้าที่รม	- -	312 (100.0)	- (37.2)	4 (1.2)	9 (2.9)	183 (58.7)	116 (37.2)	4.32 (0.594)	มาก
18. มีการคัดแยก พริกที่ไม่มีคุณภาพ นำเสียเป็นโรคออก คัดขนาดก่อน จำหน่าย	2 (0.6)	310 (99.4)	- -	2 (0.6)	19 (6.1)	160 (51.3)	131 (42.0)	4.32 (0.623)	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n= 312

แหล่งข้อมูล ความรู้ทาง การเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน /ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
			น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
19. มีแผนการ จัดการพริกและมี การควบคุมการ ผลิตพริกทุก ขั้นตอน	108 (34.6)	204 (65.4)	7 (2.2)	75 (24.1)	49 (15.7)	50 (16.0)	23 (7.3)	1.98 (1.696)	น้อย
20. มีการคัดแยก ผลผลิตพริกที่ด้อย คุณภาพไว้ต่างหาก	2 (0.6)	310 (99.4)	2 (0.6)	4 (1.3)	20 (6.4)	202 (64.8)	82 (26.3)	4.13 (0.724)	มาก
21. ผู้ที่จะสัมผัส พริกโดยตรง ควร ดูแลสุขลักษณะ ส่วนบุคคลเช่นล้าง มือ ไม่ให้พริก ปนเปื้อนจุลินทรีย์	10 (3.2)	302 (96.8)	-	20 (6.4)	27 (8.7)	168 (53.8)	87 (27.9)	3.94 (1.066)	มาก
22. เก็บเกี่ยว ผลผลิตพริกใน ระยะที่เหมาะสม ไม่เก็บพริกอ่อน	-	312 (100.0)	-	2 (0.6)	86 (27.6)	136 (43.6)	88 (28.2)	3.99 (0.765)	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล ความรู้ ทางการเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน /ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
			น้อย	น้อย	ปาน	มาก	มาก		
			ที่สุด		กลาง		ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
23. อุปกรณ์ที่ใช้ใน การเก็บเกี่ยวพริก ภาชนะบรรจุและ วิธีการเก็บเกี่ยวต้อง สะอาดไม่ก่อให้เกิด อันตรายต่อคุณภาพ ของผลผลิต และ ปนเปื้อนวัตถุ อันตรายที่มีผลต่อ ความปลอดภัยใน การบริโภค	2 (0.6)	310 (99.4)	2 (0.6)	- (-)	16 (5.1)	183 (58.7)	109 (35.0)	4.25 (0.706)	มาก
ข้อกำหนดที่ 6 การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตภายในแปลง									
24. สถานที่เก็บ รักษาพริกสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี และสามารถป้องกัน การปนเปื้อน วัตถุ อันตรายและ สัตว์พาหะนำโรค	3 (1.0)	309 (99.0)	- (-)	7 (2.2)	43 (13.8)	174 (55.8)	85 (27.2)	4.06 (0.775)	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n= 312

แหล่งข้อมูล ความรู้ ทางการเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน /ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
			น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
25. อุปกรณ์และ ยานพาหนะในการ ขนย้ายพริกต้อง สะอาดปราศจาก การปนเปื้อนวัตถุ อันตรายที่มีผลต่อ ความปลอดภัยของ ผู้บริโภค	- -	312 (100.0)	- -	2 (0.6)	50 (16.1)	191 (61.2)	69 (22.1)	4.05 (0.637)	มาก
26. ต้องขนย้าย ผลิตผลพริกอย่าง ระมัดระวัง	- -	312 (100.0)	2 (0.6)	4 (1.3)	19 (6.1)	164 (52.6)	123 (39.4)	4.29 (0.695)	มาก
ข้อกำหนด 7 บุคคลและการฝึกอบรม									
27. มีการฝึกอบรม เกี่ยวกับการผลิต พริก	35 (11.2)	277 (88.8)	21 (6.7)	180 (57.7)	40 (12.8)	30 (9.6)	6 (2.0)	2.09 (1.095)	น้อย
28. มีการตรวจ สุขภาพประจำปีของ พนักงานที่ฉีดพ่น สารเคมี	33 (10.6)	279 (89.4)	5 (1.6)	12 (3.8)	14 (4.5)	111 (35.6)	137 (43.9)	3.85 (1.568)	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล ความรู้ ทางการเกษตร	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน / ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
			น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
ข้อกำหนด 8 บันทึกข้อมูลและการตามสอบ									
29.มีการบันทึก ข้อมูลรายละเอียด ต่างๆ เช่นวันที่ปลูก สถานที่ผลิตปริมาณ น้ำที่ใช้ การใช้วัตถุ อันตรายการใช้ปุ๋ย ข้อมูลการเก็บเกี่ยว	233 (74.7)	79 (25.3)	5 (1.6)	14 (4.5)	19 (6.1)	29 (9.3)	12 (3.8)	0.85 (1.573)	มาก
30.มีการบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่ง ผลิตพีชน้ำหนัก ผลผลิต วันที่เก็บ เกี่ยวและการ ทบทวนบันทึกข้อมูล ปีละ 1 ครั้ง เกี่ยวกับ การจัดการพริก เพื่อให้ได้ผลิตผล พริกที่มีคุณภาพ	240 (76.9)	72 (23.1)	4 (1.3)	12 (3.8)	19 (6.1)	21 (6.8)	16 (5.1)	0.80 (1.564)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด								3.33 (1.013)	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรกรปฏิบัติตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.33$) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในแต่ละด้านปรากฏผล ดังต่อไปนี้ เกษตรกรใช้การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกในประเด็นที่เกษตรกรกรปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกในระดับน้อย คือ มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตพริก ($\bar{X} = 2.09$) และมีแผนการจัดการพริก และมีการควบคุมการผลิตพริกทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 1.98$)

ประเด็นที่เกษตรกรกรปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกในระดับปานกลาง คือ มีการซ่อมบำรุงรักษาระบบส่งน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.20$)

ระดับมากที่สุด จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ ทำความสะอาดร่างกายทันทีหลังการฉีดพ่นวัตถุอันตราย ($\bar{X} = 4.81$) การใช้ปุ๋ยเคมีต้องเลือกปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร เลือกใช้ให้เหมาะสมกับพืชตามอัตราที่แนะนำบนฉลาก ($\bar{X} = 4.52$) และมีการตรวจสุขภาพประจำปีของพนักงานที่ฉีดพ่นสารเคมี ($\bar{X} = 3.85$) ประเด็นที่เกษตรกรกรปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริก ในระดับมาก ซึ่งเรียงระดับของการปฏิบัติมากที่สุดไปน้อย คือ หากจำเป็นต้องใช้สารเคมี ให้ใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับกรมวิชาการเกษตร ($\bar{X} = 4.36$) มีการตรวจสอบเครื่องพ่นสารเคมี อุปกรณ์ฉีดพ่นให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.32$) เก็บเกี่ยวพริกทั้งก้านอย่างระมัดระวังไม่ทำให้ผลผลิตเสียหาย แล้วนำพริกเข้าที่ร่ม ($\bar{X} = 4.32$) มีการคัดแยกพริกที่ไม่มีคุณภาพเน่าเสียเป็น โรคออก คัดขนาดก่อนจำหน่าย ($\bar{X} = 4.32$) ต้องขนย้ายผลิตผลพริกอย่างระมัดระวัง ($\bar{X} = 4.29$) ทำความสะอาดอุปกรณ์ฉีดพ่นภายหลังจากการใช้งาน ($\bar{X} = 4.28$) อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวพริก ภาชนะบรรจุ และวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาด ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพของผลผลิต และปนเปื้อนวัตถุอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค ($\bar{X} = 4.25$) ผลิตผลพริกที่เก็บเกี่ยว ต้องไม่มีศัตรูพืชติดที่ผลผลิต ถ้าพบต้องตัดแยกไว้ต่างหาก ($\bar{X} = 4.21$) เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี มาจากแหล่งผลิตที่น่าเชื่อถือ หรือเลือกเก็บจากต้นที่ไม่เป็นโรค ($\bar{X} = 4.18$) ในการเก็บเกี่ยวพริก และสถานที่เก็บรักษาพริกต้องไม่ปนเปื้อนวัตถุอันตราย หรือเชื้อจุลินทรีย์ที่อาจส่งผลต่อความปลอดภัยต่อการบริโภค ($\bar{X} = 4.18$) มีการคัดแยกผลิตผลพริกที่ด้อยคุณภาพไว้ต่างหาก ($\bar{X} = 4.13$) สถานที่เก็บรักษาพริกสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดีและสามารถป้องกันการปนเปื้อนวัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรค ($\bar{X} = 4.06$) อุปกรณ์และยานพาหนะในการขนย้ายพริก ต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนวัตถุอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ($\bar{X} = 4.05$) เก็บเกี่ยวผลผลิตพริกในระยะที่เหมาะสม ไม่เก็บพริกอ่อน ($\bar{X} = 3.99$)

ผู้ที่สัมผัสพืชพริกโดยตรง ควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล เช่น ล้างมือ ไม่ให้พริกปนเปื้อนจุลินทรีย์ ($\bar{X} = 3.94$) มีการสำรวจศัตรูพืชในแปลง หากพบการระบาดในระดับที่ทำความเสียหาย ต้องป้องกันกำจัด ($\bar{X} = 3.81$) มีแหล่งเก็บกักน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช ($\bar{X} = 3.51$) มีแหล่งน้ำสะอาด น้ำไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี หรือเชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ($\bar{X} = 3.20$) ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตรายที่จะทำให้เกิดการตกค้างของสารเคมี หรือเชื้อจุลินทรีย์ในดิน ($\bar{X} = 3.07$) มีการบันทึกข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ เช่น วันที่ปลูก สถานที่ ปริมาณน้ำที่ใช้ การใช้วัตถุอันตราย การใช้ปุ๋ย ข้อมูลการเก็บเกี่ยว ($\bar{X} = 0.85$) มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งผลิตพืช น้ำหนักผลผลิต วันที่เก็บเกี่ยว และการทบทวนบันทึกข้อมูล ปีละ 1 ครั้ง เกี่ยวกับการจัดการพริกเพื่อให้ได้ผลิตผลพริกที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 0.80$) จัดทำบันทึกข้อมูลทุกขั้นตอนการผลิต และการปฏิบัติในแปลง ($\bar{X} = 0.78$) มีการบันทึกข้อมูลรายการปัจจัยการผลิต แหล่งที่มา ปริมาณ และวันเดือน ปี ที่จัดซื้อ ($\bar{X} = 0.75$) และจัดทำแผนที่แปลงปลูก หรือสถานที่ผลิตพริก หรือมีป้ายแสดงแปลงปลูก ($\bar{X} = 0.70$)

สรุปภาพรวมจะเห็นว่าเกษตรกรมีความเข้าใจ และปฏิบัติตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสม เพื่อจะได้พริกที่ปลอดภัยต่อตัวเกษตรกร และผลผลิตพริกก่อนจำหน่ายให้กับผู้บริโภค

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

ปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกร จำนวน 312 ราย โดยใช้ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลตามตารางที่ 4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 ระดับความสำคัญของปัญหาในการผลิตพริกของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี

ประเด็นปัญหา	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)							\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
n= 312									
ข้อกำหนด 1 น้ำ									
1. แหล่งน้ำมีโอกาส ปนเปื้อนสารเคมี เชื้อจุลินทรีย์	161 (51.6)	151 (48.4)	21 (6.7)	62 (19.9)	60 (19.2)	6 (1.9)	2 (0.6)	1.15 (1.320)	น้อย
ข้อกำหนด 2 พื้นที่ปลูก									
3. สภาพ ดินเสื่อม คุณภาพ มีความอุดม สมบูรณ์ต่ำ	86 (27.6)	226 (72.4)	8 (2.6)	109 (34.9)	91 (29.2)	16 (5.1)	2 (0.6)	1.83 (1.296)	น้อย
4. พื้นที่ปลูกพริกเคยมี การระบาดของโรคและ แมลง	16 (5.2)	296 (94.8)	24 (7.6)	100 (32.1)	97 (31.1)	33 (10.6)	42 (13.4)	2.07 (1.297)	น้อย
5. ขาดความรู้เรื่องการ เลือกใช้สารเคมีหรือ สารชีวภัณฑ์ในการ ป้องกันกำจัด โรคและ แมลง	66 (21.2)	246 (78.8)	14 (4.5)	100 (32.1)	97 (31.1)	33 (10.5)	2 (0.6)	2.07 (1.297)	น้อย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n= 312

ประเด็นปัญหา	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)							\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ น้อย	น้อย ที่สุด	น้อย ปาน กลาง	ปาน มาก	มาก ที่สุด			
ข้อกำหนด 3 วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร									
6. ขาดความรู้ในการ ทำลายภาชนะบรรจุ สารเคมีที่ใช้แล้วหรือ เสื่อมสภาพ	257 (82.4)	55 (17.6)	1 (0.3)	13 (4.3)	19 (6.0)	11 (3.5)	11 (3.5)	0.48 (1.055)	ปาน กลาง
7. แหล่งจำหน่าย สารเคมีสารชีวภัณฑ์ และสารสกัด ธรรมชาติมีน้อย	268 (85.9)	44 (14.1)	5 (1.6)	13 (4.2)	21 (6.7)	5 (1.6)	- (0.956)	0.37 (0.956)	ปาน กลาง
ข้อกำหนด 4 การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว									
8. พบแมลงศัตรูพืช ระบาดในพื้นที่ เช่น เพลี้ยไฟ แมลงหวี่ขาว	38 (12.2)	274 (87.8)	10 (3.2)	128 (41.0)	107 (34.3)	23 (7.4)	6 (1.9)	2.27 (1.122)	ปาน กลาง
9. เกิดโรคระบาด ทำลายผลผลิต เช่น โรครากเน่าโคนเน่า โรคแอนแทรกคโนส	51 (16.3)	261 (83.7)	14 (4.5)	27 (40.7)	91 (29.2)	27 (8.7)	2 (0.6)	2.11 (1.177)	น้อย
ข้อกำหนด 5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว									
10. ขาดแคลนภาชนะ ที่ใช้ในการเก็บและ บรรจุผลผลิตพริกที่ถูก สุขลักษณะ	295 (94.5)	17 (5.5)	-	10 (3.2)	4 (1.3)	-	3 (1.0)	0.15 (0.680)	น้อย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n= 312

ประเด็นปัญหา	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)							\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	ไม่ ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
11. ขาดความรู้ความ เข้าใจในการจัดการ ผลผลิตพริกหลังการเก็บ เกี่ยว	273 (87.5)	39 (12.5)	4 (1.3)	24 (7.7)	9 (2.9)	2 (0.6)	- (-)	0.29 (0.791)	น้อย
ข้อกำหนด 6 การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง									
12. มีการแยกภาชนะ บรรจุในการเก็บเกี่ยว และภาชนะบรรจุของ เสียบและวัตถุอันตราย ทางการเกษตรอย่าง ชัดเจน	275 (88.1)	37 (11.9)	8 (2.6)	8 (2.6)	6 (1.9)	6 (1.9)	9 (2.9)	0.36 (1.099)	มาก ที่สุด
ข้อกำหนด 7 ด้านบุคคลและการฝึกอบรม									
13. มีสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกด้านสุขลักษณะ ส่วนบุคคลที่เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ที่ล้างมือ ใน พื้นที่ผลิตพืช	276 (88.5)	36 (11.5)	9 (2.9)	6 (1.9)	6 (1.9)	6 (1.9)	9 (2.9)	0.37 (1.112)	มาก ที่สุด
14. การฝึกอบรมให้ ความรู้เกษตรกร	220 (70.5)	92 (29.5)	10 (3.2)	38 (12.2)	20 (6.4)	18 (5.8)	6 (1.9)	0.80 (1.368)	น้อย
ข้อกำหนด 8 บันทึกรายชื่อข้อมูลและการตามสอบ									
15. การจดบันทึกข้อมูล	48 (15.4)	264 (84.6)	36 (11.5)	92 (29.5)	36 (11.5)	92 (29.5)	8 (2.6)	2.33 (1.457)	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ระดับความสำคัญ (จำนวน/ร้อยละ)							\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	ไม่	ปฏิบัติ	น้อย	น้อย	ปาน	มาก	มาก		
	ปฏิบัติ		ที่สุด		กลาง		ที่สุด		
16. การทบทวนการ ปฏิบัติงานทาง การเกษตรดีที่ เหมาะสมหรือ ทบทวนบันทึกข้อมูล ปีละ 1 ครั้ง	47 (15.1)	265 (84.9)	15 (4.8)	23 (7.4)	24 (7.7)	137 (43.9)	66 (21.1)	3.21 (1.709)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด								1.35 (1.230)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.9 ระดับความสำคัญของปัญหาในการผลิตพริกโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรีโดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 1.35) และเมื่อพิจารณารายละเอียดปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้เกษตรกรให้ความสำคัญของปัญหาในการผลิตพริกโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริก อยู่ในประเด็นปัญหาในการผลิตพริก โดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริก ที่เกษตรกรให้ความสำคัญอยู่ในระดับน้อย จำนวน 8 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) ขาดแคลนภาชนะที่ใช้ในการเก็บ และบรรจุผลผลิตพริกที่ถูกสุขลักษณะ (คะแนนเฉลี่ย 2.11) (2) ขาดความรู้เรื่องการเลือกใช้สารเคมี หรือสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรค และแมลง (คะแนนเฉลี่ย 2.07) (3) ขาดความรู้ในการทำลายภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้แล้ว หรือเสื่อมสภาพ (คะแนนเฉลี่ย 2.07) (4) สภาพ ดินเสื่อมคุณภาพ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.83) (5) แหล่งน้ำมีโอกาสปนเปื้อนสารเคมี เชื้อจุลินทรีย์ (คะแนนเฉลี่ย 1.15) และ (6) การฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกร (คะแนนเฉลี่ย 0.80) มีการแยกภาชนะบรรจุในการเก็บเกี่ยวและภาชนะบรรจุของเสีย และวัตถุดิบทางการเกษตรอย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 0.29) และขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการผลผลิตพริกหลังการเก็บเกี่ยว (คะแนนเฉลี่ย 0.15)

ส่วนประเด็นปัญหา ในการผลิตพริกโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริก ที่เกษตรกรให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ประเด็น เรียงลำดับตามค่าคะแนนเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) เกิดโรคระบาดทำลายผลผลิต เช่น โรครากเน่า โคนเน่า โรคแอนแทรคโนส (คะแนนเฉลี่ย 2.27) (2) ขาดความรู้ในการทำลายภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้แล้ว หรือเสื่อมสภาพ (คะแนนเฉลี่ย 0.48) และ (3) แหล่งจำหน่ายสารเคมี สารชีวภัณฑ์ และสารสกัดธรรมชาติมีน้อย (คะแนนเฉลี่ย 0.37)

ประเด็นปัญหา ที่เกษตรกรให้ความสำคัญของปัญหาในการผลิตพริก โดยใช้ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริก อยู่ในระดับมากมี 3 ประเด็น เรียงลำดับตามค่า คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) การทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรดี ที่เหมาะสม หรือทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง (คะแนนเฉลี่ย 2.27) (2) ขาดความรู้ในการทำลาย ภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้แล้ว หรือเสื่อมสภาพ (คะแนนเฉลี่ย 0.48) และ (3) แหล่งจำหน่ายสารเคมี สารชีวภัณฑ์ และสารสกัดธรรมชาติ มีน้อย (คะแนนเฉลี่ย 0.37)

และระดับมากที่สุด มี 2 ประเด็น เรียงลำดับ ตามค่าคะแนนเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย คือ (1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลที่เพียงพอ เช่น ห้องน้ำ ที่ล้างมือ ในพื้นที่ ผลิตพืช (คะแนนเฉลี่ย 0.37) และ (2) มีการแยกผลผลิตด้อยคุณภาพกับผลผลิตที่มีคุณภาพ อย่างชัดเจน (คะแนนเฉลี่ย 3.04)

ข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 312 ราย ในการผลิตพริกโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริก ได้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการผลิตพริก

- เกษตรกรต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ เช่น เมล็ดพันธุ์ สารเคมีกำจัดโรค – แมลง และปุ๋ย
- เกษตรกรต้องการ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตพริก และการจัดการผลผลิตพริก
- เกษตรกรต้องการ มีการจัดทำแปลงต้นแบบในการผลิตพริกครบวงจรเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ของเกษตรกร

2. ด้านการปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริก

- เกษตรกรต้องการให้มีการถ่ายทอดการบันทึกข้อมูล และขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพืช

- เกษตรกรต้องการให้แบบบันทึกข้อมูลการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมควรมีความกะทัดรัดไม่ยาวเกินไป

3. ด้านความรู้ในการผลิตพริก

- เกษตรกรต้องการศึกษาดูงานการผลิตพริกที่ประสบความสำเร็จ

- เกษตรกรต้องการให้มีการถ่ายทอดความรู้ในการป้องกันกำจัดโรค และแมลงที่เป็นศัตรูพืชของพริก

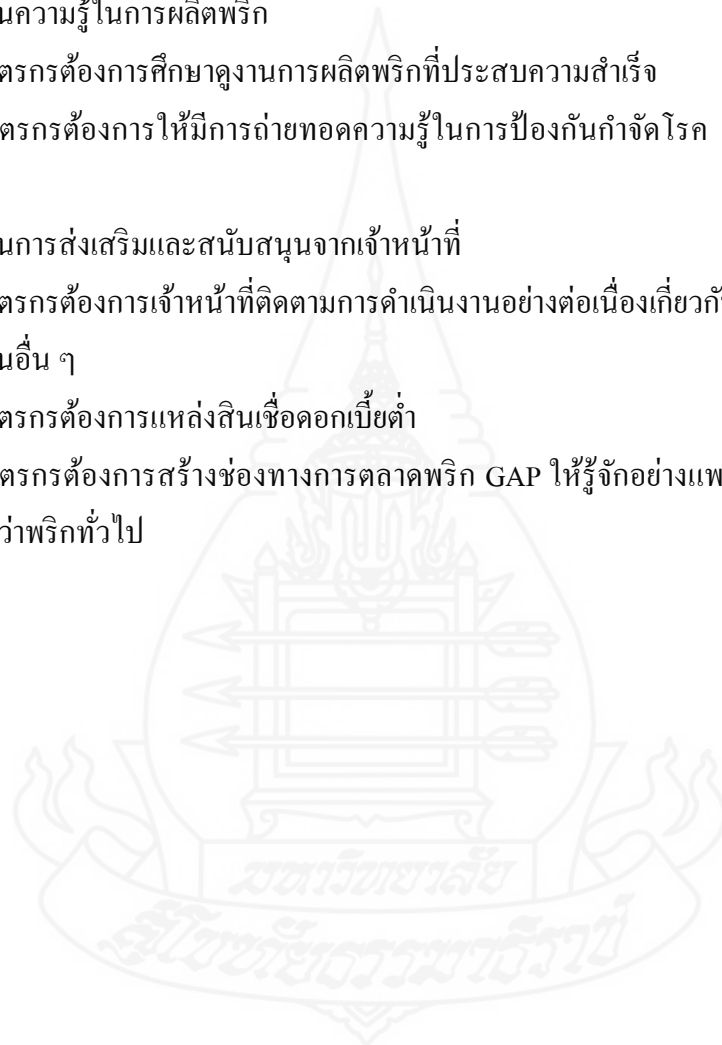
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่

- เกษตรกรต้องการเจ้าหน้าที่ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการผลิตพริก

5. ด้านอื่น ๆ

- เกษตรกรต้องการแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ

- เกษตรกรต้องการสร้างช่องทางการตลาดพริก GAP ให้รู้จักอย่างแพร่หลาย และจำหน่ายให้ได้ราคาที่สูงกว่าพริกทั่วไป

ตอนที่ 6 ความต้องการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม ของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร โดยแยกข้อมูลได้ดังนี้ (1) การได้รับความรู้ของเกษตรกร (2) ระดับความรู้ที่ต้องการ (3) ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ และ (4) ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 312 รายโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.10 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริกตาม แนวปฏิบัติทางการเกษตรดีที่ เหมาะสม	การ ได้รับ ความรู้		ระดับความรู้ที่ต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	ไม่ได้	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
							1		
1. มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	12 (3.8)	-	6 (1.9)	91 (29.2)	139 (44.6)	64 (20.5)	3.79 (0.872)	มาก	
2. มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน	0 (0.0)	-	27 (8.7)	95 (30.4)	99 (31.7)	91 (29.2)	3.81 (0.954)	มาก	
3. การเลือกใช้วัตถุอันตราย ทางการเกษตร	0 (0.0)	-	4 (1.3)	46 (14.7)	162 (51.9)	100 (32.1)	4.15 (0.706)	มาก	
4. การจัดการด้านคุณภาพ ผลผลิตพริก	0 (0.0)	2 (0.6)	4 (1.3)	42 (13.5)	158 (50.6)	106 (34.0)	4.16 (0.748)	มาก	
5. สุขลักษณะของการเก็บ เกี่ยวและการปฏิบัติหลังการ เก็บเกี่ยวพริก	0 (0.0)	-	3 (1.0)	30 (9.6)	176 (56.4)	103 (33.0)	4.21 (0.648)	มาก	

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริกตาม แนวปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่ เหมาะสม	การ ได้รับ		ระดับความรู้ที่ต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	ความ รู้	ไม่ได้	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
			1	2	3	4	5		
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดด โดยตรง ป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะ นำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง	0 (0.0)	-	1 (0.3)	36 (11.5)	139 (44.6)	136 (43.6)	4.31 (0.683)	มาก	
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล	0 (0.0)	-	-	28 (9.0)	120 (38.5)	164 (52.5)	4.44 (0.653)	มาก ที่สุด	
8. ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานการสำรวจและ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชการ ได้มาและการใช้ไป	6 (1.9)	-	20 (6.4)	117 (37.5)	122 (39.1)	47 (15.1)	3.57 (0.953)	มาก	
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							4.06 (0.777)	มาก	

จากตารางที่ 4.10 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ในเกษตรกรได้รับความรู้ ในระดับมาก ได้แก่ สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุ

อันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มา และการใช้ไปเรียงตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.31, 4.21, 4.21, 4.16, 4.15, 3.81, 3.79, 3.57) และเกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ในเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด ได้แก่ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควบคุมแลสุขลักษณะส่วนบุคคล (คะแนนเฉลี่ย 4.44)

สรุปภาพรวมในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้อยู่ใน ระดับมาก (คะแนนรวมเฉลี่ย 4.07) ตารางที่ 4.11 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานราชการของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริกตาม หลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่ เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5	การ		
1. มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	67 (21.5)	103 (33.0)	124 (39.7)	12 (3.8)	-	6 (2.0)	3.66 (0.982)	ปาน กลาง
2. มีการตรวจวิเคราะห์ดินและ การปรับปรุงบำรุงดิน	51 (16.3)	146 (46.8)	113 (36.3)	2 (0.6)	-	-	3.79 (0.713)	มาก
3. การเลือกใช้วัตถุอันตรายทาง การเกษตร	94 (30.1)	135 (43.3)	74 (23.7)	6 (1.9)	-	3 (1.0)	3.99 (0.878)	มาก
4. การจัดการด้านคุณภาพ ผลผลิตพริก	4 (1.3)	4 (1.3)	71 (22.8)	157 (50.3)	74 (23.7)	2 (0.6)	3.92 (0.854)	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ความรู้ด้านการผลิตพริกตาม หลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่ เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง		
	1	2	3	4	5	การ		
5. สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พริก	2 (0.6)	5 (1.6)	78 (25.0)	138 (44.3)	87 (27.9)	2 (0.6)	3.95 (0.868)	มาก
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดด โดยตรง ป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะ นำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง	2 (0.6)	2 (0.6)	87 (27.9)	130 (41.7)	87 (27.9)	4 (1.3)	3.92 (0.918)	มาก
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล	2 (0.6)	7 (2.3)	57 (18.3)	166 (53.2)	78 (25.0)	2 (0.6)	3.98 (0.827)	มาก
8. ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานการสำรวจและ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชการ ได้มาและการใช้ไป	4 (1.3)	16 (5.1)	107 (34.3)	119 (38.1)	62 (19.9)	4 (1.3)	3.66 (0.978)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.86 (0.877)	มาก

จากตารางที่ 4.11 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อบุคคล ที่เป็นหน่วยงานราชการ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรได้รับความรู้

ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน สื่อบุคคล ที่เป็นหน่วยงานราชการ ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม ในเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ (คะแนนเฉลี่ย 3.66) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมาก ได้แก่ การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อย มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มา และการใช้ไปตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 3.99, 3.98, 3.95, 3.92, 3.92, 3.79, 3.66)

สรุปภาพรวม ในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านสื่อบุคคล ที่เป็นหน่วยงานราชการ ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมาก (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.86)

ตารางที่ 4.12 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานเอกชนของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง		
	1	2	3	4	5	การ		
1. มีการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ	-	4 (1.3)	53 (17.0)	136 (43.6)	115 (36.8)	4 (1.3)	4.12 (0.885)	มาก
2. มีการตรวจวิเคราะห์ ดินและการปรับปรุง บำรุงดิน	-	24 (7.6)	81 (26.0)	107 (34.3)	74 (23.8)	-	4.12 (0.885)	มาก
3. การเลือกใช้วัตถุ อันตรายทางการเกษตร	-	8 (2.6)	38 (12.2)	123 (39.4)	140 (44.9)	3 (0.9)	4.24 (0.879)	มากที่สุด

n = 312

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5	การ		
4. การจัดการด้าน คุณภาพผลผลิตพริก	2 (0.7)	7 (2.2)	37 (11.8)	140 (44.9)	124 (39.7)	2 (0.7)	4.19 (0.856)	มาก
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	2 (0.7)	12 (3.8)	40 (12.8)	131 (41.9)	125 (40.1)	2 (0.7)	4.15 (0.907)	มาก
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตราย สัตว์ พาหะนำโรครวมทั้ง สัตว์เลื้อย	2 (0.6)	2 (0.6)	38 (12.2)	126 (40.4)	140 (44.9)	4 (1.3)	4.24 (0.896)	มาก ที่สุด
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล	1 (0.3)	-	37 (11.9)	118 (37.8)	154 (49.4)	2 (0.6)	4.34 (0.794)	มาก ที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานการสำรวจ และการป้องกันกำจัด ศัตรูพืชการได้มาและการ ใช้ไป	2 (0.6)	9 (2.9)	68 (21.8)	113 (42.6)	96 (30.8)	4 (1.3)	3.96 (0.951)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.66 (0.882)	มาก

จากตารางที่ 4.12 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานเอกชน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

เกษตรกรได้รับความรู้ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ สื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานเอกชน ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การไถมา และการใช้ไป ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.19, 4.15, 4.12, 4.12, 3.96)

เกษตรกรได้รับความรู้ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานเอกชน ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อย ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.34, 4.24, 4.24)

สรุปภาพรวมในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานเอกชน ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้อยู่ในระดับมาก (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.66) โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี มีสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ เข้าไปให้การส่งเสริมเกษตรกรปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกมาก (คะแนนเฉลี่ยรวม 3.86) รองลงมา คือ หน่วยงานภาคเอกชน (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.66) เนื่องจากในปัจจุบันภาคภาครัฐ และภาคเอกชนมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพริกที่ปลอดภัยจากสารพิษ และปลอดภัยต่อแมลงศัตรูพืช เพื่อนำไปใช้จำหน่ายในการส่งออก เพราะปัจจุบันมีการแข่งขันในเรื่องการตลาดอย่างรุนแรง

ตารางที่ 4.13 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบ แผ่นพับ
ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5	การ		
1. มีการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ	2 (0.7)	6 (1.9)	95 (30.4)	101 (32.4)	104 (33.3)	4 (1.3)	3.92 (0.987)	มาก ที่สุด
2. มีการตรวจวิเคราะห์ ดินและการปรับปรุง บำรุงดิน	4 (1.3)	34 (10.9)	92 (29.5)	61 (19.6)	115 (36.8)	6 (1.9)	3.74 (1.208)	มาก ที่สุด
3. การเลือกใช้วัสดุ อันตรายทางการเกษตร	-	17 (5.4)	65 (20.9)	85 (27.2)	140 (44.9)	5 (1.6)	4.07 (1.063)	มาก ที่สุด
4. การจัดการด้านคุณภาพ ผลผลิตพริก	2 (0.6)	4 (4.8)	87 (27.9)	92 (29.5)	112 (35.9)	4 (1.3)	3.91 (1.044)	มาก ที่สุด
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	2 (0.6)	13 (4.2)	77 (24.7)	105 (33.7)	109 (34.9)	6 (1.9)	3.92 (1.061)	มาก ที่สุด
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกัน การปนเปื้อนจากวัสดุ อันตราย สัตว์พาหะนำ โรครวมทั้งสัตว์เลื้อย	2 (0.6)	14 (4.5)	82 (26.3)	77 (24.7)	131 (42.0)	6 (1.9)	3.97 (1.109)	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5			
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บ เกี่ยวควรดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล	2 (0.6)	5 (1.7)	45 (14.4)	121 (38.8)	137 (43.9)	2 (0.6)	4.22 (0.873)	มาก ที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป	4 (1.3)	9 (2.9)	108 (34.6)	77 (24.7)	108 (34.6)	6 (1.9)	3.83 (1.098)	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.95 (1.055)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.13 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบแผ่นพับ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรได้รับความรู้ ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบแผ่นพับ ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมใน เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มา และการใช้ไป (คะแนนเฉลี่ย 3.83) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลี้ยง มีการตรวจสอบ

คุณภาพน้ำ สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก และมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.22, 4.07, 3.97, 3.92, 3.92, 3.91, 3.74)

สรุปภาพรวมในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบ แผ่นพับ ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.95)

ตารางที่ 4.14 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบ คู่มือของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ไม่ต้องการ		
	1	2	3	4	5			
1. มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	2 (0.6)	38 (12.2)	89 (28.6)	80 (25.6)	99 (31.7)	4 (1.3)	3.72 (1.130)	มากที่สุด
2. มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน	10 (3.2)	16 (5.1)	89 (28.5)	115 (36.9)	80 (25.7)	2 (0.6)	3.75 (1.038)	มาก
3. การเลือกใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร	2 (0.6)	17 (5.4)	71 (22.8)	98 (31.4)	121 (38.8)	3 (1.0)	3.99 (1.024)	มากที่สุด
4. การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก	2 (0.6)	25 (0.8)	55 (17.6)	132 (42.2)	96 (30.8)	2 (0.6)	3.93 (0.981)	มาก
5. สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก	4 (1.3)	27 (8.7)	65 (20.8)	89 (28.5)	125 (40.1)	2 (0.6)	3.96 (1.084)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ต้อ งการ		
	1	2	3	4	5			
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกัน การปนเปื้อนจากวัตถุ อันตราย สัตว์พาหะนำ โรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง	4 (1.3)	17 (5.4)	61 (19.6)	129 (41.3)	97 (31.1)	4 (1.3)	3.92 (1.020)	มาก
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บเกี่ยว ควรดูแลสุขลักษณะส่วน บุคคล	1 (0.3)	11 (3.6)	91 (29.2)	98 (31.4)	109 (34.9)	2 (0.6)	3.95 (0.956)	มาก ที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชการ ได้มาและการใช้ไป	2 (0.6)	30 (9.6)	91 (29.2)	94 (30.1)	91 (29.2)	4 (1.3)	3.74 (1.080)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.87 (1.039)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.14 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปคู่มือ ที่ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริม

การเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบคู่มือ ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในระดับ เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับ มาก มี 4 ประเด็น ตามลำดับได้แก่การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มา และการใช้ไป (คะแนนเฉลี่ย 3.93, 3.92, 3.75, 3.74) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด มี 4 ประเด็นตามลำดับได้แก่ การเลือกใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล

สรุปภาพรวมในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบคู่มือ ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับ มากที่สุด (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.87)

ตารางที่ 4.15 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบโปสเตอร์ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ไม่ต้องการ		
1. มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	2 (0.6)	2 (0.6)	125 (40.1)	114 (36.6)	65 (20.8)	4 (1.3)	3.72 (0.908)	ปานกลาง
2. มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน	4 (1.3)	32 (10.3)	85 (27.2)	94 (30.1)	97 (31.1)	-	3.79 (1.035)	ปานกลาง
3. การเลือกใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร	-	18 (5.8)	-	194 (62.2)	97 (31.1)	3 (0.9)	4.00 (0.897)	มาก

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

n= 312

ความรู้ด้านการผลิต	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
พริกตามหลักปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดี เหมาะสม	1	2	3	4	5			
4. การจัดการด้าน คุณภาพ ผลผลิตพริก	4 (1.3)	6 (1.9)	91 (29.2)	107 (34.3)	102 (32.7)	2 (0.6)	3.93 (0.955)	มาก
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	2 (0.6)	15 (4.8)	86 (27.6)	106 (34.0)	101 (32.4)	2 (0.6)	3.91 (0.973)	มาก
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตราย สัตว์ พาหะนำโรครวมทั้ง สัตว์เลื้อย	2 (0.6)	14 (4.5)	81 (26.0)	87 (27.9)	124 (39.7)	4 (1.3)	3.98 (1.050)	มาก ที่สุด
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บ เกี่ยวควรดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล	1 (0.3)	4 (1.3)	87 (27.9)	99 (31.7)	118 (37.8)	3 (1.0)	4.03 (0.945)	มาก ที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป	-	10 (3.2)	65 (20.8)	137 (43.9)	97 (31.1)	3 (1.0)	4.00 (0.897)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.92 (0.958)	มาก

จากตารางที่ 4.15 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปโปสเตอร์ ที่ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปโปสเตอร์ ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมใน ระดับปานกลางมี 2 ประเด็น ได้แก่ มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน และมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 3.79, 3.72) เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมาก มี 4 ประเด็น ได้แก่ การเลือกใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตรต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก และสุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.00, 4.00, 3.93, 3.91) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.03, 3.91)

สรุปภาพรวมในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปแบบโปสเตอร์ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้อยู่ใน ระดับมาก (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.92)

โดยภาพรวม จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้รับความสนใจจากเกษตรกร มากที่สุด คือ สื่อแผ่นพับ (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.95) เนื่องจากเป็นสื่อที่เกษตรกรเข้าถึงได้ง่ายสะดวกในการใช้งาน พกติดตัวสะดวกมีการอธิบายเนื้อหากระทัดรัดมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ชนิดอื่น รองลงมาเกษตรกรสนใจในสื่อโปสเตอร์ (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.92) และสื่อที่เกษตรกรได้รับความนิยมน้อยที่สุด คือสื่อในรูปโปสเตอร์ (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.87)

ตารางที่ 4.16 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ
วิทยุของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5	การ		
1. มีการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ	10 (3.2)	34 (10.9)	43 (13.8)	119 (38.1)	102 (32.7)	4 (1.3)	3.82 (1.169)	มาก
2. มีการตรวจวิเคราะห์ ดินและการปรับปรุง บำรุงดิน	13 (34.9)	37 (11.9)	45 (14.4)	102 (32.7)	109 (34.9)	6 (1.9)	3.82 (1.445)	มากที่สุด
3. การเลือกใช้วัสดุ อันตรายทางการเกษตร	13 (4.2)	15 (4.8)	43 (13.8)	134 (42.9)	102 (32.7)	5 (1.6)	3.90 (1.133)	มาก
4. การจัดการด้าน คุณภาพ ผลผลิตพริก	11 (3.5)	19 (6.1)	48 (15.4)	133 (42.6)	95 (30.4)	6 (2.0)	3.85 (1.143)	มาก
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	6 (1.9)	16 (5.2)	65 (20.8)	117 (37.5)	102 (32.7)	6 (1.9)	3.88 (1.100)	มาก
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตราย สัตว์ พาหะนำโรครวมทั้ง สัตว์เลื้อย	8 (2.6)	17 (5.4)	42 (13.5)	120 (38.5)	119 (38.1)	6 (1.9)	3.98 (1.130)	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5			
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บเกี่ยว ควรดูแลสุขลักษณะส่วน บุคคล	2 (0.6)	7 (2.2)	41 (13.1)	92 (29.6)	116 (53.2)	4 (1.3)	4.29 (0.968)	มาก ที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชการ ได้มาและการใช้ไป	10 (3.2)	31 (9.9)	42 (13.5)	108 (34.6)	113 (36.2)	8 (2.6)	3.83 (1.253)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.43 (1.168)	มาก

จากตารางที่ 4.16 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบวิทยุที่ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้เกษตรกรได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบวิทยุในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในระดับเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากมี 5 ประเด็น ได้แก่ ตามลำดับสถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยงสุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริกมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ (คะแนนเฉลี่ย 3.98, 3.90, 3.88, 3.85, 3.82) และเกษตรกรได้รับความรู้ในมากที่สุดมี 3 ประเด็น ได้แก่ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการ

ปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป และมีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดินตามลำดับ(คะแนนเฉลี่ย 4.29, 3.83, 3.82)

สรุปภาพรวมในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบวิทยุด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริก ในจังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้อยู่ในระดับมาก (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.43)

ตารางที่ 4.17 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบทีวีของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5	การ		
1. มีการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ	12 (3.8)	30 (9.6)	52 (16.7)	119 (38.2)	95 (30.4)	4 (1.3)	3.78 (1.167)	มาก
2. มีการตรวจวิเคราะห์ ดินและการปรับปรุง บำรุงดิน	14 (4.5)	27 (8.7)	35 (11.2)	129 (41.3)	100 (32.1)	7 (2.2)	3.81 (1.229)	มาก
3. การเลือกใช้วัสดุ อันตรายทางการเกษตร	2 (0.6)	26 (8.3)	40 (12.8)	129 (41.4)	112 (35.9)	3 (1.0)	4.01 (1.018)	มาก
4. การจัดการด้าน คุณภาพ ผลผลิตพริก	7 (2.2)	26 (8.3)	45 (14.4)	123 (39.4)	105 (33.7)	6 (2.0)	3.88 (1.146)	มาก
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	8 (2.6)	18 (5.8)	65 (20.8)	114 (36.5)	105 (33.7)	2 (0.6)	3.91 (1.051)	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความรู้ด้านการผลิต	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X}	ความ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ไม่		
พริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	1	2	3	4	5	การ	S.D.	หมาย
6. สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้ง สัตว์เลี้ยง	8 (2.6)	23 (7.4)	64 (20.5)	115 (36.9)	98 (31.4)	4 (1.2)	3.83 (1.107)	มาก
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล	3 (1.0)	7 (2.2)	83 (26.6)	102 (32.7)	114 (36.5)	3 (1.0)	3.99 (0.982)	มากที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป	4 (1.3)	41 (13.1)	62 (19.9)	116 (37.2)	79 (25.3)	10 (3.2)	3.63 (1.212)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.86 (0.971)	มาก

จากตารางที่ 4.17 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบทีวีที่ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรได้รับความรู้ผ่าน

ช่องส่งเสริมการทางการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบที่วีด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมใน ระดับมากมี 7 ประเด็น ได้แก่ การเลือกใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร สุนัขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดินมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.01, 3.91, 3.88, 3.83, 3.81, 3.78, 3.63)และเกษตรกรได้รับความรู้ผ่านช่องทางส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ใน รูปแบบที่วี ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมใน ระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล (คะแนนเฉลี่ย 3.99)

สรุปภาพรวมในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ใน รูปแบบที่วี ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้อยู่ในระดับมาก (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.86)

ตารางที่ 4.18 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบวีดีโอของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

ความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ไม่ต้อง		
1. มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	4 (1.3)	29 (9.3)	49 (15.7)	112 (35.9)	90 (28.8)	28 (9.0)	3.55 (1.474)	มาก
2. มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน	8 (2.6)	30 (9.6)	49 (15.7)	121 (38.7)	91 (29.2)	13 (4.2)	3.70 (1.283)	มาก

n= 312

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n= 312

ความรู้ด้านการผลิต พริกตามหลักปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ดีที่ เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5			
3. การเลือกใช้วัสดุ อันตรายทางการเกษตร	9 (2.9)	20 (6.4)	49 (15.7)	109 (34.9)	110 (35.3)	15 (4.8)	3.79 (1.325)	มาก ที่สุด
4. การจัดการด้าน คุณภาพ ผลผลิตพริก	10 (3.2)	14 (4.5)	51 (16.4)	108 (34.6)	117 (37.5)	12 (3.8)	3.87 (1.269)	มาก ที่สุด
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	12 (3.8)	22 (7.1)	56 (17.9)	93 (29.8)	121 (38.8)	8 (2.6)	3.85 (1.260)	มาก ที่สุด
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตราย สัตว์ พาหะนำโรครวมทั้ง สัตว์เลี้ยง	6 (1.9)	21 (2.1)	44 (14.1)	96 (30.8)	135 (43.3)	10 (3.2)	3.97 (1.238)	มาก ที่สุด
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บ เกี่ยวควรดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล	3 (1.0)	10 (3.2)	85 (27.2)	117 (37.5)	92 (29.5)	5 (1.6)	3.87 (1.012)	มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n= 312

ความรู้ด้านการผลิต	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X}	ความ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ไม่		
พริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	1	2	3	4	5	ต้อง	S.D.	หมาย
8. ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป	92 (29.5)	102 (32.7)	69 (22.1)	35 (11.2)	6 (1.9)	8 (2.6)	3.69 (1.207)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.79 (1.259)	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ใน รูปวีดีโอ ที่ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ใน รูปวีดีโอ ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมใน ระดับมาก มี 4 ประเด็น ได้แก่ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยว ควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มา และการใช้ไป มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 3.87, 3.70, 3.69, 3.55) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด มี 4 ประเด็น ได้แก่ สถานที่เก็บรักษาอุณหภูมิสุกสุก ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริกสุกสุกของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก การเลือกใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 3.97, 3.87, 3.85, 3.79)

สรุปภาพรวมในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ใน รูปแบบทีวี ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

ของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้อยู่ใน ระดับมากที่สุด (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.79)

ตารางที่ 4.19 ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ อินเทอร์เน็ตของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5			
1. มีการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ	-	5 (1.6)	108 (34.6)	80 (25.6)	119 (38.2)	-	4.10 (1.864)	มาก ที่สุด
2. มีการตรวจวิเคราะห์ ดินและการปรับปรุง บำรุงดิน	-	12 (3.8)	87 (27.9)	97 (31.1)	113 (36.2)	3 (1.0)	3.97 (0.975)	มาก ที่สุด
3. การเลือกใช้วัตถุ อันตรายทางการเกษตร	-	9 (2.9)	101 (32.4)	98 (31.4)	102 (32.7)	2 (0.6)	3.92 (0.930)	มาก ที่สุด
4. การจัดการด้านคุณภาพ ผลผลิตพริก	-	0 (0.0)	100 (32.1)	91 (29.2)	119 (38.1)	2 (0.6)	4.04 (0.898)	มาก ที่สุด
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	103	113 (2.6)	83 (26.6)	113 (36.2)	103 (33.0)	5 (1.6)	3.99 (0.901)	มาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง		
	1	2	3	4	5	การ		
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อน จากวัตถุอันตราย สัตว์ พาหะนำโรครวมทั้ง สัตว์เลื้อย	-	4	95	98	111	4	3.97 (0.959)	มาก ที่สุด
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บ เกี่ยวควรดูแล สุขลักษณะส่วนบุคคล	-	1	91	108	111	2	4.03 (0.872)	มาก ที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป	-	2	110	102	85	3	3.83 (0.915)	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.98 (1.039)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.19 ระดับการได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ใน รูปอินเทอร์เน็ต ที่ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรได้รับความรู้

ผ่านช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ใน รูปอินเตอร์เน็ต ในด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมใน เกษตรกรได้รับความรู้ใน ระดับปานกลาง ได้แก่ ต้อง บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป (คะแนนเฉลี่ย 3.83) เกษตรกรได้รับความรู้ใน ระดับมาก ได้แก่ สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก (คะแนนเฉลี่ย 3.99) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด มี 6 ประเด็น ได้แก่ มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดด โดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน การเลือกใช้วัตถุดิบตรายทางการเกษตร ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.10, 4.04, 4.03, 3.97, 3.97, 3.92)

สรุปภาพรวมในด้านการได้รับความรู้ผ่านช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ใน รูปแบบอินเตอร์เน็ต ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี เกษตรกรได้รับความรู้อยู่ใน ระดับมากที่สุด (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.98)

โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้รับความสนใจจากเกษตรกร มากที่สุด คือ สื่ออินเตอร์เน็ต เนื่องจากปัจจุบันสื่ออินเตอร์เน็ตเข้าถึง ได้ง่าย สะดวกเหมาะกับเกษตรกรรุ่นใหม่ และการทำการเกษตรในยุค 4.0 ที่มีการแข่งขันกันผลิตพริกที่ ปลอดภัยจากสารพิษ ที่มีความปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมในการผลิตพริก (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.98) รองลงมาเกษตรกรสนใจใน สื่อทีวี (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.86) สื่อที่เกษตรกร สนใจใน สื่อวีดีโอ (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.79) และสื่อที่เกษตรกรได้รับความนิยมน้อยที่สุด คือ สื่อวิทยุ (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.86)

ตารางที่ 4.20 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีบรรยายการผลิตพริกปลอดภัยของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในจังหวัดกาญจนบุรี

n=312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5			
1. มีการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ	-	6 (1.9)	82 (26.3)	85 (27.2)	139 (44.6)	-	4.14 (0.876)	มาก ที่สุด
2. มีการตรวจวิเคราะห์ ดินและการปรับปรุง บำรุงดิน	2 (0.6)	12 (3.8)	73 (23.4)	97 (31.1)	125 (40.1)	3 (1.0)	4.03 (1.001)	มาก ที่สุด
3. การเลือกใช้วัสดุ อันตรายทางการเกษตร	- (43.6)	10 (35.6)	51 (16.3)	111 (35.6)	136 (43.6)	4 (1.3)	4.16 (0.954)	มาก ที่สุด
4. การจัดการด้าน คุณภาพ ผลผลิตพริก	-	- (38.8)	51 (16.3)	121 (38.8)	136 (43.6)	4 (1.3)	4.22 (0.871)	มาก ที่สุด
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	2 (0.6)	8 (2.6)	43 (13.8)	113 (36.2)	138 (44.2)	8 (2.6)	4.13 (1.066)	มาก ที่สุด
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจาก วัตถุอันตราย สัตว์พาหะ นำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย	2 (0.6)	8 (2.6)	39 (12.5)	96 (30.8)	159 (51.0)	8 (2.5)	4.21 (1.079)	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5			
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บเกี่ยว ควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล	1 (0.3)	6 (1.9)	20 (6.4)	66 (21.2)	217 (69.6)	2 (0.6)	4.56 (0.812)	มาก ที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชการ ได้มาและการใช้ไป	2 (0.6)	16 (5.1)	75 (24.0)	110 (34.3)	107 (35.4)	2 (0.6)	3.96 (0.980)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							4.18 (0.955)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.20 ระดับความต้องการวิธีการเรียนรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านวิธีการบรรยายปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรต้องการวิธีการเรียนรู้ผ่านวิธีบรรยาย ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.63, 4.56, 4.22, 4.21, 4.16, 4.14, 4.13, 3.96) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด มี 8 ประเด็น ได้แก่ มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล การจัดการ

ด้านคุณภาพผลผลิตพริก การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 3.97, 3.95, 3.94, 3.90, 3.89, 3.82)

สรุปภาพรวมในด้านวิธีการเรียนรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านวิธีบรรยายเกษตรกรได้รับความรู้ อยู่ใน ระดับมากที่สุด (คะแนนรวมเฉลี่ย 4.18)

ตารางที่ 4.21 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีสาธิตการผลิตพริกปลอดภัยของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5	การ		
1. มีการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ	-	-	84 (26.9)	95 (30.5)	117 (37.5)	-	4.00 (0.923)	มาก ที่สุด
2. มีการตรวจวิเคราะห์ ดินและการปรับปรุง บำรุงดิน	2 (0.6)	18 (5.8)	76 (24.4)	114 (36.5)	99 (31.7)	3 (1.0)	3.90 (0.998)	มาก
3. การเลือกใช้วัตถุ อันตรายทางการเกษตร	-	111 (4.5)	68 (21.8)	111 (35.6)	117 (37.5)	2 (0.6)	4.04 (0.936)	มาก ที่สุด
4. การจัดการด้าน คุณภาพผลผลิตพริก	-	11 (3.5)	63 (20.2)	139 (44.6)	97 (31.1)	2 (0.6)	4.01 (0.871)	มาก

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

n=312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ดี		
	1	2	3	4	5	การ		
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	2 (0.6)	9 (3.0)	75 (24.0)	118 (37.8)	102 (32.7)	6 (1.9)	3.93 (1.023)	มาก
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกัน การปนเปื้อนจากวัตถุ อันตราย สัตว์พาหะนำ โรครวมทั้งสัตว์เลื้อย	2 (0.6)	6 (2.0)	78 (25.0)	86 (27.6)	134 (42.9)	6 (1.9)	4.04 (1.060)	มาก ที่สุด
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บเกี่ยว ควรดูแลสุขลักษณะส่วน บุคคล	2 (0.6)	12 (3.8)	72 (23.1)	104 (33.4)	118 (37.8)	4 (1.3)	4.00 (1.014)	มาก ที่สุด
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชการ ได้มาและการใช้ไป	4 (1.3)	26 (8.3)	82 (26.3)	96 (30.8)	102 (32.7)	2 (0.6)	3.83 (1.057)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.97 (0.857)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.21 ระดับความต้องการวิธีการเรียนรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านวิธีการสาธิตปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรต้องการวิธีการเรียนรู้ผ่าน วิธีสาธิต ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมใน ระดับมาก มี 3 ประเด็น ได้แก่ การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก และมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.01, 3.93, 3.90) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด มี 5 ประเด็น ได้แก่ การเลือกใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย.มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 4.04, 4.04, 4.00, 4.00, 3.83)

สรุปภาพรวมในด้านวิธีการเรียนรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านวิธีสาธิต เกษตรกรได้รับความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.97)

ตารางที่ 4.22 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีฝึกปฏิบัติการผลิตพริกปลอดภัยของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ต้อง การ		
	1	2	3	4	5			
1. มีการตรวจสอบ คุณภาพน้ำ	2 (0.6)	27 (8.6)	76 (24.4)	96 (30.8)	111 (35.6)	-	3.92 (1.000)	มาก ที่สุด
2. มีการตรวจวิเคราะห์ ดินและการปรับปรุง บำรุงดิน	-	27 (8.6)	82 (26.3)	112 (35.9)	88 (28.2)	3 (1.0)	3.81 (1.006)	มาก
3. การเลือกใช้วัตถุ อันตรายทางการเกษตร	-	13 (4.2)	77 (24.7)	127 (40.7)	93 (29.8)	2 (0.6)	3.94 (0.902)	มาก

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ต้อง การ		
	1	2	3	4	5			
4. การจัดการด้านคุณภาพ ผลผลิตพริก	-	20	84	98	106	4	3.89 (1.031)	มาก ที่สุด
5. สุขลักษณะของการ เก็บเกี่ยวและการปฏิบัติ หลังการเก็บเกี่ยวพริก	2 (0.6)	14 (4.5)	39 (12.5)	153 (49.0)	98 (31.5)	6 (1.9)	4.00 (0.994)	มาก
6. สถานที่เก็บรักษาถูก สุขลักษณะ ไม่ถูก แสงแดดโดยตรง ป้องกัน การปนเปื้อนจากวัตถุ อันตราย สัตว์พาหะนำ โรครวมทั้งสัตว์เลื้อย	1 (0.3)	16 (5.1)	56 (17.9)	153 (49.0)	83 (26.7)	3 (1.0)	3.94 (0.912)	มาก
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริก โดยตรงหลังการเก็บเกี่ยว ควรดูแลสุขลักษณะส่วน บุคคล	78 (2.9)	96 (9.6)	99 (31.7)	96 (30.8)	78 (25.0)	- -	3.81 (0.942)	ปาน กลาง
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชการ ได้มาและการใช้ไป	-	56 (18.0)	94 (30.0)	90 (28.9)	72 (23.1)	- -	3.69 (0.978)	ปาน กลาง

เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.74	ปาน
	(0.993)	กลาง

จากตารางที่ 4.22 ระดับความต้องการวิธีการเรียนรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านวิธีการฝึกปฏิบัติปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรต้องการวิธีการเรียนรู้ผ่านวิธีฝึกปฏิบัติในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมใน ระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ(คะแนนเฉลี่ย3.84) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลี้ยง มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย3.81, 3.69, 3.63, 3.52) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมาก ได้แก่ การเลือกใช้วัตถุดิบทางการเกษตร การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย3.81, 3.81, 3.80)

สรุปภาพรวมในด้านวิธีการเรียนรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านวิธีฝึกปฏิบัติเกษตรกรได้รับความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนรวมเฉลี่ย 3.74)

ตารางที่ 4.23 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีทัศนศึกษาการผลิตพริกปลอดภัยของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

n= 312

ความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	ไม่ต้องการ		
	1	2	3	4	5	การ		
1. มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ	-	2	132	98	60	2	3.62	ปานกลาง
	-	(6.4)	(42.4)	(31.4)	(19.2)	(0.6)	(0.911)	
2. มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน	-	24	98	95	92	3	3.79	ปานกลาง
	-	(7.7)	(31.4)	(30.4)	(29.5)	(1.0)	(1.014)	
3. การเลือกใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร	-	19	116	90	83	4	3.72	ปานกลาง
	-	(6.1)	(37.2)	(28.8)	(26.6)	(1.3)	(1.006)	
4. การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก	-	10	101	117	82	2	3.85	มาก
	-	(3.2)	(32.4)	(37.5)	(26.3)	(0.6)	(0.893)	
5. สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก	2	19	117	69	99	6	3.72	ปานกลาง
	(0.6)	(6.1)	(37.5)	(22.1)	(31.7)	(2.0)	(1.109)	
6. สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัสดุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย	1	10	123	72	103	3	3.82	ปานกลาง
	(0.3)	(3.2)	(39.4)	(23.1)	(33.0)	(1.0)	(1.004)	
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล	2	19	96	124	67	4	3.71	มาก
	(0.6)	(6.1)	(30.8)	(39.7)	(21.5)	(1.3)	(0.975)	

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ความรู้ด้านการผลิตพริก ตามหลักปฏิบัติทางการ เกษตรดีที่เหมาะสม	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)						\bar{X} S.D.	ความ หมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	ไม่ ต้อง การ		
	1	2	3	4	5	การ		
8. ต้องบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชการ ได้มาและการใช้ไป	2 (0.6)	28 (9.0)	127 (40.7)	86 (27.6)	67 (21.5)	2 (0.6)	3.58 (0.985)	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.73 (0.987)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.23 ระดับความต้องการวิธีการเรียนรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านวิธีการทัศนศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้ เกษตรกรต้องการวิธีการเรียนรู้ผ่าน ทัศนศึกษาในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมใน ระดับปานกลาง มี 6 ประเด็น ได้แก่ สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน การเลือกใช้วัตถุดิบทางการเกษตร สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 3.82, 3.79, 2.72, 3.72, 3.62, 3.58) และเกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากมี 2 ประเด็น ได้แก่ การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก และผู้ที่สัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย 3.85, 3.71)

โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี มีความต้องการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม เพื่อให้ได้พริกที่มีคุณภาพ

ปลอดภัยจากสารพิษ และแมลงศัตรูพืช ผ่านช่องทางการส่งเสริม จากสื่อบุคคล ทั้งหน่วยงานราชการ และเอกชน ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ คู่มือ โปสเตอร์ และอินเตอร์เน็ต โดยเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกรได้แก่ การบรรยาย การสาธิต ฝึกปฏิบัติ และทำนิตศึกษา ซึ่งการใช้สื่อต่างๆ ควรให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และระดับความรู้ของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey research) เพื่อศึกษาการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของพริก โดยดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกพริก
- 1.1.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตพริกของเกษตรกร
- 1.1.3 เพื่อศึกษาความรู้ของเกษตรกรในการผลิตพริก
- 1.1.4 เพื่อศึกษาการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร
- 1.1.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตพริกปลอดภัย ตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
- 1.1.6 เพื่อหาความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัย ตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพริก ใน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 8 กลุ่ม ประชากรประกอบด้วย เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพริกในอำเภอเมือง อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค อำเภอท่ามะกา อำเภอบ่อพลอย อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอท่าม่วง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 % ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 ราย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มเป้าหมายประชากร ทั้ง 8 อำเภอ โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น จำนวน 312 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.7 ของกลุ่มอำเภอเมือง จำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.4 ของกลุ่มอำเภอด่านมะขามเตี้ย จำนวน 63 ราย

คิดเป็น ร้อยละ 6.2 กลุ่มอำเภอทองผาภูมิ จำนวน 19 รายคิดเป็นร้อยละ 21.1 กลุ่มอำเภotáม่าง จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.2 กลุ่ม อำเภอท่ามะกา จำนวน 41 ราย คิดเป็น ร้อยละ 5.3 กลุ่มอำเภอบ่อพลอย จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.9 ของกลุ่ม อำเภอศรีสวัสดิ์ และจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.1 ของกลุ่ม อำเภอสังขละบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบ สัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ลักษณะคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ (closed-ended questions) เป็นข้อคำถามที่ต้องการ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็น 6 ตอน ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) และนำไปทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of alpha) ของ Cronbach ได้ค่ามากกว่า 0.8 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

1.2.1 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาข้อมูล การผลิตพริก ใช้การ ปฏิบัติตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกรใน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิง สำรวจ (survey research) ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูก พริกของจังหวัดกาญจนบุรี แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และทำการจัดอันดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

สภาพทางสังคมของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45.23 ปี เกือบทั้งหมดสมรสแล้ว ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน สมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 3.66 คน มีแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 2.86 คน ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่ง ทางสังคมในหมู่บ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ชกส. ส่วนมากเกษตรกร ดำรงตำแหน่งสมาชิกกลุ่ม ประกอบอาชีพทำสวนพริก

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนในภาค การเกษตรเฉลี่ยอยู่ที่ 383,961.54 บาท/ ปี มีรายได้ครัวเรือนนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 72,152.31 บาท/ปี มีรายจ่ายครัวเรือนจากภาคการเกษตร เฉลี่ย 215,641.03 บาท/ ปี มีรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 116,166.67 บาท /ปี ลักษณะพื้นที่การถือครองทางการเกษตร เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ เฉลี่ย 54.40 ไร่ เป็นพื้นที่เช่าเฉลี่ย 37.34ไร่ และ เป็นพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า เฉลี่ย 3.31 ไร่

1.3.2 สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี มีขนาดพื้นที่ปลูกพริก เฉลี่ย 8.34 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบ ดินร่วนปนทราย เกษตรกรใส่ปุ๋ยคอกก่อนปลูกพริก เกษตรกรซื้อต้นกล้ามาปลูก แหล่งน้ำที่ใช้คือใช้น้ำบาดาล ในการปลูกพริก การปลูกพริกส่วนใหญ่ใช้วิธีเพาะกล้าก่อนปลูก กำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีร่วมกับ แรงงานคน การป้องกันกำจัดโรค – แมลง เกษตรกรมีการสำรวจแปลงปลูกแล้วใช้สารเคมีร่วมกับ สารชีวภาพ การใส่ปุ๋ย เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมี รองลงมา มีการใช้น้ำหมักชีวภาพ และส่วนน้อย มีการใช้ฮอร์โมนพืช ราคาพริกสด เฉลี่ย 33.73 บาท/กิโลกรัม จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าในพื้นที่รับซื้อ ผลผลิตโดยเฉลี่ย 300 กิโลกรัม/ไร่

1.3.3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพริก ของเกษตรกร ประเด็นที่เกษตรกร ตอบถูกสูงสุด คือ เมล็ดพันธุ์พริกมาจากต้นที่แข็งแรง ไม่มีโรค และแมลง และปฏิบัติตามแนวมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม จะทำให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ประเด็นที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ การนำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำ 1 คืน หรือห่อ ในผ้าขาวบาง ทิ้งไว้ 2-3 คืนจนมีตุ่มขาวเล็ก ๆ จึงนำไปเพาะหรือหว่านจะทำให้พริกงอกเร็วขึ้น พิจารณาระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก พบว่ามีความรู้อยู่ในระดับมาก

1.3.4 การปฏิบัติตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกทั้งหมด มี 2 ประเด็น คือ เมล็ดพันธุ์พริก มาจากต้นที่แข็งแรง ไม่มีโรคและแมลง และการปฏิบัติตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม จะทำให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการปลูกพริก เนื่องจากปริมาณฝนบางปีมีน้อย ส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำใต้ดินมีไม่เพียงพอในการปลูกพริก โดยเฉพาะในฤดูแล้ง ดังนั้น เกษตรกรควรรดปลูกพริกในช่วงฤดูแล้ง หันไปปลูกพืชใช้น้ำน้อย เพื่อทดแทนการปลูกพริกที่ใช้น้ำมากในช่วงการติดดอกออกผล

2) ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกร ตั้งแต่ เรื่องการเก็บเมล็ด เพื่อใช้ทำพันธุ์ การป้องกันกำจัดโรค – แมลง การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ปัญหาการจำหน่ายพริก ได้ราคาต่ำ

3) ปัญหาการจดบันทึกข้อมูล และการทบทวน การปฏิบัติตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสม หรือทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง การบันทึกข้อมูลตามบันทึก GAP มีความซับซ้อน ขั้นตอนการปฏิบัติมีหลายข้อ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรถ่ายทอดการผลิตพริกตามระบบ GAP ให้เกษตรกรเข้าใจ แบบง่าย ๆ และสั้น ๆ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีการชี้แจง ถ่ายทอด

การฝึกจดบันทึกข้อมูล ให้เกษตรกรทดลองทำ ก่อนนำไปปฏิบัติจริง และควรมีการติดตาม การดำเนินงานของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้ มีการถ่ายทอดวิธีการจัดเก็บข้อมูล อย่างเป็นระบบ เพื่อต่อการทบทวนข้อมูล

4) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ ในการสร้างช่องทางการตลาด พริก ที่ทำ GAP ให้มีราคาสูงกว่าการปลูกพริกแบบทั่วไปและเป็นที่ยึดอย่างแพร่หลาย และต้องการ ดินเชื้อดอกเบ็ญต๋า เพื่อใช้ลงทุนในการปลูกพริก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการตลาด ควรมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยง และประสานงานด้านการตลาด มีการประชาสัมพันธ์พริก GAP มีการส่งเสริมเกษตรกรร่วมกลุ่ม เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองเรื่องการตลาด ต่อไป

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกพริก

ด้านการผลิตพริก ควรมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ราคาถูก และมีคุณภาพที่ดี เช่น เมล็ดพันธุ์ที่ดี ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช และควรมีการจัดทำแปลงต้นแบบ หรือแปลงเรียนรู้ การผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษที่ครบวงจร ตั้งแต่เรื่องการผลิต ถึง เรื่องการตลาด สนับสนุน การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวให้มีคุณภาพ เช่น การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ควรมีเจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้องให้ความรู้ และตรวจประเมินแปลง คอยให้คำแนะนำ และติดตามผลการดำเนินงาน ของเกษตรกรให้สม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้ความรู้ มีการฝึกปฏิบัติในการจดบันทึกข้อมูลให้ละเอียด พร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบในการจดบันทึก

ข้อเสนอแนะด้านความรู้ ควรมีการนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานด้านการผลิตพริก ปลอดภัยจากสารพิษที่ประสบความสำเร็จ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพริก และการ ป้องกันกำจัดโรคและแมลงในพริก

ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ด้านการถ่ายทอด ความรู้ และการมอบปัจจัยการผลิต และควรปฏิบัติก่อนฤดูการปลูกพริก การสร้างเครือข่ายกลุ่ม เกษตรกรผู้ปลูกพริกกับพ่อค้า หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตลาดรับซื้อผลผลิตพริก เกษตรกร ต้องการพัฒนาการแปรรูป พัฒนาการบรรจุภัณฑ์พริก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและการตลาด

ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ ต้องการสนับสนุนสินเชื่อ เพื่อการผลิตทางการเกษตรใน รูปดอกเบ็ญต๋า

1.3.6 ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี

1) การได้รับความรู้ ในด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม พบว่าเกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล

2) ความต้องการการส่งเสริมเกี่ยวกับความรู้ด้านการผลิตพริกตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม พบว่า อยู่ในระดับมาก มี 7 ประเด็น คือ มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ มีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อยและผู้ที่สัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล

3) ระดับความต้องการช่องทางในการเรียนรู้ของเกษตรกรผ่านช่องทางสื่อบุคคลอยู่ในระดับมาก รองลงมาเกษตรกรต้องการเรียนรู้ผ่านช่องทาง สื่อสิ่งพิมพ์

3.1 เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม ในระดับมาก ผ่านสื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานราชการ ได้รับความรู้ ในระดับมาก เกี่ยวกับการเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลสุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป เรียงตามลำดับ

3.2 เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสม ในระดับมากที่สุด ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบแผ่นพับและคู่มือ และได้รับความรู้ ในระดับมากผ่านสื่อ โปสเตอร์ เกี่ยวกับผู้ที่สัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อย มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป เรียงตามลำดับ

3.3 เกษตรกรได้รับความรู้ด้านการผลิตพริก ตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ในระดับมากที่สุด ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในรูปสื่ออินเทอร์เน็ตและวิดีโอ ได้รับความรู้ด้านการผลิตพริกในระดับมาก ผ่านสื่อทีวี และสื่อวิทยุ เกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพน้ำ การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย การเลือกใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป เรียงตามลำดับ

4) ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน วิธีบรรยาย อยู่ในระดับมาก รองลงมาในระดับความต้องการการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน วิธีสาธิต และวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางผ่าน วิธีฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา

4.1 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน วิธีบรรยาย อยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อย การเลือกใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป เรียงตามลำดับ

4.2 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านวิธีสาธิต อยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับการเลือกใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุดิบอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อย มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป เรียงตามลำดับ และมีระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านวิธีสาธิต อยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก และมีการตรวจวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน เรียงตามลำดับ

4.3 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านวิธีฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และมีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน เรียงตามลำดับต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ ในระดับมาก เกี่ยวกับสุขลักษณะของการ

เก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก การเลือกใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัสดุอันตราย สัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย และมีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน เรียงตามลำดับ และต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ใน ระดับปานกลาง เกี่ยวกับผู้ที่สัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มาและการใช้ไป เรียงตามลำดับ

4.4 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านวิธีทัศนศึกษา อยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก และผู้ที่สัมผัสพริกโดยตรงหลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล และต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับ สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัสดุอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อย มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน การเลือกใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มา และการใช้ไป เรียงตามลำดับ

2. อภิปรายผล

2.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพริกใน จังหวัดกาญจนบุรี

2.1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริก ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย อายุเฉลี่ย 71.50 ปี สมรสแล้ว มีการศึกษาระดับชั้น ประถมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ศรีวิชัย (2557:40-41) ศึกษา เรื่องการผลิตพริกกะเหรี่ยงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริก จั๊หนูส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 36.62 ปี ทั้งหมดสมรสแล้ว ส่วนใหญ่ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.66 คน ส่วนใหญ่ ไม่มีตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิก ชกส. ประกอบอาชีพทำสวนพริก สอดคล้องกับ วัชรียา ดีภพ (2555:52) ศึกษาการป้องกันและกำจัดศัตรูพริกของเกษตรกรใน อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนพริก เป็นลูกค้ำกลุ่ม ชกส.

2.1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกพริก เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ไร่ยละ 87.50 มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 1.15 ไร่ พื้นที่เช่าเฉลี่ย 10.30 ไร่ และพื้นที่บุคคลอื่นให้ทำกินเปล่า เฉลี่ย 2.20 ไร่ สอดคล้องกับ สุภาพร ศรีวิชัย (2557 : 90) ศึกษาเรื่อง

การผลิตพริกกะเหรียงโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน เกษตรกรส่วนใหญ่ มีสภาพการถือครอง เป็นของตนเอง มีแรงงานเฉลี่ย ในครัวเรือน 2.86 คน รายได้ต่อปีในภาคการเกษตรเฉลี่ย 383,961.54 บาท รายได้ต่อปี นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 72,152.31 บาท รายจ่ายภาคการเกษตรเฉลี่ย 215,641.03 บาท รายจ่าย อื่น ๆ เฉลี่ย 116,166.67 บาท สอดคล้องกับ ลำเนา วังศ์สุขสิน (2551 : 107) ศึกษาเรื่องการใช้ เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรใน ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เกษตรกร มีการกู้เงินจาก ธกส. เมื่อเงินทุนของตัวเองไม่พอ

2.2 สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่ซื้อต้นกล้ามาปลูก แหล่งน้ำที่ใช้ อาศัยบ่อบาดาล มีการใส่ปุ๋ยคอก เตรียมดินก่อนปลูก การกำจัดวัชพืช ใช้แรงงานคนร่วมกับการใช้สารเคมี การป้องกันกำจัดโรค – แมลงศัตรูพืช เกษตรกรต้องสำรวจศัตรูพืชในแปลง หากพบการระบาดในระดับที่ทำความเสียหาย ต้องป้องกันกำจัด สอดคล้องกับ สภาพร ศรีวิชัย (2557:58) ศึกษาเรื่อง การผลิตพริกกะเหรียง โดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริกของเกษตรกร จังหวัดแม่ฮ่องสอน สถานที่จำหน่ายผลผลิต ส่วนใหญ่พ่อค้าในพื้นที่เป็นผู้รับซื้อผลผลิตพริกที่ผลิตได้ จุดคุ้มทุน ของพริกพื้นเมืองพันธุ์หัวเรืออยู่ที่ 30.0 บาทต่อกิโลกรัม ที่ระดับผลผลิต 600.6 กิโลกรัมต่อไร่ สอดคล้องกับ สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559 : 210) ศึกษา เรื่องการเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกร ในการผลิตพริกพื้นเมือง พันธุ์หัวเรือ ตามมาตรฐานเกษตรปลอดภัยใน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาจะเห็นว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เก็บเมล็ดพันธุ์เอง เนื่องจากการลดต้นทุนในการผลิต ได้ต้นกล้าที่แข็งแรง ด้านทาน โรคและแมลงศัตรูพืช และเมล็ดพันธุ์ที่จำหน่ายมีราคาแพง และหาพันธุ์ที่ต้องการได้ยาก เกษตรกรจึงมีการคัดเลือกพันธุ์เพื่อปลูกในปีต่อไป และการป้องกัน กำจัดโรค – แมลง เกษตรกรมีการสำรวจแปลงปลูกก่อนทำการป้องกันกำจัดโรค – แมลง โดยใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ เพื่อเป็นการลดการใช้สารเคมีที่มีราคาแพง และป้องกัน เรื่องสารเคมีตกค้างในผลผลิต และเกษตรกรอาศัยแหล่งน้ำบาดาลในการปลูกพริก เนื่องจากพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรีฝนตกไม่แน่นอน ปริมาณฝนตกน้อยในบางพื้นที่ และเกษตรกรปลูกโดยวิธี การเพาะกล้าก่อนย้ายปลูก เพื่อให้ได้ปริมาณต้นกล้าต่อพื้นที่ที่แน่นอน พื้นที่ปลูกพริกส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ราบ วิธีการกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีร่วมกับแรงงานคน เพื่อเป็นการช่วยในการประหยัด ต้นทุนในการผลิต ในเรื่องค่าแรงขั้นต่ำที่สูงขึ้นสถานที่จำหน่ายผลผลิต จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้า ในพื้นที่รับซื้อ และเกษตรกรบางรายขายให้กับโรงงานอุตสาหกรรมทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด เป็นผู้รับซื้อ เพื่อนำไปใช้ในการส่งออกอีกครั้งหนึ่ง

2.3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกพริกในระดับที่มากที่สุด ต่อการใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับพริก โดยเกษตรกรจะเห็นด้วยในเรื่องที่มาของเมล็ดพันธุ์พริกมาจากต้นที่แข็งแรง ไม่มีโรคและแมลง การปฏิบัติตามแนวเกษตรที่ดีที่เหมาะสมจะทำให้ได้ผลผลิตพริกมีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค เมื่อพ่นสารเคมีต้องรอถึงระยะเวลาที่ปลอดภัยก่อนจึงเก็บเกี่ยวได้ การเก็บเกี่ยวพริกควรคัดแยกเมล็ดที่เป็นโรคไม่สมบูรณ์ทิ้ง การกำจัดเศษซากพืชหรือวัชพืชรื้อในแปลงเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยของแมลงศัตรูพืช ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม คือเกษตรกรให้ความสำคัญกับการเลือกใช้พันธุ์ที่มีคุณภาพและไม่เป็นโรค – แมลง เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ มีความต้านทานโรคและแมลง การกำจัดเศษซากพืชหรือวัชพืชรื้อในแปลง เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยของแมลงศัตรูพืช พร้อมทั้งช่วยในการลดต้นทุนในการผลิตพริก การฉีดพ่นสารเคมีเกษตรกรควรตระหนัก และให้ความสำคัญในการเลือกใช้สารเคมี และรอให้ถึงเวลาที่ปลอดภัยก่อนจึงเก็บเกี่ยวได้ เพื่อความปลอดภัยแก่ตัวเกษตรกรที่เป็นผู้ผลิต ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับวัชรียา ศรีภพ (2555 : 55) ศึกษา เรื่องการป้องกันและกำจัดศัตรูพริกของเกษตรกรใน อำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี ควรให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ในการเก็บเกี่ยวพริก ควรมีการคัดแยกผลผลิตก่อนมีการจำหน่ายผลผลิต เพื่อให้ได้ราคาที่สูงขึ้น

2.4 การปฏิบัติตามแนวทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่าเกษตรกรมีการปฏิบัติตามแนวทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตพริก ในระดับมากที่สุด ต่อการทำความสะอาดร่างกายทันทีหลังการฉีดพ่นวัตถุอันตราย การใช้ปุ๋ยเคมีต้องเลือกปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร เลือกใช้ให้เหมาะสมกับพืช ตามอัตราที่แนะนำบนฉลาก และมีการตรวจสอบสภาพประจำปีของพนักงานที่ฉีดพ่นสารเคมี สอดคล้องกับจิตติพัฒน์ สืบสิมมา และคณะ (2560 : 21) ศึกษา เรื่องพฤติกรรมการใช้และการป้องกันตนเองจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกรเพาะปลูกพริก ผู้ฉีดพ่นสารกำจัดศัตรูพืช จากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทำให้เกิดความตระหนักถึงพิษภัยอันตรายจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ส่งผลให้เกษตรกรมีความระมัดระวัง ป้องกันตนเองมากขึ้น และเกษตรกรมีการตระหนักถึงโอกาสเสี่ยงต่อสุขภาพ ทำให้มีพฤติกรรมการใช้ และป้องกันตนเองจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชดีมากขึ้น และเกษตรกรมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งผลิตพืช น้ำหนักผลผลิตวันที่เก็บเกี่ยว และการทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง เกี่ยวกับการจัดการพริก เพื่อให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพ เกษตรกรมองว่าการจดบันทึกต้องใช้เวลามาก และเป็นภาระตลอดฤดูการผลิต

เกษตรกรมองว่าเป็นการเสียเวลา ควรเอาเวลาทั้งหมดไปดูแลแปลงพริกจะดีกว่า ซึ่งเป็นข้อจำกัดในแนวคิดของตัวเกษตรกรในการจัดทำระบบการผลิตพริก และระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนมาก จบชั้นประถมศึกษา จะมีความยุ่งยากในการจดบันทึกมากกว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า

จากผลการศึกษา จะเห็นได้ว่าประเด็นที่เกษตรกรมีการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตพริก มากที่สุด อาจเนื่องมาจากเกษตรกรให้ความสำคัญในการผลิตพืชปลอดภัยและเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางการเกษตรอยู่ในระดับที่มาก และมีการปฏิบัติเป็นประจำในการผลิตพริก

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการปลูกพริก เนื่องจากปริมาณฝนบางปีมีปริมาณน้อยส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำใต้ดินมีไม่เพียงพอในการปลูกพริกโดยเฉพาะในฤดูแล้ง ดังนั้นเกษตรกรควรควบปลูกพริกในช่วงฤดูแล้ง แล้วหันไปปลูกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อทดแทนการปลูกพริกที่ใช้น้ำมากในช่วงการติดดอกออกผล

2) ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกร ตั้งแต่เรื่องการเก็บเมล็ดเพื่อใช้ทำพันธุ์การป้องกันกำจัดโรค – แมลง การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ปัญหาการจำหน่ายพริกได้ราคาต่ำ ดังนั้น ในการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ ควรมีการกำหนดหลักสูตรการเก็บเมล็ดเพื่อทำพันธุ์ การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว การป้องกันกำจัดโรค – แมลง การตรวจสอบคุณภาพผลผลิต ตั้งแต่เรื่องสารเคมีตกค้างในผลผลิต แมลงศัตรูพืชที่ติดไปกับผลผลิต พร้อมทั้งให้มีการฝึกปฏิบัติ

3) ปัญหาการจดบันทึกข้อมูลและการทบทวนการปฏิบัติงานด้านการปฏิบัติทางการเกษตรดีที่เหมาะสมหรือทบทวนบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง ในการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานตามบันทึก GAP มีความซับซ้อนขั้นตอนการปฏิบัติมีหลายข้อ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรมีการถ่ายทอดการผลิตพริกตามระบบ GAP ให้เกษตรกรเข้าใจแบบง่าย ๆ และสั้น ๆ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติในการผลิตของตนได้ มีการชี้แจง ถ่ายทอดการฝึกจดบันทึกข้อมูลให้เกษตรกรทดลองทำก่อนนำไปปฏิบัติจริง และควรมีการติดตามการดำเนินงานของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้ มีการถ่ายทอดวิธีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อต่อการทบทวนข้อมูล

4) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในการสร้างช่องทางการตลาดพริกที่ทำ GAP ให้มีราคาสูงกว่าการปลูกพริกแบบทั่วไปและเป็นที่ยึดถืออย่างแพร่หลาย และต้องการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อใช้ลงทุนในการปลูกพริก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการตลาดควรมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงและประสานงานด้านการตลาด มีการประชาสัมพันธ์พริก GAP มีการส่งเสริมเกษตรกรร่วมกลุ่มเพื่อมีอำนาจในการต่อรองเรื่องการตลาดต่อไป

2.6 ความต้องการการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

2.6.1 การได้รับความรู้ ระดับความรู้ที่ต้องการ ระดับความต้องการช่องทางการส่งเสริม และระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้การผลิตพริกของเกษตรกร

2.6.1.1 การได้รับความรู้ พบว่าเกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้ในทุกประเด็น เนื่องจากเกษตรกรได้รับแหล่งข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลที่เข้าไปให้คำแนะนำ และให้ความรู้ในเรื่องการผลิตพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม

2.6.1.2 ระดับความรู้ที่ต้องการของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการความรู้มากที่สุด 8 ประเด็น ได้แก่ (1) การตรวจสอบคุณภาพน้ำ (2) มีการตรวจสอบวิเคราะห์ดินและการปรับปรุงบำรุงดิน (3) การเลือกใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร (4) การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก (5) สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก (6) สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรงป้องกันการปนเปื้อนจากวัตถุอันตรายสัตว์พาหะนำโรครวมทั้งสัตว์เลื้อย (7) ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล (8) ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชการได้มาและการใช้ไป ทำให้เกษตรกรต้องการ ได้รับความรู้ในทุกด้าน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับแปลงพริกของตนเอง เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าของผลผลิตพริก

2.6.1.3 ระดับความต้องการช่องทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนมากต้องการความรู้ ในระดับมาก จากสื่อบุคคล คือ หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานราชการ ต้องการจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ต วิทยุ ทีวี และวิดีโอ จากสิ่งพิมพ์ คือ แผ่นพับ โปสเตอร์ และคู่มือ สอดคล้องกับ เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และบำเพ็ญ เขียวหวาน (2558:43-54) ศึกษาการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรของเกษตรกร พบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากสื่อต่างๆ ของเกษตรกร ในประเด็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคล พบว่า เกษตรกรทั้งหมดได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน รองลงมาจากเจ้าหน้าที่การเกษตร

2.6.1.4 ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนมากต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ในวิธีบรรยาย และสาธิตในระดับมาก ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษาในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ จำนงค์ จุลเอียด และคณะ (2557:154) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการส่งเสริมเพื่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการส่งเสริมของเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

มีรูปแบบการส่งเสริมการเกษตรที่นิยมใช้ คือรูปแบบการฝึกอบรมและเยี่ยมชม การบริการ เบ็ดเสร็จที่จุดเดียว การมีส่วนร่วม รูปแบบบูรณาการ รูปแบบการส่งเสริมการเกษตรที่มี ลักษณะเฉพาะ และรูปแบบการส่งเสริมอื่น ๆ และในการใช้สื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ควรใช้แบบสื่อผสมผสานเป็นการออกแบบการใช้สื่อที่นำจุดเด่นของสื่อต่าง ๆ มาปรับใช้ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ วิถีชีวิต อัตตะลักษณะ และวัฒนธรรมของพื้นที่

2.7 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.7.1 ควรมีการศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิต ผลตอบแทน ผลผลิตและตลาดพริกของ เกษตรกรที่ผลิตในระบบทั่วไปกับระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในจังหวัด กาญจนบุรี และจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลการผลิตให้เกษตรกรเห็นข้อดี และปรับเปลี่ยน การผลิตเข้าสู่การผลิตตามระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

2.7.2 ควรมีการติดตาม และเปรียบเทียบเกษตรกรที่ผ่านการรับรองระบบการ ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) สำหรับพริก และเกษตรกรทั่วไป เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพของการผลิต เพื่อให้ทราบปัญหา อุปสรรค ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ประสบ ผลสำเร็จเป็นแนวทางให้หน่วยงานอื่น ๆ นำไปใช้ต่อไป

2.7.3 ควรมีการวิจัยแนวทางการจัดการผลผลิตพริกให้ได้มาตรฐานปลอดภัย จากสารเคมีตกค้างและปลอดภัยจากแมลงศัตรูพืชที่ติดไปกับผลผลิต เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่ม รายได้ให้แก่เกษตรกรและเป็นการเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตพริกที่มีคุณภาพต่อไป

2.7.4 ควรมีการศึกษาการผลิตพริกในพื้นที่จังหวัดต่างๆ เพื่อหาวิธีการผลิตพริก ที่เหมาะสมกับสภาพในแต่ละพื้นที่ และหาแนวทางการส่งเสริมการผลิตพริก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตพริกในพื้นที่นั้น ๆ

2.7.5 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกร ได้แก่ (1) การให้ความรู้ กับเกษตรกรในการผลิตพริกที่มีคุณภาพปลอดภัยต่อสารพิษและปลอดภัยจากแมลงศัตรูพืชที่ติด ไปกับผลผลิต เช่น การให้น้ำ ให้นุ้ย การป้องกันกำจัดโรคและแมลงทั้งก่อนการเก็บเกี่ยวและหลัง การเก็บเกี่ยวผลผลิต และมาตรฐานการผลิตพริก (2) ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาใช้ สารชีวภัณฑ์ และการใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ ตัวห้ำ ตัวเบียน แทนการใช้สารเคมีในช่วงการเก็บเกี่ยว ผลผลิตพริก (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรส่งตัวอย่างดินวิเคราะห์และใส่ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน และ (4) ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกพริกมีการร่วมกลุ่มในการผลิตพริก และมีการ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตพริกในช่วงราคาคตกต่ำ ผ่านทางสื่อบุคคล ที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร ภาครัฐ และภาคเอกชน สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นคู่มือ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการ บรรยาย สาธิต ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา

ความต้องการการส่งเสริมการผลิตพริกของเกษตรกรใน จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปแนวทางได้ ดังนี้

การส่งเสริมการผลิตพริก ควรเริ่มตั้งแต่ การให้ความรู้กับตัวเกษตรกรในทุก ๆ ด้าน ของการผลิตพริก ตั้งแต่การเตรียมการผลิต การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว การตลาด และการผลิต พริกให้ได้ตามมาตรฐาน ผ่านช่องทางการส่งเสริมทั้ง สื่อบุคคลที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ คู่มือ ไปสเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยู ทิว วีดีโอ อินเตอร์เน็ต โดยเลือกใช้วิธีการส่งเสริมที่เหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งมีทั้ง รูปแบบ การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการทัศนศึกษา ซึ่งนักส่งเสริมควรเลือกใช้ รูปแบบให้เหมาะสมกับเกษตรกรแต่ละรายที่มีสภาพการผลิตที่แตกต่างกัน และระดับการศึกษา ที่ต่างกันเพื่อให้ได้ผลผลิตพริกที่มีคุณภาพ และปริมาณตามที่ตลาดต้องการต่อไป

2.8 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรประสบปัญหา เรื่องต้นทุนการผลิตที่สูง ราคาผลผลิต ไม่แน่นอน การใช้สารชีวภัณฑ์ในแปลงพริก และการได้รับข้อมูลข่าวสารในการผลิตพริก มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.8.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้เกี่ยวข้อง

- 1) เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตพริก เพื่อเข้าถึงแหล่งเงินทุน และซื้อ ปัจจัยการผลิตในราคาต่ำ และยังเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร และแก้ไขปัญหาพร้อมกัน
- 2) เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับการใช้สารชีวภัณฑ์ในแปลงพริก เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต และป้องกันกำจัด โรคและแมลงของพริกที่ยั่งยืน
- 3) เกษตรกรควรให้ความสำคัญในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการผลิตพริก เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการวางแผนการผลิต

2.8.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) ภาครัฐ ควรมีมาตรการในการประกันราคาผลผลิตพริกในช่วงที่ราคาพริก ตกต่ำ
- 2) ภาครัฐ ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตพริก และช่วยเหลือเกษตรกรในด้าน ต้นทุนการผลิต
- 3) หน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการผลิตพริก ควรจัดฝึกอบรม ถ่ายทอด ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตพริก การผลิตพริกคุณภาพ ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรส่งเสริม และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตพริกอยู่เสมอ

5) เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ควรจัดอบรม และให้ความรู้กับเกษตรกรในหัวข้อเรื่องการจัดการแปลงพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของพริกสำหรับเกษตรกร

2.9 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ข้อเสนอแนะด้านการผลิตพริก ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ราคาถูก และมีคุณภาพที่ดี เช่น เมล็ดพันธุ์ที่ดี ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช และควรมีการจัดทำแปลงต้นแบบหรือแปลงเรียนรู้การผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษที่ครบวงจร ตั้งแต่เรื่องการผลิตถึงเรื่องการตลาด สนับสนุนการจัดการผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวให้มีคุณภาพ เช่น การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร

2) ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ควรมีเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการให้ความรู้ และตรวจประเมินแปลงคอยให้คำแนะนำ และติดตามผลการดำเนินงานของเกษตรกรให้สม่ำเสมอ พร้อมทั้งให้ความรู้ มีการฝึกปฏิบัติในการจดบันทึกข้อมูลให้ละเอียด พร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบในการจดบันทึกด้านความรู้ ควรให้มีการนำเกษตรกรไปศึกษาดูงานด้านการผลิตพริกปลอดภัยจากสารพิษที่ประสบความสำเร็จ และมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพริก และการป้องกันกำจัดโรคและแมลงในพริก ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ในการถ่ายทอดความรู้ และการมอบปัจจัยการผลิต และควรปฏิบัติก่อนฤดูการปลูกพริก การสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพริกกับพ่อค้าหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลาดรับซื้อผลผลิตพริก เกษตรกรต้องการพัฒนาด้านการแปรรูป พัฒนาการบรรจุภัณฑ์พริก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและการตลาดด้านอื่น ๆ ต้องการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการผลิตทางการเกษตรในรูปแบบยกเบี่ยต่ำ

3) ข้อเสนอแนะ ให้มีการติดตาม และเปรียบเทียบเกษตรกร ที่ผ่านการรับรองระบบการปฏิบัติ GAP สำหรับพริกและเกษตรกรทั่วไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการผลิต ให้ทราบปัญหาอุปสรรค ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางให้กับเกษตรกรรายอื่น และหน่วยงานอื่น ๆ นำไปใช้ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤตวรรณ เวชกิจ. (2555). การยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟในตำบลวาวิ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). ทะเบียนเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2560 จาก http://farmer.doae.go.th/index.php/bi_report/bi_eport5#tabs1.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2552). “เกษตรกรดีที่เหมาะสม (GAP) สำหรับพริกและมะเขือเทศ”. กรุงเทพมหานครชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการเกษตร. (2556). “เทคโนโลยีการผลิตพริกคุณภาพในเขตภาคเหนือตอนบน”. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต 1 กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมวิชาการเกษตร. (2556). GAP online. แหล่งที่มา <http://gap.doa.go.th/> (5 มิถุนายน 2556).
- กมล เลิศรัตน์. (2554). “การผลิต การแปรรูป และการตลาดของพริก และผลิตภัณฑ์พริกในประเทศไทย”. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกศวิทย์ ทิพย์ศ. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านสื่อออนไลน์ กรณีศึกษานักค้าปลีกซีไอเอ็มบีไทย จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษา; มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- ขวัญกมล สระทองอ่อน. (2554). การพัฒนาการจัดการการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. 1-12 รายงานการประชุมทางวิชาการ และนำเสนอผลงานวิจัย “มสช. ประจำปี 2554” เล่มที่ 405 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- จิราวดี สุแดงน้อย และเพชรศักดิ์ ภัคดี. (2554). การจัดการการผลิต และตลาดพริกสดของเกษตรกรตำบลแหลมทอง อำเภอ ภัคดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ. (งานวิจัย หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต) คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- จินดา ขลิบทอง. (2557). กระบวนการวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 1). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- จังหวัดกาญจนบุรี. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี 4 ปี พ.ศ. 2561–2564.
- จังหวัดกาญจนบุรี (ออนไลน์). ค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2560. จาก <http://www.rescom.trf.or.th>.

นภาพร เวชกามา, แพรพลอย บุญโฮม และพีรพันธ์ แก้วมี. (2559). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตพริกและการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในตำบลโลกก่อ อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม. งานวิจัยหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2561.

จาก <http://www.it.nation.ac.th>.

แนวคิดการสืบเสาะตามทฤษฎี SMCR – Research ค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2562.

จาก <http://www.Research-system.siam.edu>.

เพียว พรหมพันธุ์ใจ. (2558). การทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพริกแบบเกษตรกรมีส่วนร่วม. กรมวิชาการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพมหานคร.

พรรณทิพา แอคำ. (2549). การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของข้าราชการ

สำนักงานปลัดกระทรวง พลังงาน ปัญหาพิเศษรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

พงษ์ศักดิ์ อังคสิทธิ์ และสุรพลเสริมฐบุตร. (2553). “แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร”

ในประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. หน่วยที่ 3 หน้า 3-11 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

พรทิพย์ อุดมสิน. (2555). “รูปแบบและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการความรู้ในงานส่งเสริม

การเกษตร” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริม

การเกษตร. หน่วยที่ 2 หน้า 2-2 – 2-6 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

พรทิพย์ อุดมสิน. (2555). “แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับความรู้และการจัดการความรู้” ในเอกสาร

การสอนชุดวิชาการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 2 หน้า 2 – 2)

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ภรณ์ ต่างวิวัฒน์. (2553). เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร

หน่วยที่ 1-7 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ลำเยาว์ วงศ์สุขสิน. (2551). การใช้เทคโนโลยีในการผลิตพริกของเกษตรกรในตำบลบ้านขาม

อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- วิลาวัณย์ ไคร์ครวญ. (2558). การปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตพริก. กรมวิชาการเกษตร, กรุงเทพมหานคร.
- วรรณวี แสงสีดา. (2546). การจัดการการผลิตและการตลาดพริกขี้หนูในอำเภอป่าหน่วจังหวัดจันทบุรี รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สภาวดี เข้มพราย. (2549). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีสารชีวภัณฑ์ในการปลูกหอมแดงของเกษตรกรในจังหวัดอุดรดิษฐ์ วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สุธีรา สถาปัตย์. (2555). การยอมรับการใช้สารชีวภาพเพื่อลดและทดแทนการใช้สารเคมีในการผลิตพืชปลอดภัยของเกษตรกรจังหวัดแพร่ วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สุภาพร ศรีวิชัย. (2557). การผลิตพริกกระเทียมโดยใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพริกของเกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอน วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สุนันท์ สีสังข์. (2555). “แนวคิดและทฤษฎีการส่งเสริมการเกษตรกับการบริหารการส่งเสริมการเกษตร”. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักการบริหารการส่งเสริมการเกษตร. หน่วยที่ 5 หน้า 5-20 – 5-25 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สมจิต โยชะคง และเฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ. (2553). “รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร”. ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. หน่วยที่ 7 หน้า 7-2 – 7-57 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- องอาจ อุดมะแสงจันทร์. (2544). การยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกพริกในอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก
แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

แบบสอบถาม

สำหรับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

เลขที่แบบสอบถาม.....

วันที่.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่
จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาศึกษา จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน

2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

3. แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 6 ตอน จำนวน 15 หน้า ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตพริกของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกพริก

ตอนที่ 4 การปฏิบัติทางการเกษตรที่เหมาะสมในการผลิตพริกของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกพริก

ตอนที่ 6 รูปแบบและวิธีการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

**แบบสัมภาษณ์ การส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี**

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1. เพศ (.....) 1. ชาย (.....) 2. หญิง
2. อายุ
3. สถานภาพสมรส
(.....) 1. โสด (.....) 2. สมรส (.....) 3. หย่า/หม้าย
4. ระดับการศึกษา
(.....) 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ (.....) 5. อนุปริญญา/ปวส.
(.....) 2. ชั้นประถมศึกษา (.....) 6. ปริญญาตรี
(.....) 3. ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (.....) 7. ปริญญาตรีขึ้นไป
(.....) 4. ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. (.....) 8. อื่น
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของท่าน.....คน (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม)
6. แรงงานในครัวเรือน.....คน (รวมผู้ตอบแบบสอบถาม)
7. สถานภาพทางสังคมของท่านในหมู่บ้าน
(.....) 1. ไม่มีตำแหน่งทางสังคม
(.....) 2. มีตำแหน่งทางสังคม ด้านการปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ
(.....) 3. มีตำแหน่งทางการศึกษา เช่น ครู อาจารย์
(.....) 4. มีตำแหน่งทางด้านศาสนา เช่น มัคทายก
(.....) 5. มีตำแหน่งทางด้านสาธารณสุข เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พยาบาล
(.....) 6. อื่น ๆ
8. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้างในสังคม
(.....) 1. ไม่ได้เป็น (.....) 2. เป็นกลุ่มลูกค้า ชกส.
(.....) 3. เป็นกลุ่มสหกรณ์ (.....) 4. เป็นกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน
(.....) 5. เป็นกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์
(.....) 6. อื่น ๆ
9. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งใดในกลุ่ม
(.....) 1. ไม่ดำรงตำแหน่งใด ๆ (.....) 2. ดำรงตำแหน่ง ประธาน
(.....) 3. ดำรงตำแหน่ง กรรมการ (.....) 4. ดำรงตำแหน่ง สมาชิก
(.....) 5. อื่น ๆ (ระบุ)
10. การประกอบอาชีพของครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตอนที่ 6 รูปแบบและวิธีการส่งเสริมการปลูกพริกปลอดภัยตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง 1. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างการได้รับความรู้ต่อไปนี้

2. โปรดระบุระดับความต้องการในประเด็นที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ได้แก่ 0 = ไม่ต้องการ 1 = น้อยที่สุด 2 = ต้องการน้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

ความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1.การได้รับความรู้		2.ระดับความรู้ที่ต้องการ	3.ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้									4. ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้			
	ไม่ได้	ได้		3.1การได้รับความรู้			3.2 สื่อสิ่งพิมพ์			3.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
				ราชการ	เอกชน	ผ่านพับ	คู่มือ	โปสเตอร์	วิทยุ	ทีวี	วีดีโอ	อินเทอร์เน็ต	บรรยาย	สาธิต	ฝึกปฏิบัติ	ทัศนศึกษา
1. มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำ.....
2. มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และการปรับปรุงบำรุงดิน.....
3. การเลือกใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร.....
4. การจัดการด้านคุณภาพผลผลิตพริก.....
5. สุขลักษณะของการเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวพริก.....
6. สถานที่เก็บรักษาถูกสุขลักษณะ ไม่ถูกแสงแดดโดยตรง ป้องกันการปนเปื้อนจากวัสดุอันตราย สัตว์พาหะนำโรค รวมทั้งสัตว์เลื้อย.....
7. ผู้ที่จะสัมผัสพริกโดยตรง หลังการเก็บเกี่ยวควรดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคล.....

ความรู้ด้านการผลิตพริกตามหลัก ปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี	1.การได้รับ ความรู้		2.ระดับ ความรู้ที่ ต้องการ	3.ระดับความต้องการช่องทางในการส่งเสริมการเรียนรู้									4. ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริม การเรียนรู้			
	ไม่ ได้	ได้		3.1การได้รับความรู้		3.2 สื่อสิ่งพิมพ์			3.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์				บรรยาย	สาธิต	ฝึก ปฏิบัติ	ทัศน ศึกษา
				ราชการ	เอกชน	แผ่น พับ	คู่มือ	โปสเตอร์	วิทยุ	ทีวี	วีดิ โอ	อินเทอร์เน็ต				
8. ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานการสำรวจ และการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การได้มา และ การใช้ไป.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนิตญา ฤงพุดชา
วัน เดือน ปีเกิด	8 มีนาคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (พืชศาสตร์) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2542
สถานที่ทำงาน	บริษัทอกริเฟิร์ช จำกัด
ตำแหน่ง	ผู้จัดการฟาร์มบริษัท

